

MIS
MARI AR C'HALVAR

GREAT

GANT AN A. KERJEAN

PERSOUN LAMPAUL-GUIMILIAU

AL LEVR-MA A GAVER DA BRENA

E KEMPER :

E TI JEAN SALAÜN

E BREST :

ETIAN INTANVEZ TOURMEN

E MONTROULEZ :

E TI VICTOR JEAN

HAG E TIES AR VARC'HADOURIEN

KATHOLIK EUS AN ESKOPTI

1902

MIS
MARI AR C'HALVAR

GREAT

GANT AN A. KERJEAN

PERSOUN LAMPAUL-GUIMILIAU

AL LEVR-MA A GAVER DA BRENA

E KEMPER :	E MONTRouLEZ :
E TI JEAN SALAÛN	E TI VICTOR JEAN
E BREST :	HAG E TIES AR VARC'HADOURIEN
ETIAN INTANVEZ TOURMEN	KATHOLIK EUS AN ESKOPTI

1902

Imprimatur :

Quimper, le 25 janvier 1902.

FLEITER,
Vicaire général.

PERAG AL LEVR-MA ?

Levriou mis Mari a zo dija aleis, skrivet e brezoneg.

— Guir eo; mes guir eo ives ar goms-ma : *De Maria nunquam satis*. Morse ne vezo lavaret avoalac'h divar ben ar Verc'hes Vari.

— Ouspen... neus levr mis Mari ebet a gontfe deomp, e brezoneg sklear, poaniou ar Verc'hes epad Pasion glac'harus Hor Zalver.

Devosion ar Rozera a ia var gresk e toutes ar gristenien; hag an devosion-ma a zo, ouspen lavaret ar chapeled, sonjal er pes en deus great Jesus hag He Vam evid hon tenna eus an ifern hag hon dougen d'ar barados.

Jesus eo dreizhan he-unan en deus hor saveteet; mes falvezet eo ganthan ober labour hor silvidiges gant sikour eur grouadures, gant sikour eur vam benniget dreist an oll mamou, ar Verc'hes Vari. An Verc'hes a zo bet, evel pa lavarfen, daou anter gant He

mab Jesus er pemzeg myster a laka ar Rozera dirag hor spered.

Er mysteriou laouen, da lavarct eo er mysteriou a joa hag a c'hloar, an Aviel a gount deomp freas al lod e deus bet ar Verc'hes glorius Vari gant He mab. N'eo ket ken freas er mysteriou a c'hlac'har pe a geuz. Er glac'har gouscoude eo e deus bet pers dreist oll an hini a zo annvet : *ar Vam a c'hlac'har.*

Ar c'henta myster truezus
A ziskues deomp glac'har Jesus,
Beuzet en eur c'huezen a c'hoad
Ha stouet o pedi He Dad.

Dan eil myster e oue freuzet
He gorf santel a daoliou fouet;
Evid ar pec'hejou mezus
E c'houzanv eur boan ken enzus.

Dan trede e oue kurunet
He bèn sakr, eb truez ebet,
Dre eur gurunen great gant spern
D'hon dilivra eus an ifern.

Er pevare myster Jesus
Dindan eur groas pounner, mezus,
A gers etrezek ar C'halvar :
Heuliomp-hën oll leun a c'hlac'har.

Er pemped myster mab Doue
A ro evidomp he vue.
Piou a vezo c'hoas ken ingrat
Da offansi Jesus ker mad?

Epad ma c'houzanve Hor Redemptor ar poaniou skrijus-se evid hor prena, er Jardin

Olives, e pales Pons-Pilat, var hent ar C'halvar, petra rea mam Jesus a zo evel Hor Redemptores? Eur C'hristen a c'hoanta her gouzout; ha siouas! An Aviel n'hel lavar ket. Var bevar den o deus skrivet an Aviel, neus nemet sant Yan hag a lavar eur ger divar ben ar Verc'hes epad ar Basion : « Mam Jesus, emez-hañ, a oa e tal ar groas; ha Jesus a lavaras dezhi, o tiskues an diskib (Sant Yan) : « Maoues, setu aze ho mab. Dan diskib e lavaras : selu aze ho mam. » (Chabist. xix.)

An abostol karantezus a lavar deomp c'hoas en he Aviel (chab. xx, v. 30) : « Arabat eo dar gristenien sonjal, e vije skrivet en Aviel kement tra en deus Jesus great ha lavarret. » — « Ma vent skrivet, peb-hini en he renk, nouzon ket ag ar bed a ve bras avoalac'h evid rei plas dal levriou a ve ranket » ober evid ho c'hounta. » (Chab. xxi, v. 25.)

Pa zeo guir ne ma ket en Aviel kement tra a oa da gounta divar ben Jesus, eo guirroc'h c'hoas divar ben ar Verc'hes, sant Joseph, an Ebestel ha kement hini en deus bevet e ser Jesus.

Hogen, ar pes nen deus ket diskleriet en Aviel, pe dre an Ilis a hent-all, Doue a c'hall hen deski dan eneou santel evid kreski ho devosion. Doue a ra e kenver an eneou-ze e

doare ma ra eur mignon evid he vella mignon. Diskuillet en deus dezho an traou en deus kuzet ous ar re all; kountet en deus dezho he zekrejou.

Guelloc'h e c'halle ober c'hoas : lakat ar vignoned-se da gas ar c'helou mad dar re all. Rei urs dezho da lakat dre skrid ar pes en deus bet ar vadeles da ziskleria dezho, evid ranna ar vad gantho.

Den ebet n'hell nac'h ar c'halloud-ma ous Doue.

Doue ne c'hourc'hemen ket, dindan boan a bec'hed, kredi ar revelasionou a zo great gant an dud santel, evel ma c'hourc'hemen deomp kredi d'Hor mam zantel an Ilis. Gouscoude Doue ne bermet da zen ober faë varnezho, pa vezont aotret gant an Ilis.

« Evidom-me, a lavare sant Alphons Ligouri, me a gred kement tra a c'hell kreski gloar ar Verc'hes Vari, nemet kontrol e ve dar feis. Kals tud a zo ne gredont ket revelasionou santes Gertrud ha santes Thereza, var digares neo ket red ho c'hredi. An draze a zo beza chich e kenver Doue. Ar revelasionou a zo mad da vaga Karantes Doue en eneou ha kals int guelloc'h a dra zur eget konchennou an dud ne reont an enor da gredi da Zoue nemet just er pes a zo red dindan boan da veza daonet. »

Evid skriva al levr-ma divarben ar myste-riou a geuz, on deus lakeat enhan ar pes a zo bet diskleriet dreist-oll dan diou leanes santel, Mari-Jesus Agreda hag Anna Catharin Emmerich.

Al leanes Mari-Jesus, eus a urs Sant Frances, a zo ganet e kear vian Agreda e bro Spagn, er bloas 1602 hag a zo maro evel eur zantes er bloas 1665.

Dan oad a 35 bloas, Doue a roas urs dezhi da lakat dre skrid bues ar Verc'hes Vari. Esa a reas dre humilite tec'het an enor-ze; mes urs Doue a oa sklear hag ar Verc'hes he-unan a lavaras dezhi petra ranke skriva. He zad kovesour a ordrenas dezhi senti ous bolontes Doue hag ar Verc'hes; diganthañ eo e c'houlenne sklerijen pa veze diskleriet dezhi komzou ne anaie ket an oll.

Evelse eo c'hoarvezet gant Bernadetta e Lour. An Itron e doa lavaret : « Me eo ar Gonception dinam. » Ar paourkeas Bernadetta ne gomprens ket ar ger conception; mes delc'her a rea sonj mad eus ar ger, evid hel lavaret dar veleien, evel moa roet urs dezhi gant an Itron Varia.

Anna Catharin Emmerich a zo ganet en Allmagn er bloas 1744. He c'herent a oa tud divar ar meas; hag, epad ma tioualle he

denved, he eal mad, ar Verc'hes, ar mabig Jesus he-unan en em ziskueze dezhi.

Evel da Zantes Catel a Sienn, Jesus a reas dezhi an enor da gizella var he izili gouliou sakr He Basion. Dont a reas da veza leanes dan oad a 28 vloas, en desped dhe zud o doa poan o tioueret anezhi ha dal leanezed ne gavent ket anezhi pinvidig avoalac'h. He bues neo bet nemet eur basion glac'harus. Eus a greis he foaniou eo e deus kountet bues ha poaniou Hor Zalver hag He Vam benniget evel ma zint bet diskleriet dezhi gant Doue.

Mervel a reas evel eur zantes e mis genvver 1824.

Ar sklerijen a deu deomp dre an eneo santel-ma neo ket tost da veza ken skêdus evel an hini a deu deomp dre an Ilis. Mes gras e kaver c'hoas guelec'h an traou e sklerijen al loar pa ves kuzet an eol. Evel ma'n deus roet Doue deomp an daou seurt sklerijen evid ober hon hent er bed-ma, en deus roet deomp deskadures an Ilis ha deskadures ar zent da ober hor beach eus ar bed-ma d'ar Barados. Permetet eo deomp profita eus an eil hag eus eben; implijomp anezho gant furnes hag humilite da greski hor feis hag hor c'harantes.

Perag erfin al levr-ma? — Annvet eo mis Mari ar C'halvar; mes annvet e c'halje beza bet ives : *Pasion glac'harus Hor Zalver*.

Ar Basion eo a ziskleriomp ama, a zeis da zeis, evel meo diskleriet en Aviel. A dra-zur mar deus eur zarmoun a blij deomp-ni, Breizis, eo klevet diskleria ar Basion. Hon enor eo!

Rag « eus an deskadures a meus, eme sant Paul, me ne fougean nemet gant eun dra... abalamour eo mac'h anavezant Jesus ha Jesus krusifiet ». (I Cor. II, 2.) — « Ni, emezhan, ne brezegomp nemet Jesus krusifiet. Ar Juzevien aheurtet a gav eno zur abeg da falgaloni hag ar baianed leac'h da c'hoarzin goab. Mes ar gristenien vad, kouls eus ar Jude hag eus ar bed oll, a oar ema eno ho ners hag ho gloar. » (I Cor. I, 23 et 24.)

Ar c'his a zo, er seurt levriou ma, da skriva eur gentel er fin. Hogen e fin peb chabist eus he bues, ar Verc'hes a roe eur gentel dal leanes Mari-Jesus evid talvezout dezhi ha dhe c'honsortezed. Eul lodennig on deus kemeret er c'henteliou-ze hag a c'hall profita dan oll eneo Kristen. O veza mint roet gant ar Verc'hes he unan, e kav deomp e raint muioc'h a vad dezho eget hini all ebet.

Evid sikour an eneo da staga guelloc'h

gant sonj ar Basion, on deus lakeat dirag an daoulagad portrejou al leac'hioù santel meo tremenet Jesus ha Mari epad ar Basion, en doare ma maint hirio.

Gellet on dije, a dra-zur, kaout historiou koantoc'h eget ar re on deus lakeat e fin peb deves. Mes, p'e guir e komzemp eus ar Vam a Druéz, on deus sonjet oa deread koms ama eus Itron Varia ar Salett hag eus ar burzudou e deus great evid ar re a zo en em erbedet outhi var ar menes santel m'eo en em ziskuezet en hon amzer.

Var ar menes huel-ze eo bet guelet o voela var douar Frans, er bloas 1846, dan 18 a vis guengolo, evel meo bet guelet da vener ar groas var ar C'halvar o voela gant Jesus var Jerusalem.

O mam a druez,

Grit deomp devot ganeoc'h voela
Ha gant Jesus glac'har ranna,
Keit ma vevimp er bed-ma.

E tal ar groas ni a jomo,
Gant ho sikour ni a evo
Ganeoc'h ar c'halur c'huero.

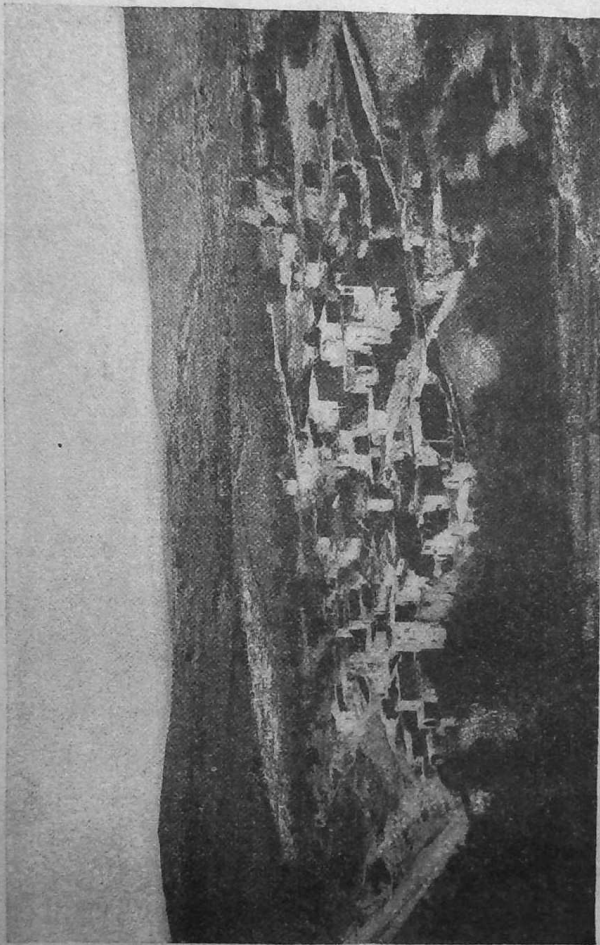

Photo Bonfils, Beyrouth.

Bethani.

MIS MARI AR C'HALVAR

AN DEVES ARAOG

Jesus ha Mari e Bethani

Var dro tri c'hart heur vale dious Jerusalem¹, e tu ar Sao-Eol, adren kern menes olives, e zeus eur geraden annvet Bethani, tri c'hant den benag o chom enhi. Hor Zalver en em blije o vont di. Eno edo Lazar, d'ar mare-ze, o chom gant he ziu c'hoar, Martha ha Mari Madalen; en ho zi eo e tremenas Jesus an devesiou diveza eus he vues.

Deuet oa ar iaou, an devez ma ranket, erves al lezen roët gant Doue d'he bobl dre Voises, ober ar Pask. Jesus a gasas daou eus he ebestel, Per ha Yan, da bourchas ar pred sakr². Jesus a lavaraz neuze kenavo d'he vam benniget ha d'ar merc'hed santel. Lavaret a reas d'ar Verc'hes en doa dibabet

¹ Joan. II, 18.

² Luc. XXII, 7.

evïd ar gevridi-ze Per abalamour d'he feis, Yan abalamour d'he garantès. Mari Madalen a oa spountet ollabaoue ma doa klevet petra a dliec'hoarvezout gant he Zalver : « He c'harantes a zo bras, eme Jesus d'he vam, mes n'eo ket parfet avoalac'h c'hoas. » Jesus a zisklerias ives d'ar Verc'hes an taol trubarderes edo Judas var nes ober; hag Mari a bedas evid an treitour.

Judas a oa en em glevet en deveas araog gant enebourien he Vestr evid hen lakaat etre ho daouarn¹. D'ar iaou e tec'has dious an diskapien all, var digares peamanchou ha marc'hajou en doa da ober, mes Jesus a ouie mad e zea da gaout pennou bras Jerusalem evid peur-verza anezhan. Ne zistroas da gaout he Vestr nemet da vare koan er cœnacl. Eun den oa entetet en he afferiou ha prest atao da renta servich, mes an avaristed, an ourgouill, ar gasoni a grigne he galon, ne stourme ket ous he ioulou fall; ha sant Yan a lavar oa bet choazet gant Jesus evid gouarn danves an Ebestel, hag e laère². Great en doa miraklou ha pareet en doa tud klanv evel an Ebestel al pa ne veze ket Jesus var al leac'h.

Pa lavaras Jesus d'ar Verc'hes kement tra a dlie c'hoarvezout ganthan ed he Basion, Mari a bedas He Mab d'he lezer da vervel ganthan. Jesus a respountas n'edo ket evelse bolontes he Dad a zo en Eny, hag e lavaras d'he Vam chom krefoc'h eget ar merc'hed all dindan sam ar glac'har; « ous-

¹ Corn. a Lap. in Matth. xxvi, 47.

² Joan. xii, 6.

Photo Bouffis, Beyrouth.

Jerusalem guélet divar menes Olives.

pen, eme Jesus, bezit dinec'h, va mam, sevel a rin adarre a varo da veo » hag Hor Zalver a zisklerias dezhi pe heur, ha pelec'h e velje anezhan resuscitet.

Mari ne voelas ket kals o klevet ar c'homzou glac'harus-ze; an dristidiges evelato a rente anezhi sioul ha ken mantret ma oa eun drues he guelet. Hor Zalver a rentas bennos dezhi evit ar garantas e doa bet evithan hag a stardas anezhi var he galon. Lavaret a reas dezhi edo o vont da institui Sakramant ann Aoter, hag e dije evel an ebetel an eurvad d'hen reseo er Gommunion¹.

Neuze Jesus a roas urs d'an Eles a oa lakeat gant Doue e servich he Vam d'en em ziskues dezhi evid he frealzi guelloc'h. Goude beza roet he vennos ha lavaret dezhi he heul da Jerusalem gant ar grages santel, Jesus a gimias diou Mari hag a gemeras hent kear vardro kreisdeis, en avis gouzanv he basion hag ar maro mezus var ar groas.

Eas eo kompren ar Verc'hes Vari ne zaleas ket da heul roudou he Mab, en dro dezhi Mari Madalen hag ar grages santel a oa deuet eus bro Galile varlerc'h ho Zalver.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari²

Ene kristen, duit davedon ma roin deoc'h sklerijen an Aotrou Doue, ha ma tiskennot ann dounna ma c'hellot e mor doun Pasion Va Mab divin. Lakit ho poan hag oll ners ho kalon hag hoc'h ene da gompren hag evel da zantout an dismegans hag

¹ Cath. Emmerich, *Passion douloureuse*, ch. v.

² Mari d'Agréda. *Cité mystique*, part 2, l. VI, ch. ix.

ar boan en deus falvezet Mab an Tad Eternel gouzanv evidoc'h o velver var ar groas evid prena ann oll dud. Komprenit ives petra a meus great ha gouzanvet ous he heul en he Basion glac'harus.

C'hoant a meus, ene kristen, d'ho kuelel o sour-sial a zevri gant eun dra ken talvoudeg ha gouscoude ken dilezet ha ken disprijet gant an dud, evid ma teskot heul da vad Jesus ho kuir Bried, ha ma kemerot skuer divarnom-me Ho Mam, hag Ho Rouanes.

SKUER

AR VERC'HES VARI, VAR MENES AR SALETT

D'an naonteg a vis guengolo, er bloas trivac'h kant c'hueac'h ha daou ugent, d'ar zadorn araog gouel Itron Varia ar seis glac'har, daou grouadur, Maximin Giraud ha Melani Calvet, a zioualle ho jatal var gorre eur menes huel azioc'h eur bourkig annvet Salett, e departamant Isère. Ar paotr en doa unneg vloas, ar baotres pevarzeg vloas. Ginidig o daou eus Corps a zo diou leo vad ac'hano, no doa ket anaoudegas etrezho gouscoude nemet abaoue an deves araog.

Pa zonas an Angelus da greisdeis e bourg ar Salett, an daou grouadur a ias da zebri ho zam bara e kenver eur feunteun galvet Feunteun an dud; eur feunteun all a oa e kichen, e leac'h ma kaset an anevaled d'an dour. Pa oue achu gantho ho zamig pred, e tiskenjont ho daou beteg eur feunteun all dizec'het d'ar mare-ze eus ar bloas. Eun nebeut mein a oa eno da arpa ho fen, hag ar vu-

gale en em roas da gousket. Setu ama petra o deus kountet o-unan :

« Melani, eme Vaximin, a zihunas da genta hag a lavaras din oa mall deomp mont da velet e peleac'h edo ar zaout. Tremenet on deus dreist ar voas dour; pignet omp var an dosen a zo dirag, hag on deus guelelet ar zaout gourvezet e kichenig.

— Me, eme Velani, a zo deuet en dro da genta, ha pa edon vardro pemp pe c'hueac'h kamed dious ar voas dour, e meus guelelet eur sklerijen skedusoc'h evid an eol. Neuze e meus lavaret da Vaximin : deus buan da velet ar sklerijen a zo duhont. Maximin en deus goulennet ouzin : peleac'h e ma? hag e meus diskuezet dezhan gant va biz etreuzeg ar feunteun, hag eo chomet a za pa'n deus guelelet. Ar sklerijen a zo digoret dirazomp hag on deus guelelet eun Itron gaër ha skedus : azezet oa, he fen stouet ha chouchet gant he daouarn. »

(Kendalc'h varc'hoas.)

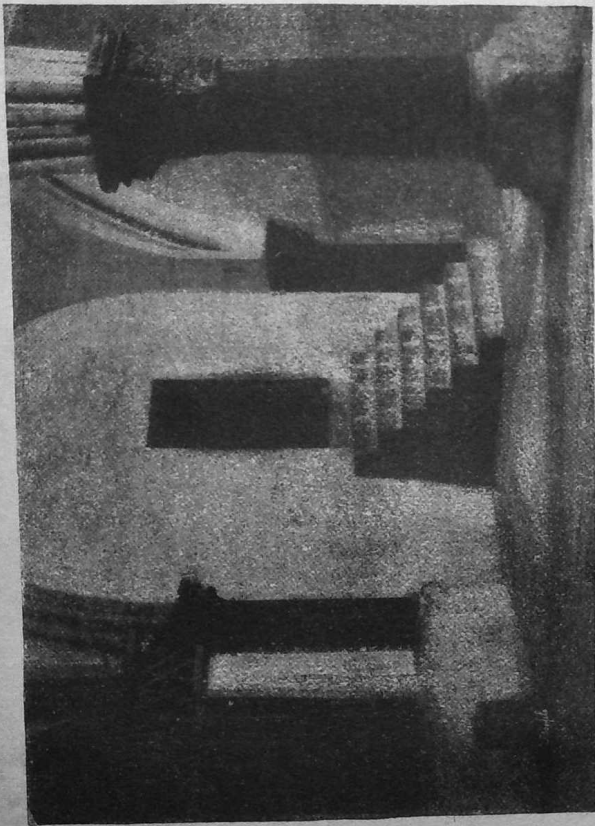

Photo Bouffis, Beyrouth.

Diabars ar Cenacl.

KENTA DEVES

Ar goan diveza

« Jesus en doa lavaret d'an daou Abostol Per ha Yan : Iit e kear e ti unan eus va diskiptien e karter menes Sion. Pa viot arruet er c'harter, ec'h en em gavo ganeoc'h eur servicher eur podad dour gant han var he benn. No pezo nemet mont d'he heul en ti mac'h antreo. Lavarit da vestr an ti : setu aman petra lavar deoc'h ar Mestr. Tostaat a ra va heur; en ho ti eo e rin ar Pask gant va diskiptien. Peleac'h ema ar zal a roit din evid ar pred? Neuze e tiskuezo deoc'h eur zal vras hag eno c'hui a bourchaso peb tra ¹. »

An diskiptien, eat var lavar Ho Mestr, a gavas peb tra evel m'en doa annonset hag a reas erves moa lavaret dezho ganthan ².

Erves lezen Moïses, oan Pask a dlïe beza servichet var an daol, digoret dre ar c'hreis gant diou vazig e kroas. Jesus pa ziguezaz er zal, o velet an oanig dinoas-se, a velas ives e pe stad evije lakeat en devez varlerc'h hag a ginnigas da Zoue Sakrifis ann oan, mes dreist-oll ec'h en em ginnigas He-

¹ Math., xvi.

² Luc, xxii, 10.

Unan, an Oan Guirion evid pec'hejou ar bed-oll. Goude ma veze debret oan Pask erves lidou al lezen, e oa ar c'his, dreist-oll pa vije tud aleis, da zebri traou all, da ober eur banked. Goude an eil pred-ma, Jesus a voalc'has ho zreid d'he ziskipien.

Neuze e kemeras bara a oa chomet var an daol, rei a reas dezhan he vennos ha goude beza great tamou diouthan, e roas anezho d'he ziskipien en eur lavaret : « An dra-ma eo va c'horf¹. » Goude beza en em gommuniet he-unan, e roas ar Gommunion d'an daouzeg Abostol².

Prest goude, e kemeras eur c'halur a oa guin enhan hag e lavaras : « Hemma eo kalur va goad a vezo skuillet (varc'hoas) evit goalc'hi pec'hejou ann oll dud. » Eva a reas da genta er c'halur, hag e roas anezhan da eva d'he Ebestel. Ar re-ma ne jomont ket da argila na da vantri dirag eun dra ken estlamus. Jesus en doa pourchaset pell a oa ho sperejou aben an devez bras-ma³. Gouzout a reant eb mar ebet oa Jesus Doue, ha neus netra dreist galloud Doue.

Judas a gommunias evel ar re-all; evel d'ho oa konsakret beleg hag eskop dre ar c'homzou-ma a lavaras Jesus : « Me ro deoc'h ar galloud da ober ar burzud a meus great dirazoc'h, ha bep tro dalc'hit sonj diouzin hag eus va Fasion⁴. »

Epad medot gant koan, Jesus en doa lavaret d'he Ebestel e vije guerzet gant unan anezho hag oll da c'houlouen, Judas da heul ar re-all : « Mestr, piou

¹ Matth. 26.

² A Lap. in Matth.

³ Joan. 26.

⁴ Trid. s. 22, c. 1.

ve an trubard-se? — An hini, eme hor Zalver, a laka he zourn er plad ganen. »

Ar respount-ma, ne zizoloe ket sklearan torfetour, hag o veza ma chome ar goms pounner da boueza var galonou an ebestel mad, dreist-oll var galon sant Per a oa tan ha flam evid he vestr, sant Yan poulzet ganthan a c'houlennas piou oa an trubard. Jesus a respontas : « An hini a roin dezhan eun tam bara trempet er guin ». Kerkent e roas an tamze da Judas; hag hen-ma, oc'h en em velet diskuillet en dro-ma, a ieas eur gounnar spountus enhan, hag, erves an Aviel, Satan a antreas enhan. Jesus a lavaras : « Ia kea, hag ar c'henta ma ri ar pes a c'hoantees ober eo ar guella. »

Petra rea ar Verc'hes Vari epad ann amzer-ze? — Ar Verc'hes a oa deuet er Zal prestig goude Jesus. Evel kustum, e taoulinas dirag He Mab Divin evid hen adori ha goulouen outhan he vennos. Hor Zalver a lavaras dezhi neuze en em denna en eur gampr eus an ti a oa bras ha kaër; ac'hano e c'halje heul gant he spered ar pes a dremenje er pardaes-se hag hel lavaret d'ar grages santel.

Hor Rouanes galloudus a guiteas ar Zal hag en em dennas gant he c'hompagnunes er gampr a oa lavaret dezhi. Kennerzi a rea ar mere'hed santel gant he c'homzou er feis hag er beden. Hi he-unan a brepare he ene da reseo ar Gommunion; he spered ne zistage ket dious Jesus oc'h heul hag o kompren ar burzudou a rea he Mab-Doue.

Jesus goude beza en em gommuniet he-unan, a gemeras eun tam eus ar bara konsakret hag hen

roas d'an arc'hel Gabriel evid kommunia ar Verc'hes glorius Vari.

Hor Rouanes santel, an dour en he daoulagad, a gommunias araog an Ebestel, da genta goude He Mab; hag ar Zakramant meulet ra vezo a ziskennas e kalon ar Verc'hes dinam, evel en Tabernacl hag er glozen gaëra a c'halle beza evit he gorren.

Peurvuia ar Zakramant ne ra nemet tremen e korf an den, abalamour ma tremen buan spesou pe doareou ar bara hag ar guin. Dre vurzud, evid ar Verc'hes Vari, an doareou ha dre-ze ar Zakramant a jomas adaleg ar pardaës-se beteg goude ar Resurrecsion, pa oferennas sant Per evit ar veach kenta¹. En doare-ze, Jesus a frealze dre he brezans glac'har he vam hag a zevene dious-tu ar bromesa a dlïe ober d'He Ilis da jom gant an dud beteg fin ar bed².

SKUER

AR VERC'HES VAR MENES AR SALETT

« Pa on deus guelel an Itron eno dirazomp, eme Vaximin, ni on deus bet aoun, ha Melani e deus lavaret : O va Doue! hag he baz a zo kuezet eus he dorn. Me, eme ar paotr, e meus lavaret dezhi : dalc'h da vaz-ta, evidom-me a zalc'h va hini, ha bremaïg, ma klask afer ouzomp, me a skoïo kaled! Neuze an Itron a zo savet en he za, kroasiet e deus he divreac'h hag e deus lavaret :

¹ *Cité mystique*, c. XI.

² Matth. 28-29.

Duit ama, bugale; arabad deoc'h kaout aoun, me zo ama da lavaret deoc'h eur c'helou bras. »

Maximin ha Melani galvet gant moues dous an Itron a ieas davethi.

N'on doa mui an disterra enkres, emezho; treuzet on deus ar voas dour hag an Itron a zo deut da ambroug ac'hanomp beteg al leac'h m'oamp bet kousket. E kreis etrezomp on daou edo, hag e deus lavaret an dra-ma deomp en eur voela; rag, eme Velani, guelel a meus anezhi o lenva :

« Ma ne fell ket d'am fopl plega, e rankin lezer breac'h va mab da guezha : ker pounner eo ma n'hellan mui hen arpa! Abaoue an amzer ma tivoaskan me poan var ho sikour! En avis mirat ous va Mab d'ho tilezer, me meus ar garg d'her pedi evidoc'h dalc'h mad! Ha c'hui ne rit van ebet!

« Fors pegement a bedennoù hag a oberou mad a reot, n'helloc'h ket digoll ar boan a gemeran ganeoc'h. »

(*Kendalc'h varc'hoas.*)

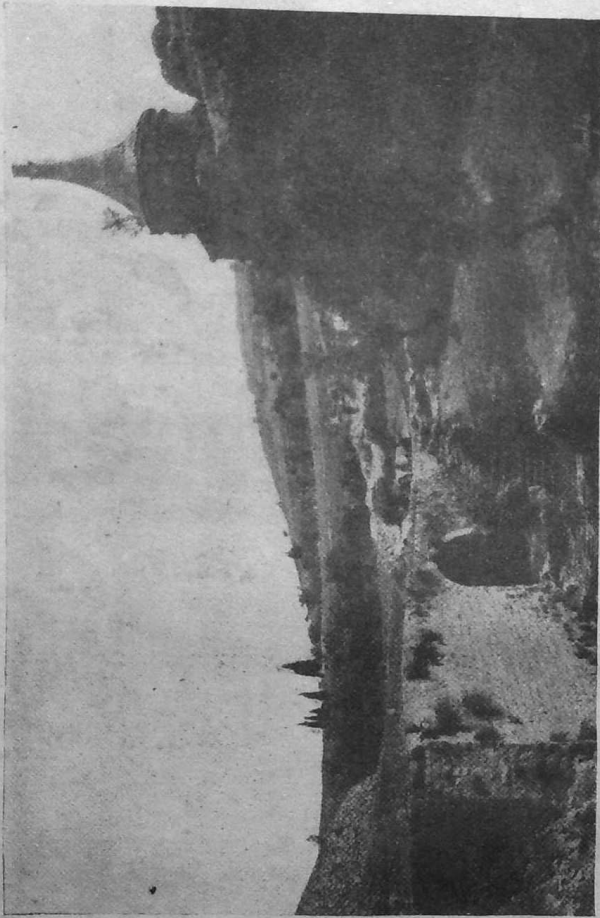

Photo Bonfilis, Beyrouth.

Rivier Cedron.

EIL DEVES

Jesus er jardin Olives

Great oa ar beden a anaoudegas vad da heul ar Goan burzudus, achu oa gant Jesus he zarmoun diveza d'he ebestel¹. Hor Zalver a ieas neuze en tu all da rivier Cedron.

Eno, var ribl ar rivier, e oa eur jardin. Adam en doa hor c'hollet en eur jardin dre he bec'hed; en eur jardin eo e komanso Jesus paea dle ar pec'hed. Jesus a oa kustum da zisken gant he ziskipien eus a Vethani er jardin-ze, bemdis goude he goan evid pedi; en devesiou diveza eus he vues ec'h astenne he beden beteg goulou deis¹. En nos-ma e tiskan enghi eus a Jerusalem, evid trempa an Ilis gant he c'hoad divin, ha lakaat da ziouan enghi lili guen ar guerc'hezad, ha roz rus ar verzerien.

Guelet a rear c'hoas eno gues olives a zo poulzet, a leverer, var kefiou ar re a oa en amzer Jesus. Ho grisiou a zo bet trempet gant goad Hor Zalver en noz araog he varo.

Var dro nav heur oa pa deuas Jesus da Gethse-

---

¹ Joan. xviii.

² Luc. xxii, 39.

mani; an noz a oa peurglozet, al loar n'oa ket dispaket avoalac'h c'hoas, santout a reat evelato he sklerijen dija¹. « Jesus a lavaras d'he ziskipien : « Chomit aze, c'hui, me zo o vont larkoc'h da bedi, « er jardin². » Kemeret a reas ganthan Per ha daou vab Zebede, an tri o doa gueleet anezhan en he c'hloar var menes Thabor; kerkent moa pelleat dious an Ebestel all, Jesus a gomansas beza gounezet gant an dristidiges hag ar spount.

O velet goabren an dristidiges o tont var he Vestr, sant Yan a lavaras dezhan : « Mestr, c'hui, boazet beteg vrema d'hor frealzi-ni, penaos e c'hallit-hu beza goasket gant ar velkoni? — Va ens a zo trist, eme Jesus, beteg mervel. Na dit ket da zifisiout diouzin, dalc'hit mad ha beillit ganhen. »

Jesus, den ha Doue, a vele Doue fas ha fas, ha dre-ze oa eürus parfet, zoken evel den, en he ene krouet. Dre eur burzud evelato e c'halle gouzanv tristidiges ha poan evel pa lavarfet e traon he ene, evel ma c'halle santout poan en he gorf. Eveldomp-ni, Jesus a oa douget da glask he vad hag he eürusted : « mes, eme sant Yan Damascen, he volontes oa gouzanv poan : hag a volontes vad eo en deus bet naoun ha sec'het, eo bet enkrezet ha melkoniet. »

Petra a lakea melkoni da gueza var Jesus? Gant he spered e vele an oll boaniou a dlie her goaska epad he Basion; ho gueleet hag ho c'hompren a rea ker freas evel ma'n dije santet anezho : Dindan sam ar poaniou kris-se ec'huanade, e krene, e

¹ Cat. Em., *Passion douloureuse*.

² Matth. 26.

Photo Bonfils, Beyrouth.

Eur vezen Olives e Jardin Gethsemani.

vanke he galon en he greis, hag he tivere ar c'huezen hag ar goad dious he izili e kao Gethsemani. Dre an dristidiges-se, Jesus a felle dezhan paea plijadur ar pec'hed.

Hor Zalver en doa kemeret oll bec'hejou an dud en he gount : keuz ha glac'har en doa dezho evel ma vijent bet great ganthan he-unan. Ar pec'hed a zo grevus meurbet, diremed, kouls lavaret eb termen ; glac'har Jesus a oa ker bras all, kouls lavaret diremed, eb termen. Ar goasa a ra ar pec'hed eo dioueret Doue ; dioueret Doue eo a gals brasa poan an ifern. Jesus e Gethsemani a zo dilezet gant Doue ; hag an disparti-ze a zo ker c'hiero d'he galon ma vo klevet o lavaret eb dale : « Mar deo posubl, o va Zad, grit ma pellaio ar c'halur-ze diouzin ; » ha var he dremenvan : « O va Doue, va Doue, perag o peus va dilezet ! »

Jesus a vel hag a zant en avans poaniou ar verzerien a skuillo ho goad evit renta testeni dezhan, poaniou an oll gristenien a heulio stris he lezen, gaelet a ra ar glac'har a ranno kalon he vam. Ar poaniou-ze gouzanvet gant ar re-all evithan, Jesus a zant anezho evel ken alies a gleze o treuzi He Galon Zakr, ar garantes memes.

Rouanes ar bed a oa atao er Cenecl gant ar merc'hed santel. Hi a vele ives freas gant sklerijen burzudus an Aotrou Doue kement tra a rea hag a c'houzanve He Mab er jardin¹. D'ar mare ma kuiteas Jesus he ziskipien all evit mont dounnoc'h er jardin gant an tri abostol, Hor Rouanes Galloudus a

¹ *Cité mystique*, ch. XII.

guiteas ar merc'hed all en eur lavaret dezho beilla ha pedi gant aoun na vijent trec'het gant an dentasion. Kemeret a reas ganthi teir anezho annvet Mari ho zeir.

Mont a reas gantho en eur gampruk distro hag e pedas an Tad Eternel da stanka outhi ar mor a eürusted a leune peurvuia he c'halon, evid ma c'halje santout en he ene kouls hag en he c'horf an oll boaniou kris a dlle He Mab da zantout. An Dreindet Sakr a roas dezhi he goulenn ; hag Mam Doue a c'houzanvas, erves m'oa posubl dezhi, poaniou He Mab teir guach santel. Ar boan a voaskas anezhi kement ma vije marvet, anes m'oa kernerzet gant eur burzud eus galloud Doue.

Gouscoude guelloc'h oa dezhi c'hoas ar boan skrijus-se. Poaniusoc'h e vije bet d'he c'halon karantezus gaelet He Mab muia karet en he angoni, eb gallout kemeret pers en he Basion.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹

An nep ne gemer ket skuer divar he dad ne virit ket beza galvet he vab. An nep ne heul ket he vestr, n'eo ket eur servicher mad. Ene kristen, me ne lakan ket ken nebeut e renk va zervicherien devot ar re ne gemeront ket a drues ous va mab hag ouzin divar goust ar poaniou on eus gouzanvet.

Ar zoursi vras on eus evid silvidiges an dud a laka ac'hanomp da zigas dezho poaniou, zoken pa esaont tec'het dioutho, abalamour dezho da c'halout mont d'ar Barados o deus c'hoant da c'hounit, ha n'heller ket gounit eb tremen dre ar boan.

¹ *Cité*, ch. XIII.

SKUER

AR VERC'HES VAR MENES AR SALETT

An Itron a lavaras c'hoas dan daou grouadur :

« Va Mab en deus roet deoc'h c'hueac'h deves da labourat, nen deus dalc'het evithan nemet ar seisvet, ha ne fell ket d'an dud her rei dezhan. Setu eno ar pes a laka poues var breac'h va Mab. »

« Ar charretourien nouzont ket kas ho c'hezeg var araog eb blasphemi ano Va Mab. Ar re-ze eo an daou boues pounnerra a zo o veac'hia breac'h va Mab. »

« Mar deo fall an eost, neus ken kaos nemedoc'h. Hen diskuezet a meus deoc'h varlene dre an avalou douar; no peus great van ebet. Her c'hontrol eo; dre ma kavac'h avalou douar brein, ec'h en em daolac'h da bec'hi. Mad! kendalc'her a rint da vreina; hag aben Nedeleg ne vezo hini ebet mui. »

An Itron a gomze e galleg; hag ar vugale ne ententent ket mad avoalac'h; Melani a oa o vont da c'houlen digant Maximin petra lavare an Itron... An Itron a lavaras : « Va bugale, guelet a ran ne gomprenit ket ar galleg; me a zo o vont da lavaret deoc'h e ies ho karter. » Ar Verc'hes a gemeras ar boan da lavaret d'ar vugale ar memes traou freas ha sklear en ho langach kustum.

(Kendalc'h varc'hoas.)

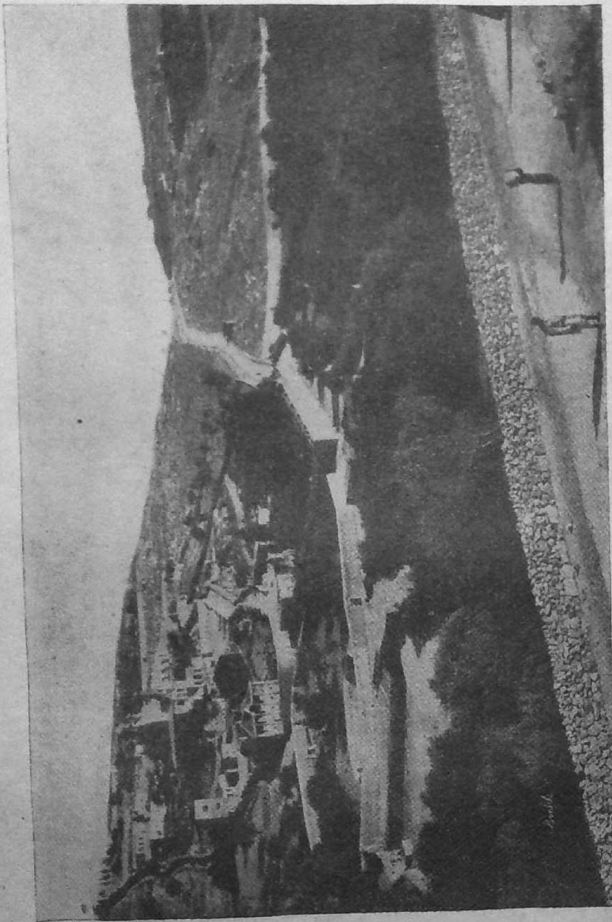

Photo Bonilla, Beyrouth.

Taol lagad var Jardin Gethsemani.

TREDE DEVES

Jesus e Gethsemani

« Jesus a belleas eun neubeut dious he dri abostol » mont a reas beteg eun toul du a iea en douar deg pe daouzeg metr benag hag a zo great evel eur japel diouthan hirio. En eur c'horn eus ar c'hao eo skrivet ar c'homzou-ma : « Ama eo e tiveras eur c'huezen a c'hoad eus he vizach beteg an douar. »

Eno Jesus a guezas a stog he gorf var he vizach d'en em ginnig da Justis Doue He Dad evid paea oll bec'hejou ar bed. Kinnig a ra he gein evid beza skourjezet, he ben evid beza kurunet a spern, he zaouarn hag he dreid da veza toullet gant an tachou, he gorf a bes da veza staget ous ar groas. « O va Zad, emezhan, lakit va skourjeza, va bourrevi e peb doare ; mes espernit ar bec'herien baour ha digemerit anezho en ho kras. »

Jesus a bede hag a lavare : « O va Zad, mar deo posubl, grit ma zaio ar c'halur c'huero-ma abiou din. »

A dra zur n'oa ket dreist galloud an Tad Eternel mirat ne c'houzanfe Jesus poaniou He Basion, mes rentet oa gant He Justis ar zetans a varo var goulenn he Vab a felle dezhan paea evid an dud

beteg an diner diveza. Mervel a ranke eta, eva a ranke beteg ar berad diveza kalur c'huerdo He Basion.

Jesus a voar ar zetans, hag he volontes a zo a-unan gant bolontes He Dad, setu perag e lavar buan : « O va Zad, n'eo ket va bolontes-me eo deoc'h ober, mes ho polontes oc'h unan. »

« Pa belleas Jesus evit ar veach kenta dious he ziskipien, me velas, eme Catharin Emmerich, evel traou spoutus a deue da gelc'ha ha da voaska anezhan muioc'h-mui. Dre ma strisea ar c'helc'h, he dristidiges hag he enkres a iea var gresk. En em denna a reas er c'hao en eur grenn, evel a ra eun den a dec'h dirag eur barr-arne. Mes an traou spoutus a ieas eno d'he heul ha ne reant nemet goasaat. Siouas!... er c'hao stris-se e sonje da eun den e vele dastumet en eun taol lagad eugus an oll bec'hejou great adaleg ar c'henta beteg an diveza a vije great da fin ar bed, hag ar poaniou o doa meritet! Dirag an taol lagad spoutus-se Jesus a skrije hag a lavare : O va Zad, mar deo posubl, pellaït diouzin ar c'halur-ma. »

Ar paourkeas den a guezze ama hag ahont; trei ha neza a rea he zaouarn gant ners ar boan; eur c'houezen deo a deuas varnhan hag Jesus en em lakeas da grenn. Sevel a reas en he za; mes orjella a rea var he dreid. Distrouket oll oa, ha beac'h a oa oc'h anaout anezhan. He vuzellou a oa disliv, he vleou sounnet var he ben.

Var dro deg heur hanter oa, hag o ruza evel ma c'halle e zeas beteg an tri abostol. Ar re-ma, dihunet gant galv Jesus ne anaient mui he voues. « Petra, eme Jesus, n'ho peus ket gallet beilla ganen epad eun heur? » « Beillit ha pedit, evid na

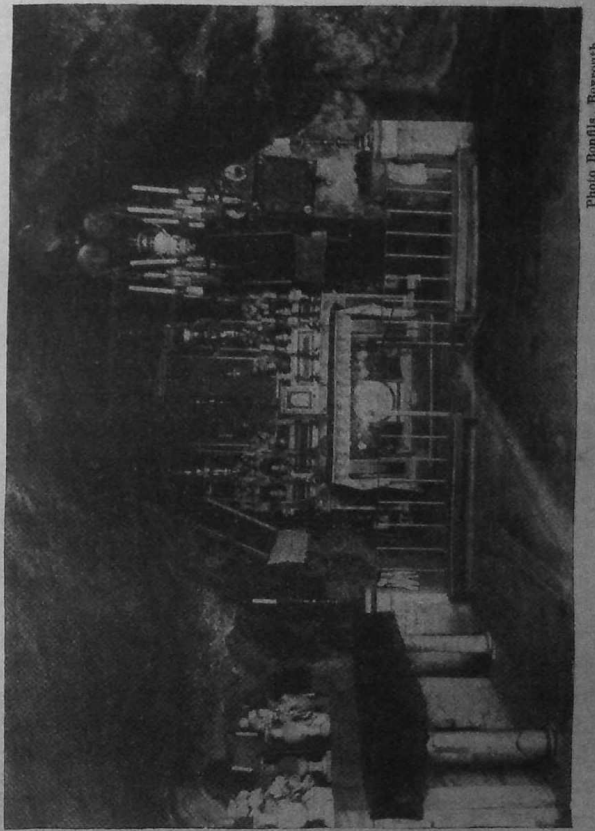

Photo Bouffle, Eyrrouth.

Kao benniget angoni Hor Zalver.

veot ket trec'het gant an dentasion. Rag spered an den a zo prest da ober promesaou kaër; mes he gorf a zo diners. »

Jesus a zistroas e kao Gethsemani hag a velas a larre dirazhan ar poaniou niverus ha c'huero a ranke gouzav; guelet a reas ar skueriou fall hag an oll drubuillou a deuche da lakaat kaon en He Ilis. Dindan poues ar sonjou glac'harus-se, ar goad a ruille var he jodou disliv.

Pa deuas, evel eun den goloet a c'houliou, da gaout he Ebestel evid an eil gueach, ar re ma a oa bet t'ec'het adarre gant ar c'housket. Jesus kroumet dindan poues he boaniou a dosteas outho en eur grenna hag oc'h uanadi. En dro-ma o doa muioc'h a boan c'hoas evid ar veach kenta oc'h anaout anezhan. Chom a rea dirazho evel eun den mantret ha prest da guez. Sevel a reont en eul lam, lakaat a reont gant resped ho daouarn dindan he gazel evid delc'her anezhan en he za. Neuze e lavaras dezho e vije lakeat d'ar maro anternos, e vije liamet aben eun heur, kaset dirag ar varnerien, goal dretet, skourjezet, lakeat d'ar maro en doare krisa ha mezusa.

An ebestel a jome dilavar o velet hag o klevet traou ken spoutus, sonjal a reant zoken oa kollet he spered gant ho Mestr. Pa c'hoanteas Jesus dizrei d'ar c'hao, vardro uneg heur ha kart, n'hellas ket bale; sant Yan ha sant *Jakes a rankas kazelia* anezhan¹.

¹ *Pass. doul.*, ch. I.

Kerkent moa pelleat dious ar merc'hed all gant an teir Mari, ar Verc'hes a zantas eur mor a dristidiges o tont da veuzi he c'halon hag a lavaras dezho. « Va ene a zo trist var zikour va Mab ha va Doue, dre'n abeg n'hellan ket mervel er memes tourmanchou ganthan. Beillit evid na viot ket trec'het gant an dentasion ! »

Rag ar Verc'hes a ouie pegen kounnaret oa an droug-spered ives enep ar merc'hed santel. Ar Verc'hes a gendalc'he da bedi hag a guezas en angoni evel Hor Zalver. Vouela a reas dreist-oll var an dud daonet, abalamour ma komprenas guelloc'h neuze c'hoas poaniou an Ifern.

Mari, o c'houzout petra a oa da c'hoarvezout gant He Muia-Karet en he Basion, e doa pourchaset tamou lien hag a roas urs d'an Eles da vont d'ar jardin e leac'h medo Jesus beuzet en he c'houezen a c'hoad evit sec'ha he vizach santel. Dre resped evid he vam hag evid kreski he mirit, Mab Doue a brijas digemeret ar merk tener-ze eus he c'harantes¹.

Kentel roet gant ar Verc'hes.

Ene kristen, sonjit a zevri e labour ho silvidiges, pe guir eo bet ken kalet d'Ho Salver, ha pe guir ar sonj ne vije ket salvet an oll dud en deus rentet ken c'huero he Basion hag he varo.

Er stourmad poanius-ma, Mab Doue en deus roet da anaout sklear talvoudegas an eneou. Evid ho zavetei oll eo ec'h aspede He Dad Eternel, epad ma tivere diouthan he c'hoad evel eur c'houezen

¹ *Cité mystique*, p. 2, l. VI. ch. VII.

dindan ners ar glac'har a rea dezhan ar guel eus fallagries an dud a dlie en en zaoni oc'h ober faë var he boaniou ¹.

SKUER

AR VERC'HES VAR MENES AR SALETT

An Itron a lavaras c'hoas dar vugale :

« An hini en deus ed, neo ket eun avans dezhan ada. Ar pes a adoc'h a vezo debret gant al loened. Ar pes a vezo savet a ielo da netra pa vezo dornet.

« Eur gernes vras a deui. Mes araog, ar vugale vian dindan seis vloas en em lakaio da grena hag a varvo etre divreac'h an dud a vezo o telc'her anezho. Ar re all a ranko dua gant an naoun ; ar c'hraon a vezo fall, ar rejin a vreino. »

An Itron a gomzas neuze ous Maximin hag a lavaras dezhan delc'her evithan he-unan ar pes a gleve : Melani ne ententas netra. Hi dhe zro a glevas an Itron o lavaret dezhi eun dra e sekret. Maximin a velas he muzellou o finval ; mes ne gomprenas netra.

An daou grouadur no deus morse dizoloet ar pes a oa bet diskuillet dezho nemet d'an Tad Santel ar Pab Pii nao, var an urs a roas dezho evel Pab.

Lakaat a rejont peb hini he zekret dre skrid : an Tad Santel ar Pab, o len hini Melani, a deuas trist hag a lavaras : « Siouas ! kelou trist a zo ama evid

¹ *Cité mystique*, p. 2, l. VI, ch. VII.

ar Frans ! mes ouspen ar Frans a virit beza kastizet : an Itali e devezo he zro, hag an Europ a bes. N'eo ket eb guir e c'halver an Ilis eun arme ; e ma ar c'habiten ama dirazoc'h. »

(*Kendalc'h varc'hoas.*)

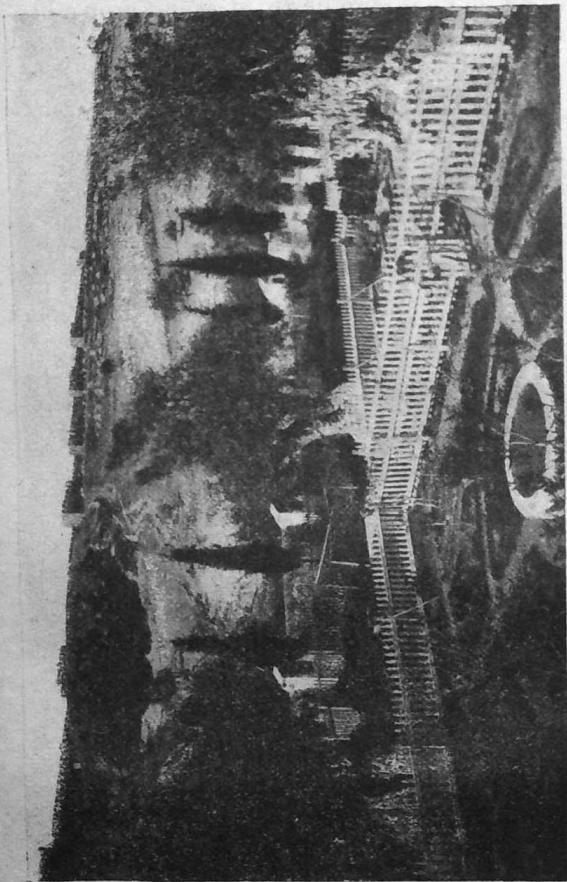

Photo Bonfil, Beirouth.

Jardin Gethsemani.

PEVARE DEVES

Jesus guerzet gant Judas

Jesus a oa pelleat evid an trede gueach dious he ebestel ha, dre ma tostea ar mare ma teuje Judas d'her guerza, e kreske he enkres.

Goulennet en doa ma vije pelleat diouthan kalur he Basion ha gouscoude e vele n'oa ket roët he c'houlen dezhan gant He Dad; he boan a greske ha rentet oa evel eun den a vije o vont da dremen.

An Tad Eternel a zigasas an arc'heal sant Mikeal da grefat He Vab muia karet a vele o plega dindan poues ar glac'har. Jesus a vel dirazhan ar Spered gallodus en deus trec'het Lucifer. Komzou dudius an Arc'heal a gues evel ar glis var he ene dizec'het gant ar jagrin :

« O Jesus, emezhan, o va Mestr, ho peden a zo savet beteg Ho Tad e gorre an Eñv. Plijet eo dezhan ho kuelel o plega d'ar maro erves setans He Justis, beza ma kavit ar c'halur ken c'huero! Lezit brema ar spount hag an dristidiges o poa kemeret a volonte vad. Bezit adarre kourachus evit peur achui Prenadures ar bed. O tenna an dud keis eus an Ifern hag o tibrada anezho d'ar barados,

c'hui a raio plijadur vras d'an eles hag a rento gloar da Zoue.

« Trempa a c'halfac'h ho muzellou dizec'het e feunteun al levenes, kemerit en ho taouarn kalur ar boan. Dreizoc'h sant Per ha sant Paol, santes Agnes ha santes Cecil, guerc'hezed ha merzerien aleis a vezo treac'h d'ar vourrevien, d'ar bed ha d'an drouk-spered.

« Gouzout a ran, o va Mestr, no peus defot ebet da veza kentelliet na kennerzet ganen-me evid kas da ben al labour o peus kommanset. Me eo a meus ezom diouzoc'h e peb doare; mes plijet ganeoc'h me ho ped, digemeret ar zikour a meus urs, hag oun eürus da zigas deoc'h abers Ho Tad a zo en Env. »

Jesus ne gren mui, dizammet eo; sevel a ra heunan en he za ha mont a ra dispount da ambroug an trubard hag ar vourrevien, ar groas hag ar maro.

Evid an trede gueach e kav he Ebestel kousket : « Savit, emezhan, ha kerzomp; e ma tost an hini a verzo ac'hanon. »

Kerkent Judas a deuas a ben da Jesus hag a bokas dezhan. Netra souezus; ar c'his a oa gant an ebestel da bokat d'Ho Mestr karantezus pa vezent bet kuiteat eur pennad diouthan. Judas en doa lavaret d'ar zoudarded : « An hini a bokin dezhan, hennes eo, krogit mad ennhan ha dalc'hit mad dezhan. »

Jesus ne bella ket dious an trubard. Lavaret a ra dezhan : « Va mignon, da ober petra out deuet ama? Dre eur pok eo e verzes Mab an den? » — Emaout oc'h en em goll evid an eternite. Sonj eta er mad oberou e peus resevet digant va made-

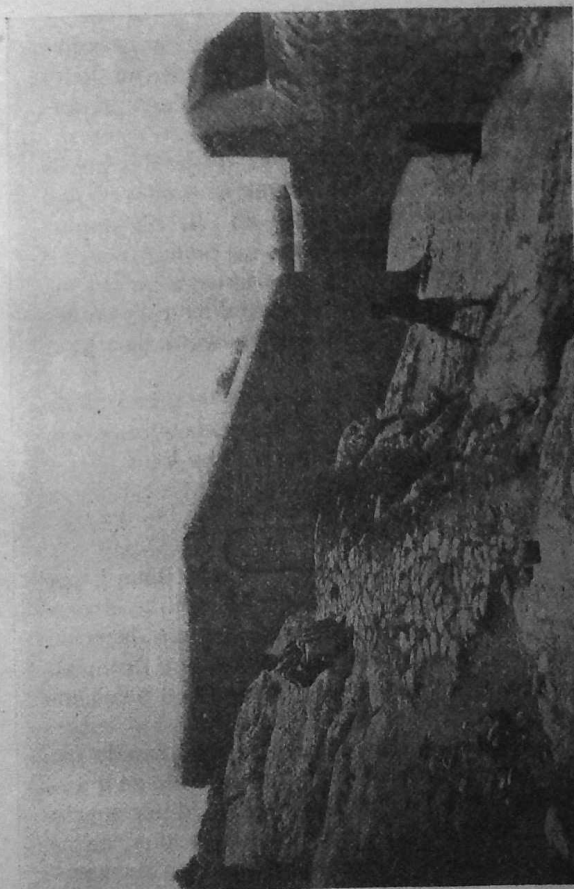

Photo Bentala, Broyouth.

Trubarderes Judas (er c'horn, a zeou).
Roc'h an Ebestel (e fas).

les, sonj mad oun Mab ar Verc'hes Benniget e deus kentelliet ha karet ac'hanout evel ar vella eus ar mamou. Ha pa na ve nemet abalamour d'ar garrantes ha dan dousder e deus bet atao evidot, ne dleves ket guerza He Mab propr, pe guir ne deus manket morse did.

Great eo da dorfed ganes, evelato ne des ket da zisprijout ar pardon e ma brema ar vam vad-se o c'houlen evidot hag a ginnigan dit abalamour dezhi. Ni a gar ac'hanot beteg pa maout c'hoas e goudor an Esperans; hor c'harantes a zo did ma prijes kompren an droug a ra did dioueret diouthi; mes avad, ma tisprijes anezhi, ni a rank da zilezer evid an eternite.

Judas rentet dall ha bouzar gant he zakrilach ne ra van ebet evid klevet He Vestr madelezus oc'h ober ano eus he drugares hag hini he Vam.

Mam Jesus e doa goulennet digant Doue kaout pers e poaniou hag e labourou He Mab evid prenadures ar bed. Ar glac'har a deuas eta da veuzi he ene en evelep doare ma rankas an Dreinded Sakr digas dezhi an arc'heal Gabriel evit he c'hennerzi ¹.

He zrugares evid an trubard a ieas ar pella ma c'halle mont. Goude guelet an den divalo-ze o tostaat ous bizach santel He Mab-Doue evid her guerza hag o pokat dezhan gant he c'hinou lous, neves konsakret gant ar Gommunion, ar Vam drugarezus e doa ar gourach da c'houlen digant Doue gra-

¹ Cité mystique, ch. XII.

sou neves evid an treitour, mar doa posubl rei dezhan. Dre zikour ar beden galloudus-se e teuas Hor Zalver da ginnig he c'hrasou diveza d'an den dizakr er mare ma verite ar muia beza skoet gant he Justis. An disterra ma'n dije profitet ar reuzedig eus madeles Doue, ar Vam a drugares e dije bet evithan gras ar binijen hag ar pardon eus he dorfed, evel ma'ra brema c'hoas da aleis a bec'herien eus ar re voasa. Mes siouas! Judas ne brijas ket renta d'ar Verc'hes ar c'hloar-ze en eur gemeret he zilvidiges eus he daouarn galloudus, hag en em gollas.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari ¹.

Ene kristen chom a rit spountet o velet ar fin maleürus en deus great Judas kouls ag ar mankou o deus bet an Ebestel all goude beza e skol Jesus, va Mab Doue, goude beza kentelliet ha bleinet gant sked he vues hag he vurzudou, goude beza difennet hag aliet ganenme. Piou eta a c'hall chom dienkres ed he vues paour, e kreis an dangerou a zo tro var dro dezhan, peger bras benag e ve ar grasou en deus resevet? An dud-ma a oa ebestel choazet gant Ho Mestr, ho guir Doue; gouscoude unan anezho en deus great ar fin trista a c'halfe ober eun den, hag ar re all o deus manket d'ar feis a zo evel mean fount an oll vertusiou kristen. Penaos-ta e c'halfe beza dispount ar re nint ket ebestel, n'int ket bet e skol Jesus he-unan ha ne veritont ket kement e kemerfen-me soursi dioutho?

¹ Cité, ch. XIV.

SKUER

AR VERC'HES VAR MENES AR SALETT

An Itron a lavaras goude, e ies ar vro, d'an daou grouadur :

« Ma teu an dud d'en em gonvertisa, ar vein hag ar reier a vezo chenchet e berniou ed; an avalou douar a boulzo eb ho flanta. »

Neuze an Itron a c'houlennas ous an daou grouadur :

« Bugale, ober a rit mad ho pedennou? — Oh! eme ar vugale, evelse, Itron. — Oh! va bugale, red eo pedi mintin ha noz. Pa no pezo ket amzer da ober guelloc'h, lavarit da nebeuta eur Bater hag eun Ave Maria; pa vezo amzer, e rankit lavaret amploc'h. »

« Ne ves guelet, ama en ho pro, nemet eur vaoues gos benag en oferen, ar re-all a labour Sul c'houel en anv; hag er goanv, pa zeont dan ofis dre'n abeg n'ouzont ket petra da ober, ne deont nemet evid goapaat ar religion. Epad ar c'horais e zeont d'ar gigeres evel chas. »

An Itron gaër a c'houlennas ouzomp c'hoas evelhen, eme ar vugale :

« No peus ket guelet ed brein avechou? » — An daou grouadur a respountas : nan. An Itron a lavaras da Vaximin : « Te, va faotr-me, e peus guelet sur. Ne peus ket sonj edos gant da dad er park-ma park? da dad a gemeras daou pe dri ben ed en he zourn, ha goude beza moustret varnho ne jomas nemet poultren. Hag eun anter leo dious Corps e roas did eun tam bara en eur lavaret : Del,

va mabig paour, dreb an tam bara-ma : nouzon ket piou a c'hallo debri diouthan er bloas a zeu, ma talc'h an ed da vreina en doare ma ra.

— Guir eo, a lavaras Maximin, dizonjet e moa.

— Mad, va bugale, c'hui a gaso ar c'helou ma d'am fobl. »

(Kendalc'h varc'hoas.)

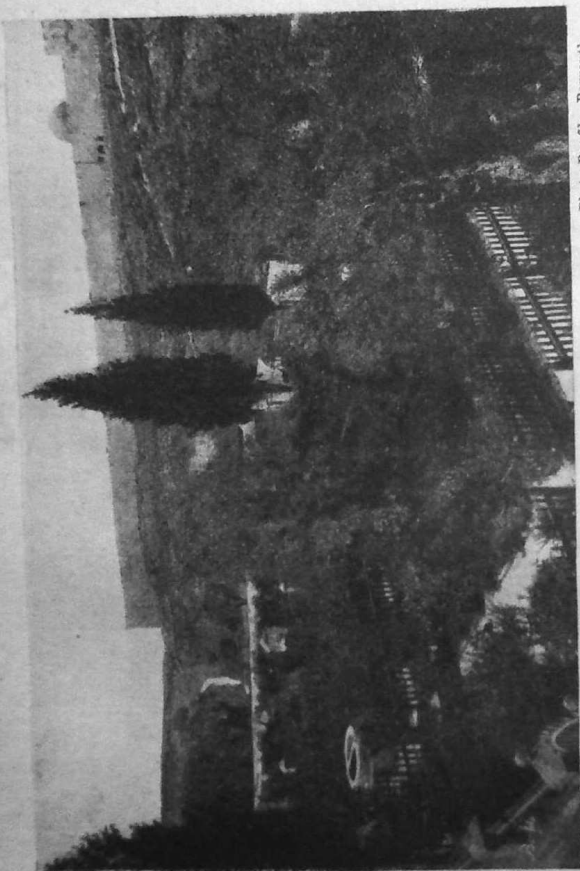

Photo Bonfils, Beyrouth.

Jardin Gethsemani.

PEMPET DEVES

Jesus liamet gant ar zoudarded
er Jardin Olives

Goude he bok treitour, Judas a oa en em zilet buan e toues ar boblad tud fallagr a oa deuet d'he heul gant bisier, fouetou, kerdin hag armou¹. Jesus a ouie kement tra a oa da c'hoarvezout gant-han hag a ieas gouscoude a ben dezho. Diskuillet oa gant Judas; mes Mab Doue a ranke diskues ec'h en em roe d'he enebourien dre he volontes he-unan ha neo ket en desped dezhan².

Beza meo eas dezho brema anaout an hini a glas-kont, Majeste Mab Doue a rent anezho dall hag a zalc'h anezho evel stag en ho flas. Jesus a ia d'ho c'haout en eur c'houlen : « Piou a glaskit? — Jesus a Nazareth, emezho. — Me eo, eme Hor Zal-ver. » Me a c'halfe ho kas da netra, hag a daolo ac'hanoc'h brema souden d'an douar evid diskues deoc'h ous piou ec'h en em glaskit.

Kueza a reont raktal a stog ho c'horf, Judas hag ar re all, evel ma vijent bet skoet gant eun taol kurun. Var goulen ar Vere'hes Vari, Jesus a rent

¹ Joan. XVIII, 2.

² S. J. Chrys.

ho anaoudegas hag ho ners dezho¹ hag evid an eil
gueach e c'houlen outho : « Piou a glaskit? — Hag
int-hi da respount adarre : « Jesus a Nazareth. »
— « Lavaret e meus deoc'h, eme Hor Zalver, e ma
Jesus a Nazareth dirazoc'h. Mar deo me a glaskit,
me a entent e lesfac'h va ebstel da vont gant ho
hent.

Jesus a fell dezhan en em ginnig he unan d'ar
maro, hag evel eur pastor mad e kinnig he vues
evid he zened.

Hor Zalver a gus adarre he sked ous he en-
ebourien ; deuet eo diners evel eun oan. Kerkent,
evel eur vanden bleizi, e lamont ganthan. Sant Per
gant he gounnar a zaill gant an hini a ziskueze
beza ar goasa anezho, eur mevel d'ar beleg bras,
he ano Malchus, hag e trouc'h dezhan he skouarn
deou gant he gleze. « Lezit ho kleze trankil, eme
Jesus, ha lezit ac'hanon da eva ar c'halur a rankan
eva evid ober bolontes va Zad. »

An ebstel a oa o pourchas kemeret skuer divar
sant Per ; Jesus a rankas lavaret dezho chom sioul.
Toùch a reas ous an den mac'haniet, hag e rentas
he skouarn dezhan. Kaëroc'h a reas c'hoas ; renta
a reas dezhan pare an ene. Erves ar plac'h santel
Catharin Emmerich, Malchus a guiteas raktal he
blas hag en em lakeas e servich ar Verc'hes Vari
evid kas kelou dezhi divarben ar pes a dremene
epad Pasion He Mab.

An diskiplen o velet ec'h en em leze Ho Mestr
da veza trec'het gant he enebourien, a zilezas ane-
zhan hag a dec'has diouthan.

Chomet he-unan gant an dud kris a oa en dro

¹ Cité, ch. XIII.

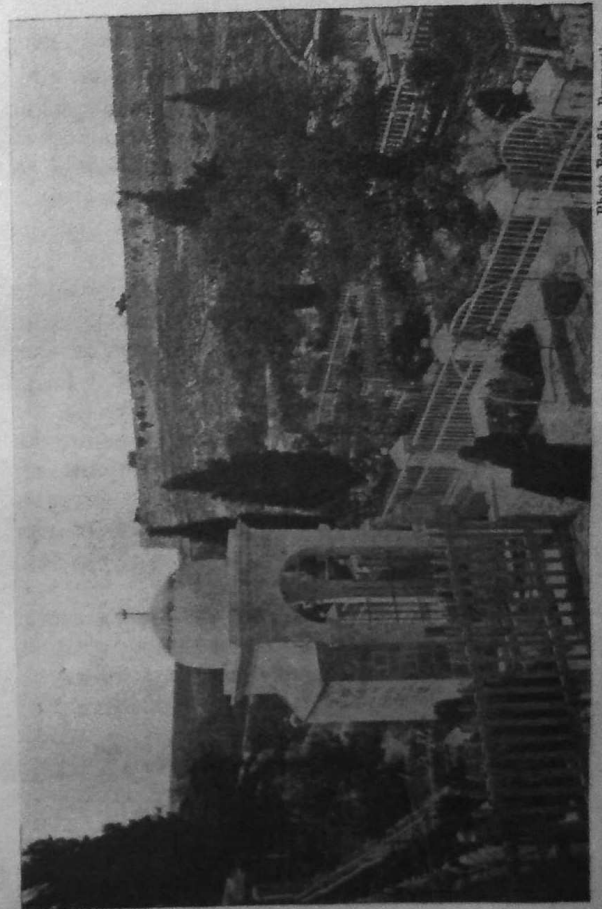

Photo Bonfia, Beyrouth.

Jardin Gethsemani.

dezhan, Jesus a lavaras dezho neuze : « Eur vez eo deoc'h dont en doare-ma gant fouetou ha klezeier, en noz, da gregi enhon evel ma vijen eul laër : edon bemdes en ho toues, o prezeg dirag an oll¹. Mez, er gouzout a ran, abalamour d'am frezegen-nou, eo o peus droug ouzin. Deuet eo ar mare ma c'hallit diskarga varnhon ho kounnar; deuet eo an heur ma vezo treac'h an denvalijen d'ar sklerijen. »

Eb entent rezon vad ebet, an dud fall a grog e Jesus hag a liam ar ezhan.

Ar Verc'hes Vari, pa velas an dud a oa deuet da liama Jesus diskaret d'an douar, a veulas gant an Eles oll c'halloud an Aotrou Doue. Mes ar vam drugarezus a c'houlennas digant He Mab kaout ar vadeles da zevel he enebourien en ho za. He c'halon dener a oa douget da gaout trues ous an dud paour-ze krouet gant Doue heñvel outhan : c'hoant e doa ives da heul lezen divin ar garantas a ro urs da bardoni d'an enebourien ha da ober vad d'ar re a ra droug deomp, erves m'en doa pre-zeget ha great Hor Zalver.

Pa oue liamet Jesus, He Vam benniget a zantas kerkent ar boan a zante Jesus he-unan, evel ma sante an taoliou hag an oll boaniou a guezze var he Mab².

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari³.

Ene kristen, briatit ar groas ha na dit ket da glask ho mad pell diouthi keit a ma vevot var an douar-ma.

¹ Matth. xxvi, 55.

² Cité, ch. xiii.

³ Ibid.

O sonjal a zevri e Pasion Ho Salver eo e savot huel er zanteles hag e teot da veza he bried karantezus.

Kemerit skuer divarnon-me ha grit dious ar sklerijen a roin deoc'h. Rentit bennos ha gloar da va Mab evid ar garantas en deus diskuezet oc'h en em rei d'he enebourien evid gouzanv poaniou he Basion, ha savetei an dud. An dud, siouas ! a jom digompren eus an traou-ze abalamour ne zonzont ket enno; mes me a meus ho guelet gant va daou-lagad hag a lavar deoc'h Mab Doue n'en deus kavet netra dousoc'h na guelloc'h var an douar eget en em rei d'he vourrevien evid gouzanv poan ha mervel.

Red eo deoc'h ives beza glac'haret en ho kalon o kompren en deus kavet Judas muioc'h a genseur-ted en he dreisouniach eget nen deus bet Jesus a vignoned. Nag a baianed a zo c'hoas dre ar bed, nag a gristenien fall, nag a dud treitour, kristenien katolik var ho meno, a verz hag a fell dezho bourrevi Jesus a neves !

Eveldom-me, voelit var draou ken truezus !

SKUER

AR VERC'HES VAR MENES AR SALET

« An Itron, eme an daou grouadur, a dreuzas neuze ar voas dour, ha pa oa eat treuz daou bas, e lavaras adarre eb dizrei ouzomp :

« Mad, va bugale, c'hui a gaso ar c'helou-ma d'an dud. »

« Neuze, emezho, eo eat var'ned pemzeg pas, beteg al leac'h moamp pignet da velet ar zaout. He

zreid ne douchent ket ous an douar. Bale a rea azioc'h begou ar iead eb ho flega tam, evel ma vije bet dibrad hag unan benag o poulza anezhi. »

« Ni a ieas d'he heul var an dorgen. Melani a ieas eurch outhi, ha me, eme Vaximin, var'ned daou pe dri bas. An Itron a zo savet eun tamig en ear; ha goude beza chomet eur pennad evel a ispill e deus great eur zell varzu an Env ha goude var an douar. Goude, n'on deus mui guelelet nemet eur sklerijen en oabl.

« Me, eme Velani, e meus lavaret da Vaximin : Marteze oa eur zantes benag eus ar Barados. Maximin en deus lavaret din : Oh ! ma'n dije guezet, on dije lavaret dezhi kas ac'hanomp ganthi. Me eme Velani, e meus lavaret dezhan : Oh ! ma vije bet ama c'hoas ! »

« Maximin a zavas he zorn da gregi er sklerijen a velemp, mes noa mui netra. Chomet omp pell da c'hedal guelelet anezhi adarre hag e meus lavaret : en em guzet eo, abalamour ne fell ket dezhi e velemp pe leac'h e za. Goudeze omp dizroet laouen da zioual hor zaout hag on deus lavaret d'an dud ar pes on deus guelelet ha klevet. »

(Kendalc'h varc'hoas.)

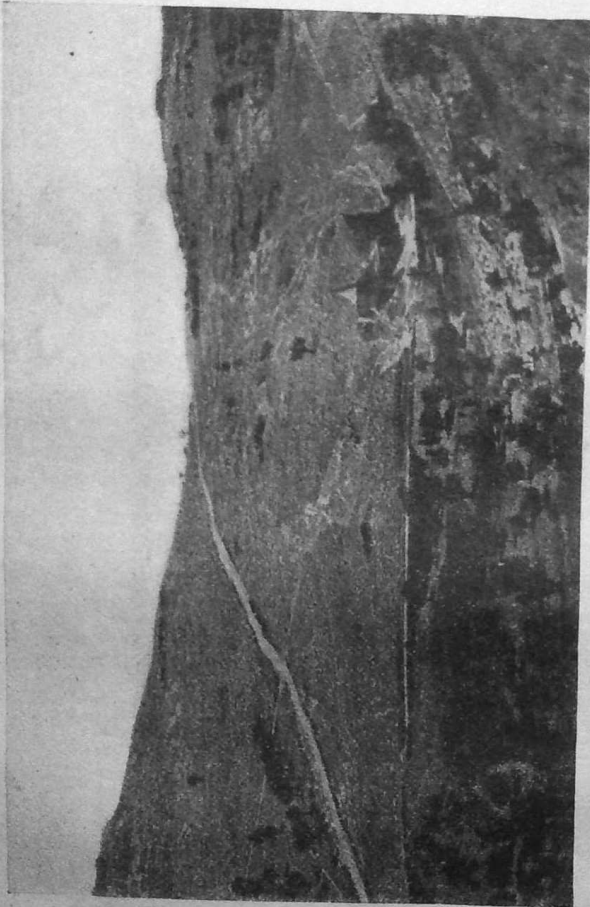

Photo Bonfilis, Berronoth.
Traoien Josaphat (dre eno e zeas Jesus da di Annas).

C'HUEC'HVET DEVES

Jesus kaset da di Annas

An treitour en doa aoun e vije en em zilet He Vestr eus daouarn ar zoudarded abars ma'n dije touchet he arc'hant hag en doa lavaret dezho teleur evez mad razhan¹.

Digaset o doa gantho, eus a di ar beleg bras Annas, eur jaden hir, he lakat a rejont en dro da gorf ha da c'houzog Jesus; ous ar jaden o doa staget ouarn da liama he zaouarn. Gouscoude ne zonje ket dezho c'hoas beza great avoalac'h dezhan. Staget oa eur gorden en dro da c'houzog Hor Zalver, kroasiet oa var he stomog, amarret en dro d'he gorf hag oa lezet ar pennou da gueza en araog evid ma c'halche daou zoudard chacha varnezhan. Gant eur gorden all oa liamet he zivreac'h hag he gorf, hag oa lezet adarre an daou ben da gueza dious an adrën, evid ma c'halche daou soudard all sevel anezhan pa deuche da gueza.

N'oa ket avoalac'h d'ar vourrevien gris muntra Korf Hor Zalver gant ho jadennoù hag ho c'herdin; red oa c'hoas e vije iskinet gant ho zaoliou teod

¹ Marc. xiv, 44.

bilimus, hag he vlasfement ar goasa ma c'hallent enep Mab Doue¹.

Diblas a rejont eus ar jardin Olives gant eur c'hri hag eur iouc'h spountus. Lod a vunte Jesus araog, lod all a jache anezhan var he gis; avechou e lakeant anezhan da vale buan, avechou e talc'hent anezhan krenn en he za. Gueach e chachent anezhan en eun tu, gueach en tu all. Alies e lakeant anezhan da gueza, hag, o veza m'oa liamet he zaouarn, e stoke he ben sakr ous an douar hag ar vein : he vizach santel a oa bronduet ha goloet oll a loustoni.

Bep tro ma kueze, an dud didruës-se a zaille varnhan hag a vrese dindan ho zreid he gorf hag he vizach dinam en eur vafoui anezhan, evel m'oa bet annonset gant ar profed Jeremi². Red eo ma vije, evel m'eo bet diskleriet da Vari Agreda, Lucifer hag ar re voasa eus he Eles fall eno o c'hueza ar gasoni hag ar fallagries e kalonou an dud kounaret-se.

O velet Jesus o chom pasiant ha difach atao en desped da bep fallagries, Lucifer dallet gant he gounnar a c'hoanteas kregi he-unan er c'herdin evid esa lakat an Oan divin da goll eun nebeut eus he zousder. Mes ar Verc'hes Vari a vele freas atao gant sklerijen an Aotrou Doue kement tra a dremene en dro d'he Mab, ha gant he Galloud a Rouanes e tifennas ous prins an eles fall tostaat an disterra dious Jesus. Var an taol, an enebour milliget en em gavas dinerzet ha n'hellas ober netra enep Hor Zalver, nemet poulza ar Juzevien da ober goasa ma

¹ Cité, 2, ch. xv.

² Thren. iii, 30.

c'halchent d'an den-ze a lakea anezhan nec'het bras. Rag kompren a rea muioc'h-mui e c'halle an den burzudus-se beza ar Messias a dlic dre skuer vad he basianted, ouspen dre he c'hrasou, dizrei aleis a dud divar hent an Ifern ha digeri dezho dor ar barados¹.

Hor Redemptor benniget en em leze evel eun oan etre daouarn he vourrevien evid ma vije profi-taploc'h deomp labour hor Prenadures.

Bleinet gant an droug-sperejou e kasent Jesus da di ar beleg bras Annas, tad-kaer Caïphas. Caïphas a oa beleg bras er blaves-se, ha ne rea netra nemet gant avis Annas; hag ouspen, an ti-ma, eme sant Augustin, a oa var an hent da vont da di Caïphas. Annas, a gounter, oa ar goasa eus enebourien Hor Zalver, hag hen, eme sant Cyrill, a baeas an tregont diner d'an treitour Judas.

Vardro anteroz oa pa ziguezaz Jesus e ti Annas. Tud Jerusalem hag an estren deuet evid goueliou Pask a oa kousket pa deuas ar c'helou beteg mignouned hag enebourien Jesus oa arretet. E kement korn eus a gear, ar re a zo bet kaset kemenadures dezho a ia dious-tu dre ar ruiou tenval ha sioul varzu menes Sion, lod leterniou gantho, lod all e sklerijen al loar².

E nep leach ne gemerer kement a bers e poaniou Jesus, evel en eur c'harter paour annvet Ophel. Jesus a zo tremenet eno; dihunet int bet, an dud keis, e kreis ho c'houk hag o deus guelet, evel dre eun ure spountus, Ho Mestr madelezus en deus

¹ Cité, vii, ch. 15.

² Cath. Emmerich, ch. v.

ho fareet ha frealzet ken alies, her guelet o deus liamet ha goal gaset evel eun torfetour ha n'o deus ket gallet hen dilivra.

Prestig goude o deus guelet He Vam glac'haret o tremen ives, eb gallout sec'ha he daelou. Truezi a reont ar vam baour a rank gant ners he glac'har redet gant eun nebeut merc'hed santel dan heur-ze a anteroz evid mont eus an eil ti d'egile da c'houtout|kelou divar ben He Mab. Avechou ar merc'hed keis a rank kuzat ous eur vanden tud fall a deu a ben dezho, hag e klevont anezho, en eur dremen, o lavaret enep Jesus bep seurt komzou trist ha divalo.

En dro da Jerusalem e klever an anevaled a zo digaset gant an estren evid beza sakrifiet, o vlej truezus. Glac'harus eo klevet o klem an denvedigou a dle beza lazet en Templ varc'hoas. Neus nemet unan, oan Doue, a vezo lazet var he c'houlen, hag a jom sioul.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Eur c'hristen mad, hag a gompren madeles he Zalver evid an dud, a gav poanius guelet e zeus tud digar ha dizeblant en he genver. Petra eo santimanchou an eles hag ar Zent var an dra-ma? Petra a c'hallan-me sonjal o velet an dud, ar gristenien o chom dizonj eus va Mab divin, goude m'en deus gouzanvet eur maro kris evitho, hag int-hi o c'halloud va fedi evel Ho Mam hag ho alvokades, ha goude kaout bues burzudus Va Mab ha va hini evid talvezout dezho da skuer?

¹ Cité, ch. xv.

SKUER

AR VERC'HEs VAR MENES AR SALETT

Setu ama penaos oa guisket mam Doue, erves Melani : « He boutou a oa guen gant roz a bep liou en dro dezho, he lerou hag he zavancher melen, he zaë guen. En dro d'he gouzog e oa eur mouchouer guen gant eur c'hollier fleur roz : eur bonnet guen a deue eun tam var he zal gant eur gurunen roz en dro dezhan. Eur jaden vian a rea an dro d'he gouzog, eur groas hag eur C'hrist stag outhi; en tu deou e oa eun durkes, en tu kleis eur morzol. Eus pennou ar groas e kueze eur jaden all vrasoc'h, great evel gant fleur roz. He bizach a oa guen hag hir. N'hellen ket, eme ar botres, chom pell da zellet outhi : re skedus oa! »

Anad eo ne ket mezer a oa en dro d'ar Verc'hes, mes eur viskamant a sklerijen hag a c'hloar. Ar Verc'hes ne apparisas ket d'ar vugale en eun taol kount, mes a nebeudou. Guelet a rejont da genta he daouarn, he fen, ha goudeze e veljont anezhi en he fez.

Ar Verc'hes a oa bras ha kaër meurbet, he moues dous evel eur ganaouen. He c'homzou a iea sklear e spered ar vugale; « epad ma komze an Itron, a lavare Maximin, ni a zrebe he c'homzou. » Ar Gurunen roz a oa var he fen a c'holoe he bleo; he daouarn a oa goloët ives gant manchou hir he zaë. He gouzog a oa paket mad gant eur voal ven.

Kaër en deus bet esa, ar paotr nen deus ket

gellet guelet bizach ar Verc'hes nemet an traon
beteg he muzellou. Setu perag nen deus ket gellet
evel Melani guelet anezhi o voela.

(Kendalc'h varc'hoas.)

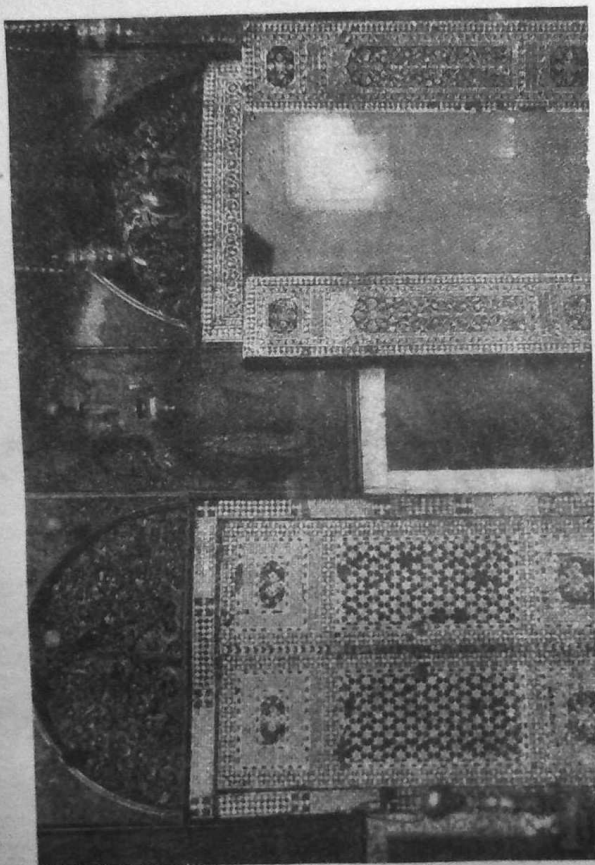

Photo Bonfil, Beyrouth.

Ilis savet var al leac'h medo ti Caïphas.

SEISVET DEVES

Jesus e ti Caïphas

« Ar beleg bras, er bloaves-se, oa Caïphas ¹. » Tri bloas a oa edo dalc'het e karg gant Pons-Pilat a c'houarne ar Jude evit Gouarnamant Rom. Caïphas eta en doa ar garg da varn Jesus.

Pa oa deuet Judas var an deis da c'houlen soudarded evid kemeret Jesus er Jardin Olives, Caïphas en doa kaset kemenadures d'ar skribed ha d'ar re vras eus a gear da zont dhe di evid ma c'halchent eb dale barn ha kondaoni anezhan kerkent ma vije digaset dirazho gant Judas. Deuet oant raktal « rag var zao edont epad an noz, eme sant Yan Chrysostom, en avis ober ho labour disleal ».

Caïphas a reas goulen var goulen digant Jesus divarben he ziskipien hag ar pezh a brezege d'ar bobl. Jesus a respontas : « Freas e meus komzet ha dirag ann oll en Templ e leac'h ma ves an oll, morse ne meus klasket kuzat var va c'homzou. »

En desped da eur respont ker fur, unan eus ar zervicherien a oa eno a roas eun taol dourn da Jesus en eur lavaret : « En doare-ze e peus an

¹ Joan. XVIII, 13.

ardiseges da respont ous Prins ar veleien? Jesus a respontas : ma meus komzet fall, lavarit din penaos; ma meus komzet mad, perag e skoit ganen?»

« Ar maleürus-se, eme sant Cyrill, a oa bet marvad kaset eun deves benag gant enebourien Jesus da zelaou he brezegennou evid kaout pleg varnhan, hag a zizroas en eur lavaret : « Biskoas « den n'en deus komzet evel an den-ze¹. » Ar gomsma a zisplijas d'he vistri, hag en esperans ne vije ket dalc'het kont diouthi dezhan, ec'h en em ziskuezas kris ha diresped evit Hor Zalver. »

Ar varnerien brema ne glaskent nemet eun digares benag fall pe vad, evid kondaoni Jesus d'ar maro². Goude kals re all en em zislavare etrezho, e teuas evelato daou zen a lavaras : « Ni, emezho, on eus klevet an den-ma o lavaret : me zo guest da deleur an Templ d'an traon ha d'her sevel adarre en he za dindan tri deves. »

Ar gaou a oa anad d'an oll. Jesus en doa komzet evelhen : « Juzevien, c'hui a c'houlen diganen ma tiskuezin sklear oun Mab da Zoue; mad en ober a rin. C'hui a lazo va c'horf a zo Templ Doue, mes dre va ners a Zoue « me a rento bues d'ar c'horf-se dindan tri deves » Koms a rea sklear eus He Resurrecsion.

Anad oa eta ar gaou ha gouscoude Caïphas a zavas en he za hag a lavaras : « Petra? ne respontes netra ous ar pes a leverer enep did? » Jesus a jome sioul.

« Dre ar c'halloud a meus abers Doue, eme ar

¹ Joan. vii, 46.

² Matth. xxvi, 59.

beleg bras, me ro urs did da lavaret a te zo Mab Doue? — Ia, eme Jesus, ha me lavar deoc'h, pegen dister benag e kavit ac'hanon brema, eb dale, c'hui oll a velo an hini a zonzj deoc'h neo nemet mab an den, c'hui her guelo en he c'halloud a Zoue o tont var an oabl da varn an oll dud. »

Prins ar veleien a rog he zaë beteg he c'houris evid diskues, var he veno, ar glac'har en doa dre 'n abeg an disenor great d'an Aotrou Doue dre ar respont-se.

« Blasphemet en deus, emezhan. Perag koll amzer da glask testou? Klevet o peus anezhan... petra a zonzjit? Hag ar varnerien all ken aheurtet a Caïphas da lavaret : « din eo a varo. »

Ar Verc'hes Vari a vele gant he spered oll boaniou Jesus hag evel d'han ne eane ket da bedi evid he vourrevien. Evelato, kalon ar vam a c'hoantea tostaat ous he Mab. Pa glevas o doa douget ar varnerien ar zetans a varo enep Jesus, e lavaras da sant Yan e falle dezhi mont beteg ti Caïphas,

Ar merc'hed santel, bleinet gant sant Yan, a gers e sklerijen al loar dre ruiou kear. Goloet oa ho bizach, mes klevet a reat anezho o voela ha lod eus an dud en em gave gantho a lavare a bep seurt enep Jesus. O klevet komzou ken injust hag o kompren poan He Mab, ar Verc'hes a vankas meur a veach he-c'halon en he c'hreis, mes he skiant vad a jome ganthi atao. Epad medo diners etre divreac'h ar merc'hed santel, -dindan unan

¹ Cath. Emm. Pas., ch. xi.

eus dorjou kear, eun nebeut tud vad a oa o tizrei eus ti Caïphas a anavezaz Mam Hor Zalver hag a jomas eur pennad a za da druezi outhi.

Pa edont tost da di Caïphas ar merc'hed santel a rankas tremen e kichen ar chantier m'edot o labourat da ober kroas Jesus. He enebourien o doa roet urs da ober ar groas-se kerkent ma vije gallet her chadenna. Sonj o doa da vont mintin mad da gaout ar Gouarner ha kounta a reant e vije kondaonet Jesus gant Pilat var ho goulén ha dillo.

Ar gilvizien a c'hrosmole enep an den-ze a oa kaos ma rankent labourat en noz, hag ho c'homzou injust a dreuze kalon ar Vam. Pedi a reas evelato evit an dud dall-ze a bourchase eb gouzout, hag en desped dezho, ar Groas a dlíe ho zavetei en eur verzeria He Mab.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Va Mab ha me on eus eur joa vras ous ar re a gemer pers en hor glac'har, hag a gemer poan evelomp er zonzj e zeus kement a eneoù oc'h en em goll. Pedit, ene kristen, evid kaout atao ar zantimanchou-ze ha pedit c'hoas, rag selaouet e viot. Lakit doun en ho spered hag en ho kalon ar pes en deus gouzanvet va Mab meurbet santel a bers an dud fallagr hag ar vourrevien didrués. Sonjit e pasianted dispar Ho Salver, guelit pegen dous, pegen sioul eo en em zalc'het dirag he vourrevien, goude m'oant ken kris ha ken injust evithan.

Goulennit digant Ho Redemptor, pasianted

¹ Marie d'Agréda, ch. xv.

dousder en ho poaniou. Goulennit outhan karet ar groas, delc'her stard dezhi. Heuliit Jesus-Christ en doare-ze hag e vevot ganthan e Gloar ar Barados.

SKUER

AR VERC'HES VAR MENES AR SALETT

Melani e deus gueleit ar Verc'hes Vari o voela var menes ar Salett. Eas eo da eur c'hristen kompren ar Verc'hes n'hell ket beza glac'haret na voela brema, pe guir e ma beuzet en eurusted er Barados. Mes he c'homzou glac'haret hag he daelou c'huero a ziskues deomp ar zoursi e deus gant an dud hag a lavar deomp ar boan a rafemp dezhi ha d'He Mab dre hor pec'hejou, ma c'hal-fent beza c'hoas kizidig ous ar boan.

Daëlou ar Verc'hes ne guezent ket beteg an douar, diruill a reant beteg he gouris, ha goudeze n'ho gueleit mui. D'ar mare m'edo ar Verc'hes o vont da zistrei en Env, ec'h eanas da voela, mes eun dristidiges vras a jomas atao var he bizach.

Goude m'oa tec'het ar Verch'és dioutho, ar vugale a velas an dour o redet dious ar feunteun a oa dizec'h beteg neuze. Tud ar vro a lavar e chome dizour ar feunteun-ze epad an anv; hag abaoue an deves-se, neo ket eanet da rei dour anv-c'hoanv. An darn-vuía eus ar miraklou great gant Itron Varia ar Salett a zo bet roët gant sikour an dour a deu eus ar feunteun burzudus.

Ar vugale a gountas ar pes o doa gueleit ha klevet; ar brud a ias dre ar vro ha dre ar bed. Poblou tud a bigne var ar menes; red oa gouzout

ag ar Verc'hes oa an Itron gaër ha glac'haret a oa en em ziskuezet d'ar vugale. Aotrou'n Escop Grenobl, a zisklerias pemp ploas goude (19 Guengolo 1851), noa douetans ebet eo ar Verc'hes Vari a oa diskennet var menes ar Salett, hag oa savet eun ilis var al leac'h santeleat gant ar Vam a C'hlac'har.

Photo Boufils, Beyrouth.

Diabars an Ilis (ti Caïphas).

EISVET DEVES

Jesus nac'het gant sant Per.

Unan eus an Ebestel, Per, en doa heuliet Jesus e ti Caïphas, hag, epad ma varnet he Vestr en dribunal, edo gant ar vevelien o tomma en eur zal e kichen. Ar re-ma n'eo ket vad o doa da lavaret eus a Jesus hag unan eus ar plac'hed a lavaras o sellet pis ous Per : « Mes c'hui a oa ives gant Jesus a C'halile ? » Per a nac'has dirag an oll en eur lavaret divar faë : « Ne gomprenan ket petra livirit. »

An abostol digalon, gant aoun na deuche ar plac'h da ober outhan ar memes goulen adarre, a ieas er meas eus ar zal. Tremenet oa anteroz ha Per a glevas eur c'hillog o kana. Ar voues-se a dlie digas da zonz dezhan eus He Zalver en doa lavaret dezhan en deveas araog : « En noz-ma zoken, araog ma'n devezo kanet ar c'hillog diou veach, te pezo va nac'het teir gueach ¹. » « Mes ar voues-se, emezant Yan Chrysostom, ne jenchas ket he galon, ha ne viras ket outhan da gueza adarre. »

Epad ma tremene an treujou da vont er meas, eur plac'h all a lavaras : « Ia, guir eo; hennes a

¹ Matth. xxvi, 34.

oa ives e ser Jesus a Nazareth. » Pa zistroas eta an abostol aben eur pennad amzer, an oll en em lakeas da lavaret dezhan e ranke zur beza eus kompagnunes an den edo ar varnerien o kondaoni. Per treinet gant poues he bec'hed kenta a nac'has o kemeret Doue da dest en dro-ma. « Ne anavezan ket an den-ze. » Eun heur benag goude, ar mevelien, hag ar zoudarded, goude beza taolet eves mad ous doare an abostol da gozeal a lavaras : « Mes sur avoalac'h, c'hui a zo unan dioutho ; rag dious ho toare da goms eo anad e zoc'h eus ar Galile. »

Unan eus kerent Malchus a lavaras : N'eo ket eun avans did nac'h, me meus guelet ac'hanout er jardin asambles ganthan. Per, oc'h en em velet goasket a bep tu, en em lakeas neuze da bec'hi ar goasa ma c'halle. « Me zo kountant e teufe Doue dam skei mac'h anavezan an den-ze—an douar a c'hall digeri dam lounka—ar gurun dam devi, mar doun bet biskoas e ser hennes. »

Kerkent, ar c'hillog a ganas adarre, ha Jesus a zigaset d'ar mare-ze eus an dribunal er zal, goude m'oa bet kondaonet, a reas eur zell truezus var he abostol digalon ha divemor. Dont a reas da zonz raktal d'ar pec'her paour eus ar pes en doa prometet d'he Vestr, hag eus ar pes en doa lavaret Jesus dezhan : « Abars ma'n devezo kanet ar c'hillog diou veach, c'hui o pezo va nac'het teir gueach. »

Komzou He Zalver a deuas neuze gant ners e spered an abostol ; rag ankounac'heat en doa ar bromesa great d'he Zalver, erves m'en deus dis kleriet da zantes Berc'hed. Mes ar zell a reas Jesus varnhan a roas dezhan da gompren peger

bras oa he bec'hed ; hag he galon a oa rannet gant ar glac'har : nac'het en doa He Vestr madelezes, dar mare m'oa goapeat ha kondaonet en injust !

Tec'het a ra buan er meas eur ar zal, pell dious ar gompagnunes milliget en dije rauket kuitat pell a oa. Neuze e tirollas da skuill dañlou c'huero. Sant Clemant, en deus bevet e Rom e ser Prins an Ebestel hag a zo bet Pab var he lerc'h, a gount deomp oa eat ken doun ar glac'har e kalon sant Per ma c'h en em daole bep noz d'an daoulin pa gleve ar c'hillog o kana, evid goulén pardon eus he bec'hed, hag e kendalc'has da ober an dra-ze ar rest eus he vues, beza ma ouie oa pardonet pell a oa. Ne eane ket da lenva, a lavar deomp sant Clemant, hag he zaoulagad a oa rus atao, evel ma vijent bet leun a c'hoad.

Ar Verc'hes Vari, e kompagnunes ar merc'hed santel ha sant Yan, a oa dirag ti Caïphas. C'hoant bras e doa e vije digoret an or dezhi. An or a zigoras, ha Per a deuas er meas en eur voela. Guelet hag anaout a reas, e sklerijen al loar, ar Verc'hes ha sant-Yan. He goustians a oa o paoues beza dihunet gant eun taol lagad eus ar Mab ; brema ec'h en em ziskueze adarre dezkan sklear e personach ar Vam. Mari a c'houlennas outhan : « Simon, petra eo deuet va Mab da veza ? » Ar goulén-ma a drenzaz he galon. Ar pec'her paour n'hellas ket sellet eun ous ar Vam glac'haret hag e troas kein dezhi o kroasia he zaouarn evel eun den kuezet en dizesper¹. Mari a ieas neuze beteg

¹ Cath. Emmerich, ch. xi.

enhan ha gant eun dristidiges vras e lavaras dezhan : « Simon, petra? ne respontit ket ouzin? » — An abostol a respontas : « O Mam! Ho Mab a c'houzanv poaniou skrijus; kondaonet o deus anezhan dar maro ha me a meus nac'het anezhan teir gueach evel eun den digalon ma zoun. »

Sant Yan a dosteas evid koms outhan. Mes Per, evel eun den follet, a dec'has kuit d'en em guzat en eun toul karreg e meas a gear.

Ar Verc'hes, rannet he c'halon o klevet oa bet nac'het He Mab gant an hini eus he Ziskipien en doa anavezet hag anzavet da genta oa Mab Doue, a vankas adarre he c'halon dezhi, hag a zemplas e kichen dor Caïphas.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari ¹

Ar zonzj eus pec'hed sant Per a dle ho lakat da dec'het kement tra grouet a ve eun danjer a bec'hed evidoc'h; rag noc'h ket krefoc'h eget abostol Jesus-Christ. Evelato, ma kuezit avechou dre zempladures, voelit raktal d'ho pec'hed hag en em erbedit ouzin.

Raparit ar pec'hejou a rit bemdes o tougen ho poaniou gant pasianted; dougit anezho oll eb klem, gant joa zoken, pegen kaled bennag e vent. Gouzanvit en doare-ze ar c'hlenvejou, an trubuilhou abers an dud, an tentasionou abers an drouk-sperejou. En oll draou-ze e zeus danves pinijen : digemerit anezho gant feis, esperans, ha kourach.

¹ Cité, ch. 15.

Kredit stard neus netra talvoudekoch d'an ene eget ar poaniou; distaga a reont an den dious traou an douar, dougen a reont anezhan varzu Doue, ha Doue a deu da frealzi an den trubuillet. « Rag, eme an Aotrou Doue, me a zo gant an den trubuillet a deu d'en em erbedi ouzin en he boan. Me hen dizammo hag hen dougo d'ar c'hloar eternal'. »

SKUER

Eur vam a skrive da relijiuzed ar Salett er bloas 1866 :

« E mis du 1852, va mab, annvet Charl, n'oa ket daou vloas c'hoas a oa rentet infirm evid ar rest eus he vues var lavar ar vedisined.

« D'ar zadorn, 9 a vis du, me a lavaras dezhan, e ranke goulén ar pare digant Itron Varia Vir zikour. — Hini ar Salett eo a rankan kaout, eme ar c'hrouadur. — Mad! lavar neuze ganen : Itron Varia ar Salett, pedit evidomp. — Ar paotr a zentas, ha me a bromettas kas anezhan d'ar Salett goude ma'n dije great He Bask kenta. — Ar paotr en em roas da gousket ha pa zihunas e lavaras din : « Mam, me zo pare; ar Verc'hes e deus pareet ac'hanon... me meus guelet anezhi goloet a aour « hag a fleur. »

Pa deuas he dad da velet anezhan, ar c'hrouadur a lavaras dezhan. — Tad, me ne meus mui poan ebet; ar Verc'hes e deus pareet ac'hanon. — Eur mis goude, ar c'hrouadur a oa iac'h ha dispos; ar vedisined a oa mantret.

² Ps. cx. 15.

Me a gountas ar mirakl d'an Aotrou Person. An Aotrou Person a zigasas d'ar c'hrouadur imach Itron Varia ar Salett n'en doa morse guelet. — « Sell, va mab, ne veles ket an imach kaër ? imach Itron Varia Vir zikour eo. — Neo ket guir, eme ar c'hrouadur, Itron Varia ar Salett eo; me meus guelet anezhi, goloet a aour hag a fleur. »

Hirio va mab Charl, eme ar vam, en deus 16 vloas hag a zo chomet devot da Itron Varia ar Salett. Gras dezhan da veza atao eur guir zervicher dezhi !

P. GIRAUD.

Photo Bouffis, Beyrouth.

Haceldama (e leac'h meo en em zistrujet Judas).

NAVET DEVES

Jesus goal dretet e ti Caïphas.

Ar varnerien, goude m'o doa kondaonet Jesus d'ar maro, en em lakeas, lod anezho, da granchat en he fas, ous ar vizach divin a dle beza respetet, adoret gant an oll grouadurien hag o doa an Eles mall da adori er Barados. « Aben eur pennad, eme ar Verc'hes Vari da zantes Berc'hed, va Mab a oa ken goloet a granch, ma oa eun donjer sellet outhan. »

Ken donjerus oa ma teujont da c'holo he vizach dezhan; rag, en despét d'al loustoni, Majeste Mab Doue a lugerne var he vizach benniget, eme sant Jerom. Ar sked eus ar sklerijen divin a deue diout hi a dourmante anezho hag a vire outho da skei ker goas ganthan.

Caïphas hag ar pennou bras, abars kuitat an dribunal, o doa roet urs d'ar zoudarded ha d'ar mevellien da zioual an den o doa kondaonet d'ar maro ha da ober dezhan goasa ma c'halchent beteg ar mintin. Ar re-ma a stagas anezhan ous eur pillier. Ar pillier-ze a veler e Rom en ilis Santes Praxed.

En em lakaat a rejont d'her skei a daoliou dourn,

hag, o veza moa goloet he vizach, e lakeant ho flijadur o lavaret : « Var da veno, te a oar peb tra; te a zo profed, lavar deomp-ta neuze, Christ, piou a ro an taol-ma did¹. » Ha peb hini a roe he javedad.

Pa oant eat skuis o voal dreti Jesus, e taoljont anezhan beteg ar mintin en eur prizon lous ha ténval.

D'ar guener vintin, mintin mad², ar varnerien en em gavas evid an eil gueach e ti Caïphas, abalamour da renta ho zetans diveza ha kondaoni Jesus d'ar maro. « Mar dout ar Christ, emezho, lavar deomp. » Jesus a lavaras dezho : « Ma lavar an deoc'h, ne gredoc'h ket din; ma c'houlennan ouzoc'h perag ne gredit ket, ne po respont mad ebet da ober ha ne rentot ket va liberte din. Neo ket eun avans respount ouzoc'h. Evelato, pe guir e c'houlennit adarre ar pes a ouezit dija : « Ia, me « eo Mab an den, me eo an hini a zo azezet en tu « deou da Zoue. » — Lavar freas, eme ar varnerien a te zo Mab Doue. — « Ia, eme Jesus, hel lavaret « o peus; me eo .» — N'on deus ket defot da glevet ken, emezho : avoalac'h on eus klevet ganthan he-unan. »

En em glevet a rejont divarben an doare ma c'houlenchent digant Pilat e ve lakeat d'ar maro. Choas a rejont maro ar groas abalamour moa ar c'hrisa hag ar mezusa.

Judas, o velet oa kondaonet Jesus, a zavas keus ganthan³. An trubard, o verza He Vestr, a zonje

¹ Matth. xxvi, 68.

² Luc. xxii, 66.

³ Matth. xxvii, 3.

ne vije ket eat an traou da ben evel ma reant. Sonjal a rea e vije en em dennet Jesus e mod pe vod eus daouarn he enebourien. O kompren brema an torfed en doa great, e kues en dizesper. Mont a ra da gaout ar varnerien, renta a ra dezho an tregont pes arc'hant en eur lavaret : « Pec'hed a meus o verza goad an den just. » — Petra ra-ze deomp-ni, emezho? An dra-ze a zell ouzit; dalc'h da arc'hant ha grea ganthan ar pes a gari. »

Mes an arc'hant a zeve daouarn Judas; mont a ra d'an Templ hag e taol eno an arc'hant milliget. Goude ar pec'hed bras en doa great, Judas a ra ar pec'hed peur-noazus dezhan : refus a ra ar pardon a zo kinniget dezhan gant He Zalver hag e za d'en em grouga.

Pa deuas he ners d'ar Verc'hes, an dorjoug a oa digor var di Caïphas. Digoret oant bet evid lezer an dud da zont er meas, goude m'oa bet rentet ar zetans enep Jesus e kreis an noz. C'hoantat a rea atao tostet ous He Mab muia karet. Sant Yan a gasas anezhi dirag al leac'h tenval medo Jesus prizouniet. Klevet a reas he glemmou truezus; klevet a reas ives ar c'homzou fall a lavare dezhan ar re a oa var he dro.

Ar merc'hed santel n'hellent ket tarda pell eno eb beza anavezet. Ar Verc'hes a glevas ar c'homzou kris-ma : « Neo ket hounnes mam an den-ze eus ar Galile? « He Mab a vezo staget sur ous ar groas; gouscoude ne vezo ket lakeat d'ar maro araog ar Gouel, nemet ar goasa eus an dorfetourien e vije¹.

¹ Cath. Em., ch. xi.

Neuze ar Verc'hes a bellaas ac'hano ha poulzet gant spered Doue e ieas d'al leac'h medo Jesus pa lavaras oa Mab Doue.

Ar zonzj oa ives eno o doa lavaret bugale Satan : « Din eo a varo. » a skoas eun taol pounner en he c'halon, hag ar merc'hed santel a rankas he c'has ac'hano evel ma vije eur c'horf maro. An dud a oa eno a jomas sioul hag evel mantret. Mam Doue, o treuzi al leac'h milliget-se, a oa evel eun eal eus an Env o tremen dre an Ifern.

Kentel roet gant ar Verc'hes.

An dud n'hellont ket gouzanv ar baourentes hag o deus eun ioul dizordren da zastum danves, beza ma ouezont pegen difoun eo an arc'hant da leuna ho c'halon. Aleis a dud a zo kolerus, venjansus, hag a ra faë var an dud a zo humpl ha dous. Roues int ar re a gar ar justis ha na vent ket displeal e kenver ho nesa. Neus mui na trugares, na karantes, na peoc'h etoues an dud. Den ebet ne fell dezhan ar Justis, an dud a laka ho oll izin da dec'het eus ar poaniou a zo dlet dezho gouzanv. Setu perag, ene kristen, e zeus ken nebeut a dud a ve eürus hag o dije bennos digant va Mab ha me.

Justis Doue a zo stris enep ar re a gred e Jesus-Christ hag a vev evel paianed, goude kaout dirazho skuier Ho Mestr. Goasoc'h eo alies ho doare eget hini ar re a zo digristen; rag disprijout a reont muioc'h Froues ar Redampson. Ober a reont an droug e douar ar zent ha dre ho bues dizakr e veritont beza privet eus ar pare a zo kinniget dezho gant kement a drugares.

¹ Cité, ch. xvi.

SKUER

SERTIFICAT EUR MEDISIN BRETOUN

Me, doktor medisin, e kear Hennebont (Morbihan) a voarant beza entetet epad seis vloas ous eur glanvoures annvet Guillamet ar Gall.

Biskoas na meus guelelet eun den o c'houzanv evel ma deus great ar vaoues keas-se epad daou vloas var'n ugent gant ar boan nervennou.

Epad an amzer-ze, aleis a vedisined a zo bet var he zro, eb gallout terri he foaniou. D'an unneg a vis c'huevreur 1854, ar glanvoures a evas dour ar Salett hag a ieas d'he guele gant ar brasa fisians el louzou-ze. Prometti e doa great ober eun navet d'an Itron Varia ha iun epad nao devez. En nosvesse e kouskas mad (ar pes ne doa ket great pell a oa) hag o tihuna e lavaras : « Me zo pare mad. »

N'oa mui meneg ebet eus ar c'hlenved; abaoue, e zeus trivac'h mis ha ne deus ket santet an disterra eus ar c'hlenvet ne zistage ket diouthi gueachall. Abaoue neuze, ar vaoues-ma a zo laouen, ne zistol mui, ne daol mui ar goad, ne deus mui ma fallaen na sempladures evel ma doa araog.

Penaos kompren e ve pareet eun den ker buan ha ker parfet goude beza bet klanv keit all ha louzaouet eb soulajamant gant kement all a vedisined?

Anzao a ran e mije bet poan o kredi, ma na mije ket guelelet va unan gant va daoulagad.

BOHINNEC, *doctor-medisin.*

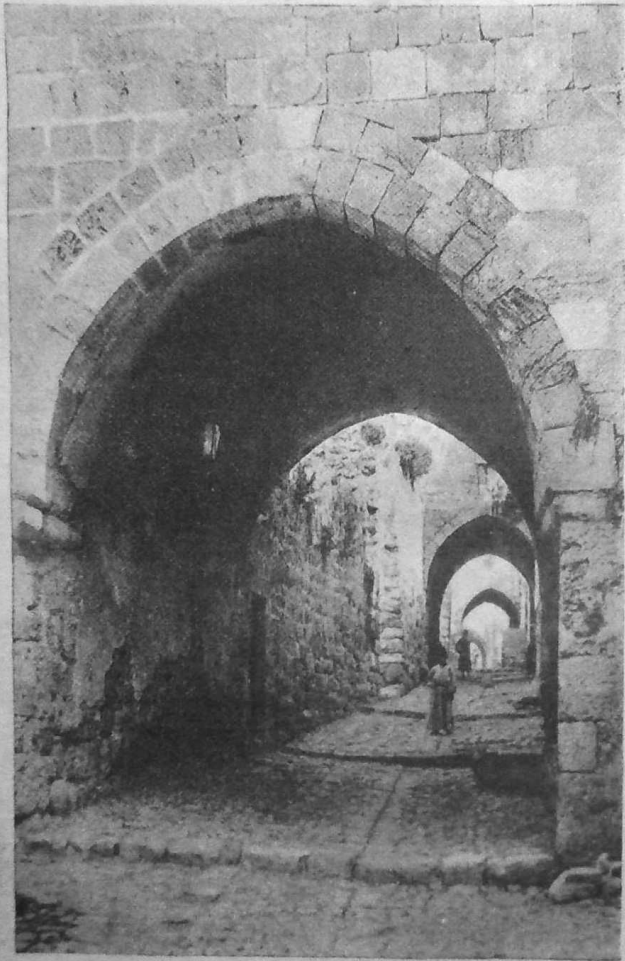

Photo Bouflis, Beyrouth.

Ar ru a ia da bales Herodes.

DEKVET DEVES

Jesus dirag Pilat.

D'ar guener vintin¹, a veac'h moa goulaouet an deis, enebourien Jesus a zigasas anezhan liamet dirag Pons-Pilat gouarner ho bro. D'ar mare-ze, impalaër Rom eo a gommande var bro ar Juzevien. Difennet oa outho lakat eun den d'ar maro dreizho ho-unan ; Gouarner Rom en doa ar c'halloud-se : « Ni, a lavaro ar Juzevien brema-zouden, n'hellomp lakat den ebet d'ar maro. » A hent-all, guelloc'h oa gantho lakat an torfed e kount Pilat. Kondaonet gant ar gouarner evel laër ha dizuj da lezennou ar vro, Jesus hag he Religion neves a vije buan disenoret ha disprijet da vad : hag an dra-ze eo a glaskent.

Ar Gouarner a c'houlenn da genta digant barnerien Jesus petra a rebechont d'an den-ze — rag emezhan, abars he gondaoni e rankan gouzout petra en deus great evid meritout ar maro, hag maro ar groas a c'houlennit evithan. — « An den-ze, emezho, a laka ar freus en hor bro, mirat a raous an dud da baea ar guiriou da Impalaër Rom, hag lavaret a ra eo hen ar C'hrist, Roue ar vro.

¹ Matth. xxvii.

Erfin, emezho c'hoas, eun den danjerus eo; ober a ra bep seurt traou estlamus gant sikour an drouk-sperejou. »

Evid gouarner Rom, e mesk ar geier-ze, noa nemet eun dra hag a dalie ar boan : Jesus a bre-tante beza roue ar vro.

Pilat a c'houlenn digant Jesus a zo dirazhan : « Var a glevan, te eo Roue ar Juzevien?? — Ia, eme Jesus, mes noun ket roue evel ma sonjit-c'hui, hag evel mo deus lavaret va enebourien deoc'h; noun ket deuet ama da gemeret plas Cesar, oc'h Impalaër; va rouanteles n'eo ket eur ar bed-ma. Ma vije bet va rouanteles eus ar bed-ma, va diskipien o dije kemeret armou evid va difen : mes va rouanteles n'eo ket en doare-ze, n'eo ket eus ar bed-ma. Va guir ha va bolontes a zo ren an eneou dre ar viriones a zigasan dezho. — Neuze, eme Pilat, an dra-ma ne zell ket ouzin-me; hag e lavar da Brinsed ar veleien : « Evidom-me ne « gavan abeg ebet en den-ma. »

Enebourien Jesus a grie goasoc'h goas : « Eo, din eo a varo; ne ra nemet lakat freus e toues an dud dre ar Jude adaleg ar Galile beteg ama. »

Pilat, o klevet ano divarben ar Galile, a c'houlennas ag ac'hano oa an den¹ — « neuze, emezhan, mar deo ac'hano, Herodes, roue ar Galile, a zo ama e kichen hag a entento outhan. Kasit anezhan da Herodes. » Herodes, pa velas Jesus, a oa kountant bras. Pell a oa en doa c'hoant da velet an den brudet a lakea an dud da gozeal kement divar he ben, hag esperans en doa e velje anezhan oc'h ober dirazhan eur mirakl benag. Herodes a reas goulenn

¹ Luc. xxiii, 6.

var goulenn ous Jesus; mes Mab Doue, o c'houzout pe seurt santimant a oa en he galon, ne responte netra. Prinsed ar veleien hag ar skribed o doa heuliet Jesus beteg eno ne eanent ket da damall dezhan bep seurt torfejou.

Mes Herodes, ne reas van ebet ous ho c'hlevet, ken direzon oa ar pes a lavarent divar he ben. Diskues a reas petra zonje diouthan o viska anezhan gant eur zaë ven, evel ma ves great d'an dud sod. Ober a reas goab dious an innosant paour hag e lavaras kas anezhan en dro da gaout Pilat.

Ar Verc'hes a oa gant sant Yan hag an teir Mari tostik da di Caïphas e korn eun ti, o c'hedal Jesus da dremen. Goude moa bet epad an noz beteg tribunal ha prizoun Jesus, oa chomet er Cernacl, dilavar ha beuzet en he glac'har. Pa oa tennet he Mab eus he brizoun evid beza barnet an eil gueach, e lavaras d'he c'hompagnunes : deomp gant Mab Doue da di Bilat; her guelet a rankan c'hoas gant va daoulagad.

Mam Jesus a anaie ar poaniou a c'houzanye He Mab; evelato, n'helle ket kompren mad avoalac'h ar stad reuzeudig m'oa lakeat gant an dud fallagr. Setu hen brema dirazhi! Pebes taol lagad man-trus¹!

He enebourien, Annas, Caïphas hag ar re all a zo er penn araog gant ho guiskamanchoù kaër, c'huezet gant ho ourgouill hag ho ene leun a gasoni. Pebes taol lagad! Beleien ar guir Doue a zo deuet beleien Satan! D'ho heul e teu an testou

¹ Cath. Emm., ch. xv.

faos ha digoustians, ar bobl follet o iouc'hal a boues pen enep an hini a deu var ho lerc'h, Jesus Mab Doue, Jesus, Mab an den ives, Mab Mari, lakeat en eur stad euzus, chadennet, bronduet, skoet, buntet, ken dinerzet ma n'hell nemet ruza; tremen a ra dirazhi evel goloet gant eur goabren a vallo-siou hag a gomzou fall.

O va Doue, eme ar Verc'hes, a posupl eo, e ve aze va Mab? Ia re vir eo: va Mab eo; o Jesus, o va Jesus! Jesus a reas eur zell truezus var he Vam, ha Mari a guezas etre divreac'h sant Yan ha Mari Madalen. Pa c'hellas bale, ec'h en em lakeas en hent da vont da di Bilat.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹

Ene kristen, guelet a rit Pilat hag Herodes nint ket bet ker goas e kenver Jesus evel m'eo bet beleien al lezen goz.

Komprenit eta, seul vui eo lakeat eun den huel, seul izeloc'h e kues. Ous eur seurt droug neus kouls lavaret pare ebet, dies bras eo he louzaoui. Lucifer a oa er plas huella en Eny, lakeat oa bet gant Doue dreist ar re all; dre he bec'hed eo deuet da veza an divaloea hag ar maleürusa. Adam hag Eva, hon tad hag hor mam genta, a oa savet huel hag o doa bet donezonou kaer meurbet digant an Oll C'halloudeg; gouscoude int en em gollet honun gant ho lignes. Ar c'holl a zo bet raparet, mes ar feis a zesk deomp peger ker eo koustet al louzaouen, ha peger bras eo bet trugares Doue o sikour anezho hag ho bugale er stad truezus moant bet lakeat.

¹ Cité, ch. XIX.

SKUER

Va merc'h, eme eun tad a famill, e doa tri bloas. Kueza a reas klanv da vervel; na medisined, na mignonned, na me, nag he mam n'on doa mui fisians ebet e vije pare; roet on doa dija ar pes a oa red evid liena anezhi. Eun tad missioner eus ar Salett en em gavas da dremen en ti, hag o velet pegen glac'haret oan, e c'hoanteas guelet ar grouadures. — Me a lavaras dezhan e tlie douetus beza maro dija. — Nan, eme an tad o lakat he zaouarn var ben ar grouadures toc'hor, n'eo ket maro, ha parea a raio. Pedomp evithi ha promettit dont ganthi d'ar Salett pa vezo pare. Great oa ar bromesa.

Anternoz vintin ne greden ket tostet ous ar guele, ha me klevet va merc'h o lavaret: « Tad, me zo ama, » — hag e lakeas he divreac'h en dro d'am gouzog hag en eur boket din e lavaras: me zo pare.

Eur pennadig goude, va merc'h a oa var zao hag a rea an dro d'he guele. An drama a oa e mis guengolo 1855 hag er blaves goude, va fried, va merc'h, ha me a oa var menes ar Salett o trugarekaat ar Verc'hes eus ar c'hras dispar e deus roet deomp hag o prometti dezhi ne dafe mui ar zonz diouthi eus hor spered.

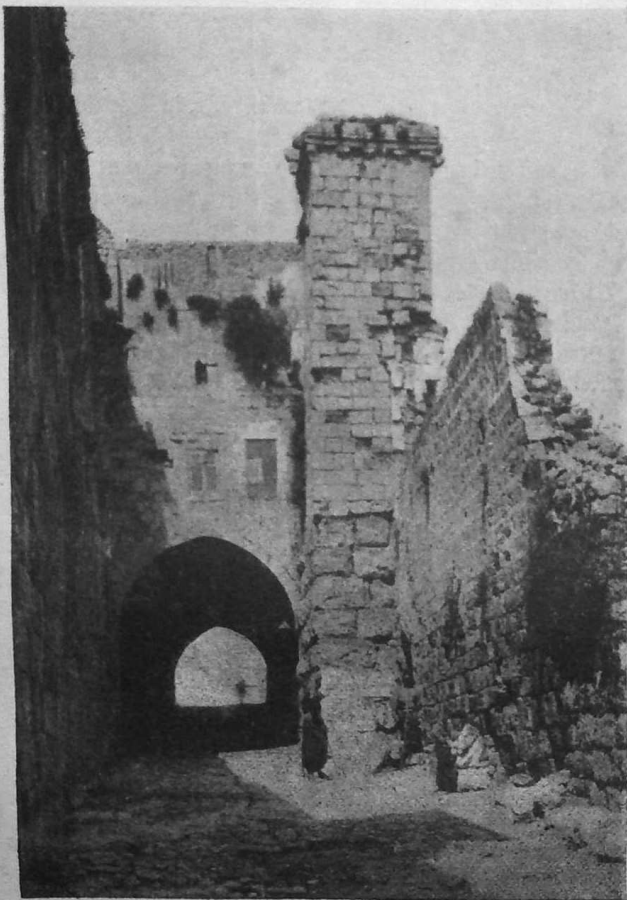

Photo Bonfils, Beyrouth.

Tour e pales Pilat.

UNNEKVET DEVES

Jesus dirag Pilat.

Pilat o kompren oa Jesus divlam kaer, a c'hoantea renta dezhan he liberte; guelel a rea sklear oa dre gasoni o doa digaset an den-ze dirag he dribunal¹. Lavaret a reas d'ar Juzevien : « Na me, nag Herodes ne gavomp abeg ebet da gondaoni an den-ze d'ar maro. Ar pes a c'hellan ober evid ho kountanti eo lakat her skourjeza evid ma vezo reisoc'h en amzer da zont². »

Ar Juzevien o gendalc'he da c'houlen e vije lakeat Jesus d'ar maro. Neuze e teuas eur zonz d'ar gouarner. Kustum oa da voeliou Pask bep bloas da zigeri dor ar prizoun d'ar c'hriminal a vije choazet gant ar bobl³. Ar c'his-se a oa etoues ar Juzevien abalamour m'oa bet dilivret ho zadou eus an Egypt.

« D'ar mare-ze e oa er prizoun eun torfetour, eur muntre eus ar re voasa, he ano Barabbas. » Erves sant Yan Chrysostom, en doa lazet aleis a dud.

¹ Matth. xxvii, 18.

² Luc. xxiii, 14.

³ Matth. xxvii, 15.

Pilat a vele sklear oa prinsed ar veleien o doa digaset Jesus dirazhan. Kent a ze, a zonje Pilat, ar bobl a ranko distaga dious ar veleien. Ar bobl a zo bet karet atao gant Jesus, ha karget eus he vadoberou : n'hell ket mankout da rei d'an hini en deus great dezhan kement a vad ar breferans var an hini nen deus great nemet droug dezhan. Eb mar ebet e rento liberte da Jesus.

Pa oa dastumet an oll dirag he dribunal, Pilat a c'houlennas : « Da biou e fell deoc'h e rofen he liberte er bla-ma, da Varabbas pe da Jesus a leverer eo ar C'hrist, » ar Messias promettet d'ho tud ha d'ho pro abaoe pell amzer?

Pilat a roas amzer dezho d'en em zonjal ha d'en em glevet. Siouas ! Prinsed ar veleien a lakeas e spered ar bobl goulenn liberte evid Barabbas, hag ar maro da Jesus.

Epad an amzer-ze ives, greg Pilat, anvet Claudia Procla, a gasas eun den da lavaret dezhan. « Arabat eo deoc'h kondaoni an den just-se, me meus bet hirio eun ure spountus divar he ben. »

Goude beza roet amzer avoalac'h d'ar bobl da ober he zonj, ha goude beza great he zonj he-unan, Pilat a c'houlennas : « Piou eta a c'houlennit a ve lakeat e liberte? Hag int-hi da lavaret : Barabbas. — Mes petra a fell deoc'h a rafen neuze dioc'h Jesus a leverer eo ar C'hrist? » Hag oll en eur voues da lavaret : Ra vezo staget ous ar groas. »

« Perag, eme zant Yan Chrysostom, e c'hoanteant kement e varvche Jesus var ar groas? Abalamour moa mezus; hag e sonjent e vije ankounac'heat buan an den en dije bet eur maro ken divalo. Ne vouient ket seul vui ma klasker kuzat var ar viriones, seul vui e teu da zispaka. »

« Mes, a lavare ar Gouarner, pe seurt droug en deus great? — Ar Juzevien a grie goasoc'h goas : « Stagit anezhan ous ar groas. » Pilat, o velet ne rea avans ebet hag e zea an trous var voasat, a lakeas digas dour dezhan; hag, en eur voalc'hi he zaouarn, e lavaras dirag an oll : « Me zo dibec'h eus goad an den just-se; en ho kount e man. » Ar bobl a lavaras en eur voues : « Lezit hardis he c'hoad da guezha varnom ni ha var hor bugale. »

Pilat, ar barner digalon, a roas he liberte d'ar muntreer Barabbas hag a lakeas skourjeza Jesus, da c'hedal dougen enep an Den just ar zetans a varo.

Epad ma varnet Jesus, ar Verc'hes Vari a oa en eur c'horn tro eus ar blasen gant sant Yan, santes Mari Madalen hag ar merc'hed santel, o krena gant ar spount hag o voela gant ar glac'har. Beza ma vouie e ranke Jesus mervel evid savetei an dud, en he c'halon e oa enkres ha c'hoant da virat ne varvche. Jesus, deuet da veza den, beza ma vouie e tlie mervel var ar groas, beza ma felle dezhan hen ober, a zante evelato an oll boaniou hag enkrezo a c'houzanv eun den dinoas goal dretet ha kaset d'ar maro. Er memes tra ar Verc'hes a zante an oll boaniou a c'hall santout eur vam o velet eur mab mad ha santel iskinet gant eur boblad tud digar ha kris¹.

Hi hag he c'honzortezed a grene; gueach ma kollent fisians, gueach m'o doa esperans. Sant

¹ Cath. Emm., XXI.

Yan a dec'he alies dioutho evid gouzout d'ar just ar pes a dremene.

Ar Verc'hes a bede evid na vije ket peurc'hreat eun torfed ken spoutus. Lavaret a rea evel Jesus er jardin Olives : « Mar deo posupl, o va Doue, pellait ar c'halur-ze diouzomp. »

Fisians e doa eun nebeut, rag ar brud a oa e toues an dud e c'hoantea Pilat rei liberte da Jesus. Tostik dezhi e oa tud eus Capharnaüm a oa bet pareet gant Jesus ha kenteliet ganthan. Ne ziskuezent ket anaout nag ar merc'hed santel na mam Ho Zalver, mes Mari hag ar re all a zonje ar re-ma da viana a roche ar breferans da Jesus Ho madoberour var Barabbas. Siouas ! ar glac'har o devoa da velet anezho o vont da heul ar re all.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Ene kristen, Jesus a jom sioul dirag he varnerien, n'en em zifen ket ; lezer a ra he lakat diod ha torfetour. Lucifer hag he genseurte o deus c'huezet an ourgouill en eneou. Evid para an ourgouill eo e c'houzanv Jesus an dismegans-ma.

Ra duio-ta an dud da zonjal nint nemet pec'hed abaoue ma zeus anezho. An oll kouls lavaret a glask beza enoret ha meulet gant an dud. Ar re a zonj dezho beza desket a fougee gant ho deskadures, an dud dizesk a c'hoanta tremen evid tud desket. An dud pinvidik a zo lorc'h ennho gant ho danves, hag a glask an enoriou, ar paour en deus avi ha kasoni ous ar pinvidik. An dud fall o deus c'hoant da dremen evid tud vad.

¹ Marie d'Agréda, ch. xviii.

Kuzat a ra an den var he vankou hag e klask diskues ar pes a gav dezhan a zo a vad enhan. Lavaret e ve an donezonou en deus an den n'en dije ket ho resevet, pe da viana ho reseo a ra evel ma vije red da Zoue ho rei dezhan. An dud oll a zo c'huezet gant bilim an ourgouill lakeat ennho gant ar zarpant hag en desped d'an droug a ra, e c'hounit muioc'h mui. Hent ar groas a zo difoul ; rag nebeut a dud a gers dreizhan, nebeut a vale var roudou Jesus-Christ, en hent an humilite hag ar viriones kristen.

SKUER

Eur beleg eus ar Martiniq a skrive an dra-ma er bloas 1866 :

Eur plac'hig iaouank pevarzeg vloas annvet Mari Louis a zo o chom gant he mam en hospital on deus neves digoret evid ar beorien : Paralyset oll eo abaoue pemzeg mis, hag erves ar vedisined n'hell ket para.

Ar Vam a laka he fisians er Verc'hes. Ober a ra eun naved da Itron Varia ar Salett. Ar verc'h paour ne vella tam. Ar vam a lavar atao he merc'h a vezo pare araog fin mis Mari. Koummans a ra eun eil naved, mes hi he-unan a gues klanv. Gouscoude tud vad a gendalc'h da ober an naved gant ar vrasa fisians. An trede deves, epad medo ar vam var he guele, ar verc'h en em laka da grena : Oh ! mam, emezhi, unan benag a zo o sevel ac'hanoun. — Chom peoc'h diskiantes ma zout, eme ar vam, ha chom trankil, pe anes e kuez. » D'an 21 a vis maë, da fin an naved, Mari Louis a oa bet savet ha lakeat gant eun amezeges vad en

he flas kustum, e kichen ar prenest ; en em lakat a ra da iouc'hall a boues penn : « O Mam, o va mam, unan benag a zo o sevel hag o tougen ac'hanon. O va Doue, va Doue ! — Ia, eme ar vam, Doue hag ar Verc'hes eo a fell dezho parea ac'hanout. Sao ha deus d'am c'haout. — Mari Louis a oa en he za guen kan evel ar maro hag o krena evel eur bern deliou ; ne grede na bale nag azeza. Hag o santout atao evel eun dourn galloudus oc'h arpa anezhi, e za beteg guele he mam da veski he daelou a joa gant he re.

An dud, deuet o klevet ar c'hri, en em laka da veuli Itron Varia ar Salett hag a ia d'an ilis e procesion gant ar glanvoures a zo pareet gant he madeles.

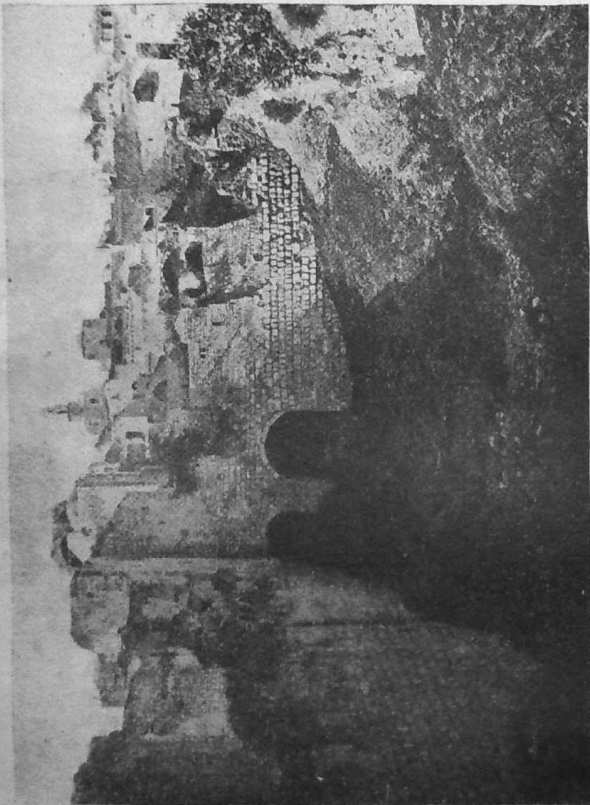

Photo Bonfils, Beyrouth.

Al leun da voalc'hi an anevaled. (Piscine Probatique.)

DAOUZEKVET DEVES

Jesus skourjezet.

Pilat, ar barner digalon, en doa lavaret meur a veach ar c'homzou diskiant ma : « Ne gavan mank ebet en den, setu perag e lakin her skourjeza hag e lezin anezhan da vale. » Ar juzevien a zalc'he atao da iouc'hal ar memes tra : Stagit anezhan ous ar groas.

En esperans tenerraat ho c'halonou, Pilat a ro an urs a venne rei pell a oa. Ar c'his a oa gant tud Rom da skourjeza ar sklavourien hag an dud kondaonet d'ar maro. Jesus noa na sklavour nag eun den kondaonet d'ar maro evid c'hoas. Eus eur pers all, ma noa ket koupabl, perag her skourjeza ? Neus fors ; ar zoudarded a grog e Jesus, a gas anezhan var ar blasen a oa e kichen ti Bilat.

Ar vourrevien choazet evid skei Jesus a oa anter vezo. Kas a rejont Jesus evel eun aneval varzu eur peul marbr a oa eno var ar blasen. Tenna a rejont diganthan ar vantel ven en doa lakeat Herodes dezhan. Pa oue lammet ar c'herdin hag ar chadenou a oa bet lakeat en dro dezhan er jardin, Jesus a zantas ar gouliau o doa great en he zivreac'h hag en he zaouarn o tigeri, ker stard oant bet lakeat en dro dezhan ! Pa oue diliamet he zaouarn, e lavarjont dezhan diviska he unan he zaë, ar zaë a

¹ Cath. Emm., xxii.

oa bet great dezhan gant He Vam en Egypt. Mab an Tad Eternel a zentas ous he vourrevien hag en em gavas kouls lavaret en noas dirag an oll, evid beza skourjezet ha paea pec'hejou an dud lubrik.

Hor Zalver, guir den evel moa guir Doue, en em droe evel eur preon dindan an taoliou brutal a skoe an dud didrues-se varnezhan gant oll ners ho izili. Epad ma klevet ar fouetou o skei, e klevet ives he voues truezus ha dous o pedi He Dad a zo en Env. Bep ar mare, eur iouc'haden a deue eus pales Pilat, evel trous ar gurun a c'holoe klemmou an Oan Divin. « D'ar maro! — ous ar groas e rank beza staget! » Rag Pilat a zalc'he pen atao d'ar bopl; pa c'hoantea rei he voues da glevet, e ranke lakat soun an drompil da c'houlenn ma vije roet peoc'h. Neuze e klevet adarre ar fouetou o skei hag Jesus oc'h uanadi truezus. An derved paour a voalc'het el len, eno e kichen, abars ho c'has d'an Templ e leac'h ma tlient beza lazet, a unane ho c'hlemmou gant klemmou an Hini en em ginnige e sakrifis evid an oll dud da Justis He Dad.

Ar golonen meo bet staget Jesus epad m'eo bet skourjezet a zo bet lakeat hag enoret da genta er Cenacl. Goude-ze eo bet torret gant ar muzulmanet, diskipien Mahomet. Eun tam anezhi a veler c'hoas e Jerusalem, dindan eun aoter, en ilis vras a zo savet var al leac'h santel meo bet krusifiet ha sebeliet Hor Zalver. An tam-ze en deus vardro tri ugent centimetr; ne ves diskuezet d'ar bopl nemet eur veach ar bloas d'ar merc'her eus ar zizun zantel¹.

¹ Gouscoude, var ar bloas, pa ves aleis a bardonerien, e ves diskuezet dezho ar mean santel. An eurvad on eus bet e mis guengolo diveza (1901) da boket dezhan.

Pa oue kaset Jesus da skourjeza, ar Verc'hes Vari en em dennas en eur c'horn eus ar blasen gant sant Yan hag ar merc'hed santel a zalc'he mad dezhi hag a gemere pers en he glac'har.

Erves m'eo bet diskleriet da zantes Berc'hed, ar Vam baour, pa velas gant he daoulagad skei an taoliou kenta var He Mab, a zemplas. Mes gant he spered e vele sklear atao an taoliou a roet da Jesus. N'eo ket gwest an den da gompren ar boan hag ar glac'har a zantas ar Verc'hes neuze; ne vo ket gellet her gouzout mad nemet en deves ma vezint diskleriet gant Doue dirag an oll evid gloar ar Mab hag ar Vam.

Ar Verc'hes pur a santel ha zantas en he c'horf benniget an oll boaniou a zantas Jesus en he Bassion ha dre ma skoe ar vourrevien var izili Hor Zalver, e c'haller lavaret e skoent ives var ar Verc'hes he-unan. N'oa gouli ebet var he c'horf pur ha guerc'h, ne deuas diouthi berad goad ebet nemet an hini a zivere eus he daoulagad gant he daelou; ha gouscoude ar boan a jenchas anezhi en evelep doare ma doa sant Yan hag ar merc'hed santel poan oc'h he anaout¹.

Ouspen poaniou ar c'horf, ar poaniou a c'houl-zanvas en he ene a oa [skrijus; rag he foan a oa seul vrasoc'h, ma oa brasoc'h an anaoudeges e doa eus poaniou He Mab.

Gant ners he c'harantes naturel evit He Mab ha gant he c'harantes dreist-natur, ha dreist muzul evid Jesus-Christ, hi a gomprens guelloc'h eget an oll Eles hag an dud pegen dinoas oa Hor Zalver, pegen din oa a resped, o veza meo Doue, ha pegen

¹ Marie d'Agréda, xx.

eugus oa ar pes a rea dezhan ar juzevien hag oll vugale Adam epad medo o tilivra anezho eus ar maro eternal.

Kentel roet gant ar Verc'hes¹.

Ene kristen, mantri a rit o klevet pegen aheurtet eo bet ar Juzevien en ho fallagries ha pegen digoustians eo bet Pilat pe guir e vouie oa Jesus divlam ha gouscoude e save gantho enep dezhan.

Arbrofeted hag an oll dud o deus skrivet gantskle-rijen Doue hag eus he bers divar ben mister hor pre- natures o doa annonset ar falloni, hag ar fallagries- se. Mab Doue a ranke gouzanv maro mezus ar groas. Mes n'oa ket red e vije ar Juzevien, nag ho beleien na Pilat a rache al labour milliget-se. Ma deus great eur seurt tra, eo dre ho faot, dre ho bolontes fall. Ho fallagries e deus lakeat anezho da stourm ous mad-oberou Ho Redemptor hag ho Mestr a oa dirazho, a velent hag a glevent, eüru- soc'h var ar poent-se eget ar Batriarched o deus irvoudet epad keit all varlerc'h an eurvad-se eb beza selaouet.

Mab Doue en deus labouret vardro an eneo-ze kouls a vardro ar re all, nen deus espernet netra evid lakaat he vinien da zougen froues mad; mes hi ne deus roet dezhan nemet drez ha spern. Ar Mestr a ginnige ar vues d'an dud fall-ze, hag o deus roet ar maro dezhan.

¹ Cité, xx.

SKUER

An Tad Eymard a zo maro evel eur zant, goude beza savet Urs Beleien ar Zakramant meulet ra vezo, a gount an dra-ma :

Eur glanvoures e doa galvet ar beleg d'he guelet. A greis kozeal gantho hag an dud a oa var he zro, e kuezas evel maro en eun taol kount; ne glev mui, he izili ne reont mui finvaden ebet, eur c'huezen ien a deu var he bizach hag ar rounkel a deu varnhi. — Ar beleg a ro dezhi buan sakramant an Nouen; mes en em glem a ra ous Itron Varia ar Salett da veza lezet da vervel, eb kovesion ha kommunion, eur zervicheres ken devot dezhi. — Raktal ar glanvoures a zao en he za, hag o sellet en dro dezhi : Petra zo, emezhi, petra zo c'hoarve- zet, pa zoc'h oll ken trist-se? — Ni on deus sonjet oac'h maro, eme ar beleg. — Ne meus poan ebet, emezhi, me zo pare.

Anternoz, da c'hueac'h heur dious ar mintin, ar vaoues resuscitet a gommunie en ilis.

Goude an oferen, e lavare d'ar beleg, — Edon var nes tremen eus ar bed-ma hag e meus guelet Itron Varia ar Salett. « Va merc'h, emezhi, bet e meus va goulenn evidot », ha ker buan e meus guelet, klevet hag oun pareet. Lavaret a reas penaos edo an Itron Varia : eur sklerijen skedus en dro dezhi, seis kleze en he c'halon; eur grusifi var he sto- mog, gant eur vajeste hag eur vadeles dispar. »

P. GIRAUD.

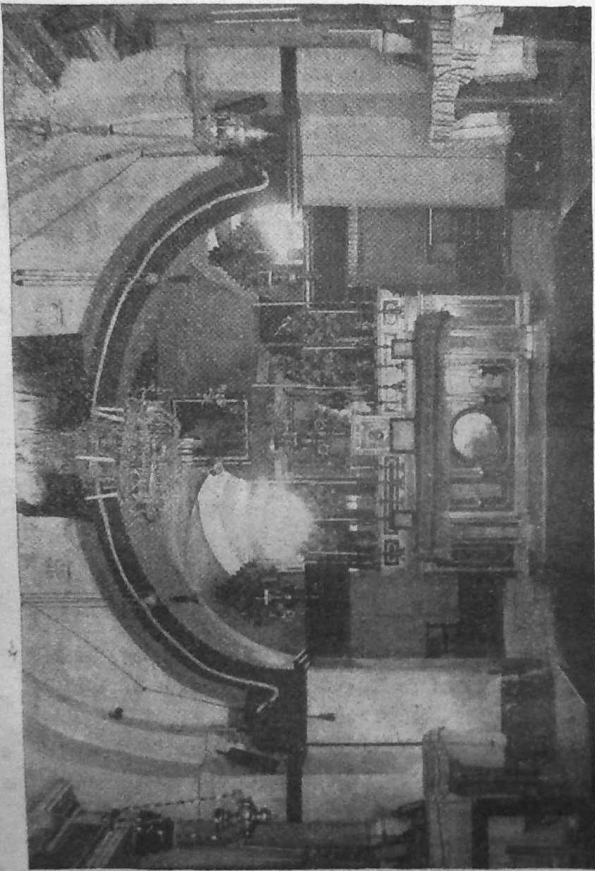

Photo Bonfils, Beyrouth.

Chapel Jesus skourjezet.

TRIZEKVET DEVES

Jesus skourjezet.

Bourrevien Jesus, poulzet gant he enebourien en em lakeas daou ha daou da skourjeza Hor Zalver en eun doare ker kris ma ranke beza an drouksperejou enno da rei dezho an ners hag en arrach o doa.

An daou genta a skoas Hor Zalver gant kerdin teo; korf Jesus a oa bronduet ha lakeat leun c'hoad gantho. Pa oant eat skuis, daou all a gemeras ho flas hag a skoas ar goasa ma c'hellent gant fouetou ler. Ar goriou hag ar glogorennou a oa savet var he gorf a grevas dindan ners ar fouetou, hag ar goad a zinklas var ar vourrevien hag a ruillas d'an douar. Rentet feas d'ho zro a fors da skei, ar rema a lezas ho flas gant re all. An daou ma a deuas gant nervennoù kaled hag a skoas neo ket var gorf Jesus, mes var he c'houliou. Rag he gorf sakr noa mui kouls lavaret nemet eur gouli, he voazied a oa divoadet oll dija. Gouscoude an trede rumachma a zispennas gant kement a arrach korf divin Hor Zalver ma kueze an tamou d'an douar ha m'oa lakeat a blasou he eskern en noas¹.

¹ Cité, xx.

Evel m'ho dije bet c'hoant da beur distruja gened Hor Zalver a oa en tu all da c'hened an oll dud, ec'h en em lakejont da skei var he vizach, var he zaouarn ha var he dreid; hag o veza meo an den muioc'h guiridig en izili-ze, Jesus a iea he boan atao var gresk. He vizach a oa bronduet oll; hag ar goad, o tivera var he dalagad, a vire outhan da velet ar sklerijen. Evel m'oa great dezhan e ti Caïphas, goude m'oa bet goloet a c'houliou, oa goloet a granch gant an dud fallagr a oa en dro dezhan.

Hor Zalver en doa bet eno pemp mil kant taol fouet a dreus he gorf hag adaleg ar pen beteg an treid.

Santes Berc'hed a zo bet diskleriet dezhi niver an taoliou en deus bet Jesus en he Basion a zo eat beteg pemp mil pevar c'hant pemzeg ha tri ugent. A hent all, santes Madalen Pazzi a lavar eo bet diskleriet dezhi n'eo ket c'hueac'h bourreo, mes tri ugent eo o deus skourjezet Hor Zalver, an eil koublad varlerc'h egile. Korf eun den n'eo ket guest da c'houzanv kement all eb mervel. Jesus, o veza moa Doue, a roe ners d'he gorf paour da jom beo, abalamour da c'houzanv muioc'h ha da vont beteg ar maro var ar Groas.

Pa gavas dezho o doa goal dretet avoalac'h Hor Zalver, ar vourrevien a ziliamas anezhan, hag a lavaras dezhan guiska he zaë. Mes unan anezho, poulzet gant Satan, en doa kuzet he zillad ous Mab Doue. Ar Verc'hes Vari a velas an dro divalo-ze; rei a reas urs da Lucifer da dec'het ac'hano hag e lakeas en Eles santel da lakat he zillad e kichen Jesus.

Lavaret on deus eo bet diskleriet gant ar Verc'hes da zantes Berc'hed (1 Rével. ch. x) e kuezas Mam Doue evel maro kerkent moa roet an taol kenta da Jesus. « Pa c'hellas adarre, emezhi, va daoulagad guelet va mab paour, noa mui nemet eur gouli, ha n'hellet mui her skourjeza; rag noa mui loden iac'h ebet da zispen en he gorf divin. »

Pa guezas Jesus, c'houzet oll, e tal ar golonen, goude beza bet skourjezet, Claudia Procla, greg Pilat, a gasas eur pes lien hir da vam Jesus¹. Ar baianes a rea an aluzen-ma o sonjal e vije mad al lien-ze da zikour louzaoui Jesus; pe marteze oa bet sklerijennet gant Doue var an implij a rache He Vam diouthan.

Mari a velas eta He Mab dispennet oll ha treinet gant an archerien; Jesus a zec'has he zaoulagad leun c'hoad evid ober eur zell var he Vam. Hi a astennas he daouarn varzu enghan hag a heulias gant he daoulagad ar roudou goad a leze he dreid sakr var an douar. Neuze e josteas gant Mari Madalen ous al leac'h moa bet skourjezet He Mab. Kuzet gant ar merc'hed santel hag an nebeudig tud a volontes vad a oa en dro dezho, stouet o diou beteg an douar e kichen ar golonen, en em lakejont da zec'ha goad divin Jesus, e kement leac'h ma her guelent, gant al lienach e doa roet Claudia Procla. Var dro nav heur oa dious ar mintin pa eanas ar vourrevien da skourjeza Oan Doue¹.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari².

Ar pes a c'hoarvezas gant Jesus-Christ, pen ar Gristenien, va Doue ha va Mab, a dle c'hoarvezout

¹ Cath. Emm., XXIII.

² Cité, xx.

beteg fin ar bed gant ar gristenien vad a zo evel izili he gorf divin; rag dizoare e ve guelet izili dis-henvel dious ar pen, bugale ne vent ket a voen ho zad, diskipien ne vent ket doareet evel ho mestr.

Beza ma veler mesk ha mesk, var an douar ma tud santel ha pec'herien, tud a ielo d'ar Barados ha tud a ielo d'an Ifern, beza ma zeus atao e peb amzer tud fallagr en em blij oc'h ober poan ha tud pasiant a c'houzav gantho, beza ma zeus muntrerien ha tud a reseo ar maro eus ho dorn, red eo lavaret peb rumad a zo ar fallagries pe ar mad en he gount. « Mallos d'ar re a deu dreizho ar skuer fall er bed; » dre ar skuer fall ec'h en em lakeont mevelien an drouk sperejou.

Prinsed ar veleien, tud vras Jerusalem; ha Pilat a gommansas er pen kenta eus an Ilis rendaël outhi, o voal dreti an hini a zo pen ar C'horf divin-ze. Ar re en em blij o voal gas he izili, da lavaret eo ar gristenien vad ha santel, en em laka diskipien ar juzevien hag an drouk-spered.

SKUER

Er bloas 1873 eur plac'h iaouank anvet Theresa Nicolas (ginidig eus Châteaurenard, Bouches-du-Rhône) a oa eat gant eur pelerinach var menes ar Salett. Seis vloas var'n ugent oa : he divesker a oa seizet oll hag evel maro abaoue nao bloas. Aotrou person ar barres en doa skrivet dan Tadou misionerien a zo er Salett : Ma teu ar glanvouresse pare d'ar gear, ar guel anezhi a vezo guelloc'h eget eur mision d'am faresionis.

Tud ar pelerinach a oa bodet var al leac'h meo bet appariset ar Verc'hes, e bord ar feunteun; ar

glanvoures a oa he zreid en dour. An Tadou en em lakeas da lavaret litanieu ar Verc'hes a voues huel, beteg teir gueach. Ar glanvoures en em gav goasoc'h; neus fors, dalc'her a ra da eva dour ar Salett, hag e lavar d'he diou c'hoar : Savit ac'hanon em za. Esa a ra bale; kregi a ranker en he divesker da vanea anezho evid ober eur gammed benag. Neuze ar glanvoures paour a grog er grillach a zo eno; daoulina a ra hag e sant bues o tont en he diou c'har. Al litanieu a zo lavaret evid ar bedervet gueach gant eur feis hag eur fisians birvidig er Verc'hes Vari. An oll a zant e ma Doue o vont da ober eur mirakl. Pa en em gaver gant ar beden : « O c'hui, Guerc'hes, n'hell den en em erbedi ouzoc'h eb beza selaouet » ar glanvoures, troublet beteg neuze, a zant ar peoc'h oc'h en em zila en he ene, hag ar vues en he izili. — Oh! emezhi, Pareoun — En em lakaat a ra da vale he-unan — pokat a ra d'he c'hoarezet hag e za, eb sikour den ebet, beteg al leac'h m'ema skeuden ar Verc'hes pignet en Env. An dud-oll a laka ar menesiou tro var dro da dregerni gant ar Magnificat.

P. GIRAUD.

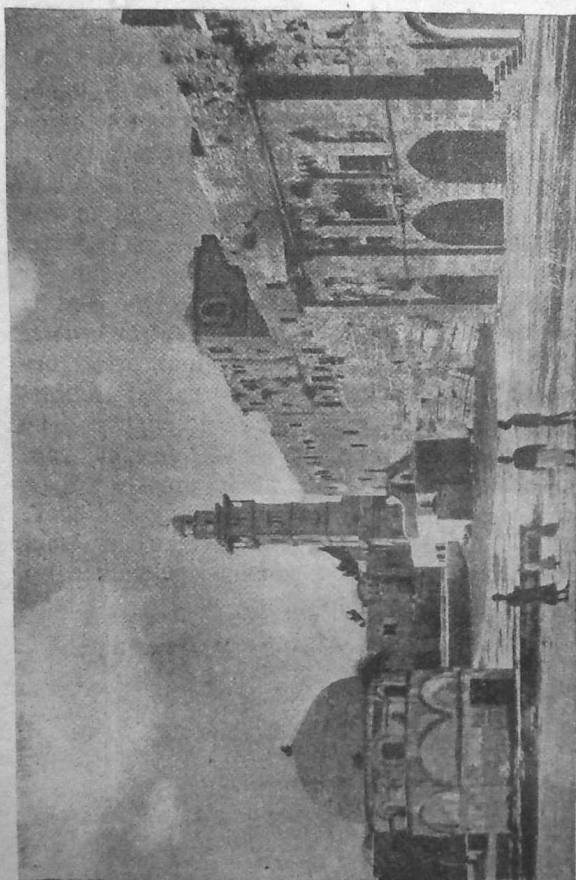

Photo Bonfils Beyrouth.

Plasen dirag pales Pilat.

PEVARZEKVET DEVES

Jesus kurunet a spern.

Eun dra spountus eo ne vije ket torret kounnar ar Juzevien enep Jesus goude beza hel lakeat er stad truezus medo! Ho c'hasoni a gavas eb dale eun tourmant all evid Jesus. Dont a reas sonj dezho e lavare an den-ze oa Roue; setu perag ar zoudarded didrues poulzet gant ar Juzevien, en em vodas en dro dezhan, evel ma veze great neuze evid ennvel unan benag da Roue. Lakat a rejont anezhan da azeza var eun tam kolonen izel, eur mean gris, en deus anter kant centimetr, hag a zo bet digaset eus pales Pilat en Ilis Saint Sépulcre. Ar Rouaned, a zouge neuze mantellou rus kaër; taoler a reont var he ziskoas eur gos vantel rus a oa bet rebutet gant eur zoudard benag hag a c'holoë anezhan beteg pennou he zaoulin. Kemeret a reont daou pe dri skour spern lem hag hir, hag e reont gantho e doare eur gurunen.

Ar Verc'hes e deus diskleriet da Zantes Berc'hed oa sanket dezhan ar gurunen spern gant kement a ners, ma oa treuzet he ben sakr; eus an toullou o doa great e tivere goad en he zaoulagad, en he ziskouarn, var he varo hag he vleo. « Diskennet oa ar gurunen beteg anter he dal, hag ar goad a

rede ker puill, eme ar Verc'hes Vari, ma ne velen nemet goad e plas he vizach. Kel leunet oa bet he zaoulagad gant ar goad, ma nhelle ket a veac'h guelec ac'hanon e tal he groas. Rag kris avoalac'h oa ar vourrevien da zalc'her ar gurunen var ben Jesus epad he Basion. »

Goude beza merzeriet anezhan en doare-ze, e lakejont eur benduen en he zorn da ober evel ar vaz aour a vez e daouarn ar Rouaned evid diskues ho galloud. Neuze e stouont an eil goude egile dan douar gant bep seurt ardou goapaüs, en eur lavaret : « Me ho salud, Roue ar Juzevien. »

Kranchat a reont ous he vizach, skei a reont ganthan a daoliou dorn; ha, gant ar benduen a dennont diganthen bep an amzer, e skoont var an tourked spern evid ober dezhan sanko dounnoc'h dounna en he empen¹. Prinsed ar veleien hag ar Pharizianed a vele ober ar brizeres udur-ze hag a c'hoarze. Pilat, ar barner digoustians, a leze ober an divaloach hag ar iudaseres-se da eun den a vouie n'oa ket koupabl e doare ebet.

Sant Athanas o skriva divar ben Pasion Hor Zalver a lavar : « An drouk-speret, o lakat ar benduen e dorn Jesus, ne vouie ket e roë dezhan eur c'hleze da zistruja he c'halloud. Ar benduen a ves implijet evid laza ar zarpanted. Jesus a gemer houma evid bruzuna galloud ar zarpant miliget ha dilivra an dud. »

Epad ma ra ar vourrevien bep seurt dismegans da Jesus, ar Verc'hes a zo disliv he bizach, he daoulagad rusiet gant ar goad; mes n'heller ket

¹ Joan. xix, 7.

lavaret pegen deread, ha pegen din ec'h en em zalc'h e kreis an oll drubuillou-ze!

Abaoe an devez araog, e ma dalc'h mad o vont hag o tont dre ruiou Jerusalem da heul Jesus; ha gouscoude neus ket an disterra dizurch en he guiskamant, nag en he doare; neus ket eur pleg en he zaë a ne ve ket erves ar santeles. Peb tra a zo deread en dro dezhi, pur, direbech; he daoulagad a zo humpl, mes dispount. Ar voal a zo en dro dhe fen a zo klok ha diroufen. O velet anezhi o vont hag o tont, ne lavarfe den eo goasket gant poaniou skrijus, ker plean eo he bale. He zaë a zo gleb gant frim an noz hag an daelou puill a zo kuezet eus he daoulagad; mes neus netra diskempen var he zro. Kaër eo en eun doare dudius; lavaret e ve neo ket guisket e doare an dud, mes gant purete ha santeles ar Barados¹!

Er bloas mil eis kant c'hueach ha daou ugent, ar Vam glac'haret a zo en em ziskuezet var menes ar Salett (Isère) da zaou grouadur Melani Calvet, ha Maximin Giraud. Pa oa goulennet outho penaos oa guisket an Itron o doa guelec, n'heljont ket lavaret pe seurt mezer a oa oc'h ober he dillad : « Mes avad, emezho, guisket oa kaër-kaër, skedusoc'h oa kals eget an eol a oa neuze o para en he vella tout da deir heur goude kreisdeis, dan naonteg a vis guengolo. »

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari².

O va Doue, n'eo ket guest an den da gompren ho madeles eb termen evithan! ho pasianted a

¹ Cath. Emm., xxv.

² Cité, xx.

dremen ar pes a c'hall bugale Adam da zonzal. Piou en deus gallet plega ac'hanoc'h, c'hui, Mestr an oll, c'hui ar guir Doue Oll-C'halloudeg, dindan sam ar boan, an dismegans hag ar blasphemou skrijus o peus gouzanvet? Piou a gomprenfe petra o peus douget a boaniou, ma ne c'houfemp ket eo Ho Madeles eb termen evidomp?

Mes, pe guir ec'h anavezomp, gant sklerijen hor feis, ho Madeles hag ho madoberou, peleac'h eta e ma hor skiant vad? Da betra e tal deomp ar virionnes a anavezomp hag a anzavomp? Petra eo hon dallentes, pe guir, goude guelet ho klac'har, goude guelet an taoliou fouet, ar spern o deus oc'h iskinet, e kredomp c'hoas redet varlerc'h plijadur, enor ha follentesiou ar bed? Red eo anzaio eo bras niver an dud diskiant. Rag e guirionnes neus ket brasoc'h follentes eget anaout an dever ha chom eb plega dezhan, reseo eur vad ha beza dianaoudeg e kenver an hini a ro deomp. Neus ket goasoc'h sotoni eget guelet dirag hon daoulagad ar guella eus ar madou hag ober fae varnezhan, eb tenna profit ebet diouthan. En eur ger, an diskianta den eo an hini a vel digor ar vues dirazhan hag en em daol er maro eternal.

SKUER

EUN DEN KOZ PAREET D'HE BEVAR-UGENT VLOAS!

« Re goz oun, a lavare eur paourkeas koz da eun itron vad a boursue varnhan da c'houlen ar pare digant Itron Varia ar Salett. — Neo ket posupl e teufe ar Verc'hes da ober eur mirakl evid eun den 80 vloas! — Gouscoude, evid ho kountanti,

me raio ar pes a fell deoc'h. » — An den koz a gommansas eun naved en enor d'an Itron Varia hag a evas dour ar Feunteun burzudus, goude beza great sin ar groas gant ar brasa respet.

Eur pennadig goude, ar c'hlanvour a dro eb poan ebet varzu an itron hag he c'hreg.

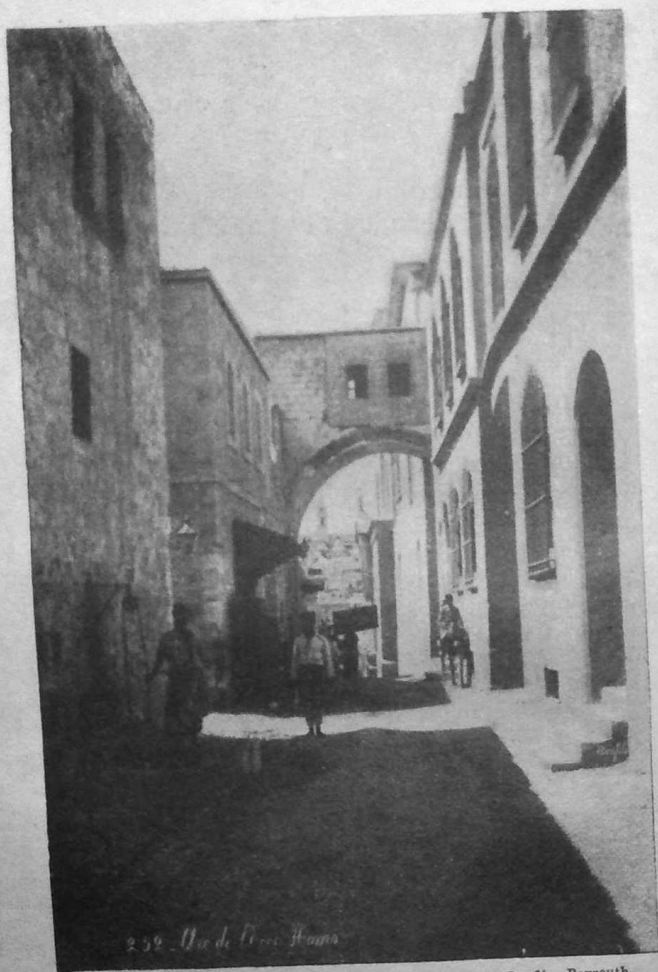
« Ha ma safen brema eus va guele, eme ar c'hlanvour?

— Arabad eo, emezho o diou, klanv, evel ma zoc'h!

— Klanv, eme an den koz, klanv? Evit doare n'oun ket ken! O Guerc'hes Vari! daoust a pareet o pije ac'hanoun? En em zantout a ran iac'h evel ma vije lammet ugent vloas divarnon. »

An diou vaoues nouient ket petra da zonzal — meus aoun, emezho, eo savet ar c'hlenvet d'he ben; — hag e teujont a ben da ober dezhan chom c'hoas eur pennad en he vele. Mes ar pennad n'oa ket hir... — « Ne zervich ket deoc'h, eme an den koz; me a rank sevel, me zant oun pare. » — An den koz a viskas he zillad... pare oa.

An naved kommanset a oa kendalc'het, mes eun naved oa da drugarekaat ar Verc'hes trugarezus!

252 - Rue de l'Ecce Homo

Photo Bonfils, Beyrouth.

Bols an Ecce Homo.

PEMZEKVET DEVES

Ecce Homo : setu ama an den.

Jesus, anter c'holoet gant ar vantel rus, ar gurunen spern var he ben, ar benduen etre he zaouarn liamet, a oa lakeat henvel ous eun tam lien trempet er goad. Pilat n'hellas ket mirat da skrija pa oa digaset dirazhan. Goude moa savet Jesus dre an delerou beteg an huelen medo ar Gouarner, an drompill a zounas evit lavaret e c'hoantea Pilat koms ous ar bopl¹.

An oll a c'halle gueleet, hag eun dra spountus oa gueleet eun den er stad medo lakeat Jesus. O velet Mab Doue leun c'hoad ha kurunet a spern, o klevet Pilat o tiskues an den paour hag o krial dezho: *Ecce Homo!* setu ama an den! ar bobl a jomas sioul ha mantret eur pennad. — « N'hellan ket ober goasoc'h dezhan, a lavaras Pilat; rag ne gavan abeg ebet enghan. »

« Prinsed ar veleien a lavaras: « N'eo ket avoalac'h; d'ar maro e rank beza lakeat! Staget e rank beza ous ar groas. — Petra, eme Pilat, neo ket avoalac'h? Kaout a ra deoc'h, gant ar gentel en deus bet, neo ket tremenet he c'hoant da veza

¹ Cath. Emm., xxvii.

Roue? — D'ar maro, eme ar Juzevien! var ar groas e rank beza staget; rag lavaret en deus eo mab Doue, hag erves hol lezen-ni e rank beza lakeat dar maro abalamour da ze ¹. »

Pilat, o klevet eo Jesus Doue, a gresk he spount hag a c'houlen diganthan eus a beleach eo? Jesus ne respount ket. — « Ne respountit ket ouzin, eme ar Gouarner, ne vouezit ket e c'hallan lakat ho staga ous ar groas, pe rei liberte deoc'h da vale? — Oh! eme Jesus, no pije ket ar c'halloud a peus, ma na vije ket roet deoc'h gant Doue. Gouscoude an hini en deus va lakeat etre ho taouarn a zo kou-paploc'h evidoc'h. »

Pilat a grene gant aoun e vije Jesus Doue e guiriones, hag e vije puniset ganthan; klask a rea atao an dro da rei dezhan he liberte. Mes siouas! doujans an dud a c'hounezas var doujans Doue en he galon.

O velet edo ar Gouarner var nes rei frankis da Jesus da vale, ar pennou bras en en lakeas da grial: « Ma lezit an den-ze e liberte, ne veoc'h ket deuet mad da Cesar, Impalaër Rom; rag ni a lavaro hem-ma a zo en em zavet enep dezhan o pretanti beza Roue. »

Pilat a gommans koll kourach; mes kounta a ra var ar bobl: « Pobl ar Jude, emezhan, setu ama Ho Roue. » Ar bobl paour en dije truezet sur ar paourkeas Jesus, ma vije bet lezet en he zantimant he unan; mes ar pennou bras en em lakeas da c'hueza bep seurt komzou fall en he ziskouarn, hag ec'h en em lakeas da grial a boues pen: « Ne anavezomp ket enhes evid Hor Roue.

¹ Joan. XIX, 7.

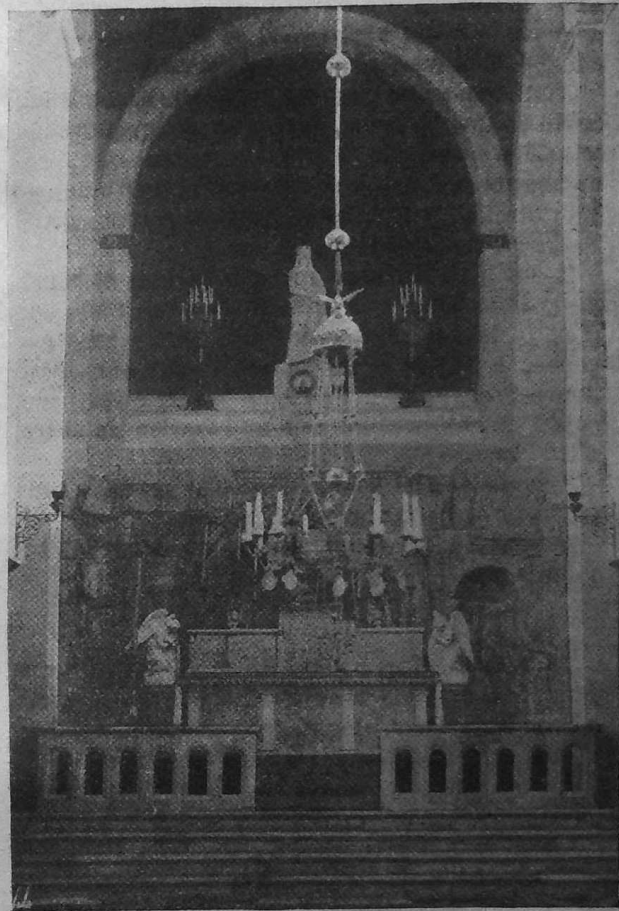

Photo Bonfils, Beyrouth.

Diabars Ilis an Ecce Homo.

Kasit anezhan pell diouzomp. Stagit anezhan ous ar groas. — Mes sonjit mad eo ho Roue. — Ni emezho, non deus ken roue nemet Cesar. »

Gant aoun da goll he blas, ha goude anzao beteg ar fin eo divlam Jesus, Pilat a zougo enep dezhan ar zetans a varo var ar groas. « An dra-ma, eme an abostol sant Yan, a zo tremenet el leac'h annvet Lithostrotos, pe Gabbatha, dar guener araog gouel Pask, vardro kreisdeis¹. »

Guelet a rear c'hoas hirio, e kichen al leac'h medo Pons Pilat, eur vols azioc'h ar ru : eno edo Pilat o tiskues Jesus d'ar bopl. Eno e zeus eur gouent e kichen a zo bet savet gant eur Juzeo konvertiset (an Tad Ratisbonn), hag e ves pedet ennhi eb ean evid ma tuio ar Juzevien da zistrei d'Ho Doue.

Truezus eo klevet bugale juzeo ar gouent o kana goude ar gorreou, beteg teir gueach :

« O va Zad, pardonit dezho; rag n'ouzont ket petra a reont. »

Ar Verc'hes Vari a velas He Mab Divin pa deuas Pilat da ziskues anezhan d'ar bobl en eur lavaret : « Ecce Homo, setu ama an den ». Kueza a reas d'an douar evid hen adori hag hen anzao evid guir Doue ha guir den asambles. Sant Yan, an teir Mari, an oll merc'hed santel hag an eles a oa ous he heul a reas evel Ho Rouanes. Roet e doa urs dezho d'hen ober, abalamour moa Ho Rouanes ha Mam Ho Zalver².

¹ Joan. XIX, 13.

² Cité, xx.

Ar Verc'hes a gomzas er mare-ze ous an Tad Eternel hag ous He Mab Divin en eun doare dudius noa nemet he ene da c'hallout hen ober, tommet evel ma oa gant karantes Doue. Gant he furnes dispar e sonjas ives en doare guella da ziskues oa divlam kaer he Mab Divin, epad moa ken disprijet gant ar Juzevien.

Goulen a reas eta digant Doue ma teuche Pilat da anzao, en he garg a varner, dirag an oll, oa dibec'h ha divlam Hor Zalver Jesus-Christ, ha ne verite ket e doare ebet beza lakeat d'ar maro. Abalamour da-ze e kemeras Pilat evel truez ous Jesus, hag e klaskas e peb doare renta dezhan he liberte.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Ene kristen, dirag Doue ha dirazon-me, grit brema ho choas. Goude meo bet Ho Salver hag ho pried goal dretet, kurunet a spern, ma c'hoantañt beza diskib ha pried Jesus-Christ, anad eo deoc'h n'hellit ket beva e kreis plijadur hag ebatou ar bed.

Red eo deoc'h gouzanv an dismegans a zo da c'houzanv abers an dud, eb ober dismegans da zen; red eo dougen ho kroas eb he lakat var diskoas den all ebet, red eo deoc'h gouzanv abers ar re all, eb noazout morse d'ho nesa. Red eo deoc'h zoken ober vad d'ar re all erves ho kalloud hag ho stad, ha dreist oll d'ho eneo. Hounnes eo lezen mignouned Doue, hag lod he vugale er bed-ma. Va Mab, dre he boaniou, ha me, dre va re, on deus meritet dezho ar c'halloud da veva en doare-ze.

An Oll-C'halloudeg a c'helle rei d'he vignouned

¹ Cité, xx.

madou ar bed-ma, an enoriou, an ners o dije lakeat anezho da veza mistri ar bed. Mes an hent-se noa ket mad da vont d'ar guir eurusted. Neuze an dud o dije lakeat ho eürusted en traou-ze hag o dije great faë var ar vertus, var gras Doue hag he varados. Me a fell din e sonjfac'h a zevri er virionnes-se evid ma sklerijenno ho pues, ha ma reot guelloc'h guella ar pes a lakaio en ho sonj.

SKUER

EUR PARALYTIK PAREET GANT ITRON VARIA AR
SALETT ER BLOAS 1874

Ni, mear ha konseillerien parres Huez an Oisans (Isère) a voarant ar pes a zo ama varlerc'h :

Eun den eus ar barres annvet Joseph Cullet, eur bloas ha tri ugent, a oa rentet infirm ha nezet he zaouarn hag he zivreac'h en evelep doare n'helle na labourat, na zoken debri nag en em viska he-unan. Medesined a oa bet var he dro hag ho louzeier no doa great nemet kreski he boan. Great en doa he zonzj da jom mac'haniel ha da c'houzant poaniou kris ar rest eus he vuez. Eur pardaes, vardro Gouel Itron Varia ar Salett, e klevas evel eur voues o lavaret dezhan : Va Mab, en em erbedit ous Itron Varia ar Salett, hag e vezoc'h pare. Diblas a reas eus ar barres d'an 18 a vis guengolo ; eun nebeut devesiou goude oa dizroet pare mad, ha brema e ra bep seurt labourou evel ma rea araog m'oa kuezet klanv : oll dud ar barres hag ar vro a zo chomet sebezet dirag eun evelep mirakl ; hag oll e rentont gloar da Itron Varia ar Salett.

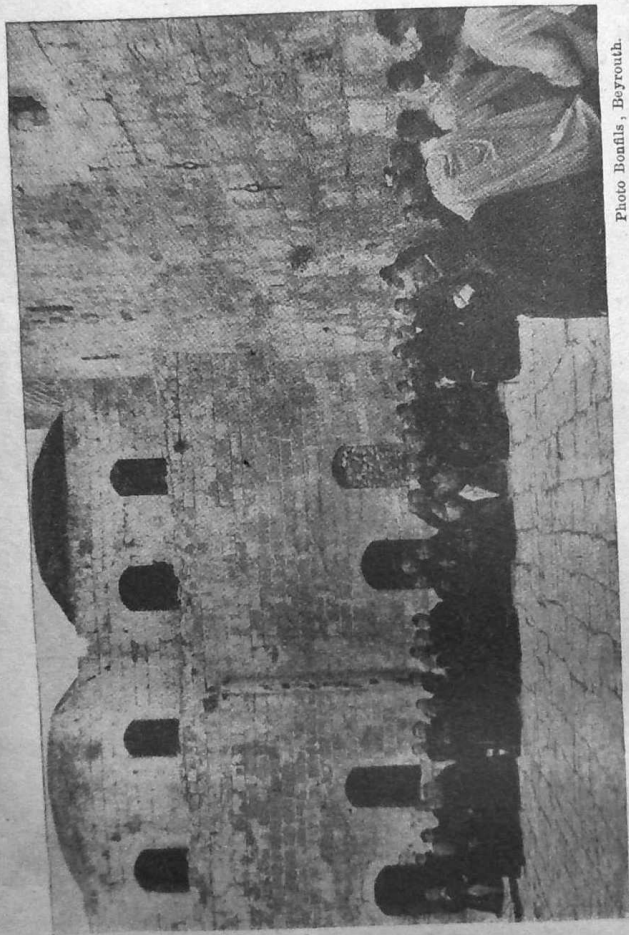

Photo Bonfils, Beyrouth.

Kentâ stasion : Jesus kondaonet.

C'HUEZEK VET DEVES

Jesus kondaonet d'ar maro.

Pilat, barner digalon ha digoustians, a roas Jesus d'ar Juzevien evid ma c'halchent staga anezhan ous ar groas, evel ma c'houlennent gant kement a arrach¹.

Pa oa gallet lakat ar bobl da jom sioul, epad medo Jesus en he za evel eun torfetour, oa lennet ar zetans a voues huel evid ma vije klevet gant an oll. Lennet oa c'hoas meur a veach goude, dre ma zea Jesus gant ar ruiou hag erfin e tal ar groas.

Setu ama penaos oa rentet ar zetans-se, erves meo het diskleriet da Vari Agreda :

« Me, Pons Pilat, gouarner ar Jude, ama e Jerusalem, en ano Gouarnamant Rom, e pales ar Gouarner, me a varn, hag a ro da anaout e kondaonan d'ar maro an den annvet gant ar bobl Jesus a Nazareth azo en em zavet enep al lezen hag hon Impalaer Tiber Cesar.

« Dre ar zetans-ma, me a lavar, an den-ze a varvo var ar groas; staget e vezo outhi gant tachou, evel ma ves staget an dorfetourien, abalamour ma tastume ar muia ma c'halle a dud, paour

¹ Joan. XIX, 16

ha pinvidik, ha ma lakea freus dre ar Jude o lavarret oa Mab Doue ha Roue Israël, oc'h annons e vije distrujet Jerusalem, ar gear-ma a zo ken brudet dre ar bed, e vije taolet an Templ d'an traon, ha diskaret Gouarnamant Rom. Refuzet en deus paea an taillou da Cesar. Her c'hondaoni a ran abalamour ma'n deus bet an ardiseges da zont e triumph gant bodou palmes, aleis a dud en dro dezhan, e kear Jusalem hag e Templ santel ar Roue Salomon. »

« Urs a roan d'ar c'hantener da gas anezhan dre gear evid diskues he vez d'an oll, liamet evel meo brema ha skourjezet evel m'eo bet dre va urs. Lakeat e vezo dezhan he zillad he-unan evid ma vezo anavezet, dougen a raio var he ziskoas ar groas ma vezo staget outhi. Mont a raio dre ruiou kear a zo muia darempredet e kreis etre daou laër a zo bet kondaonet d'ar maro evid ho laeronsiou, hag ho muntres : en doare-ze e talvezo da skuer d'ar bobl ha d'an oll dorfetourien. »

« Urs a roan ouspen ma vezo kaset an torfetour-ma e meas a gear dre an or annvet Antoniana, hag eno eun den a lavaro krenv hag huel an torfejou en deus great. Goudeze e vezo kaset d'ar menes annvet Calvar, e leac'h ma ves lazet peurvuia ar re voasa eus an dorfetourien. Eno, goude ma vezo bet staget gant tachou ous ar groas, he gorf a jomo en ispill etre an daou laër. Er pen huella eus ar groas e vezo skrivet he ano en tri langach anavezet hebreu, grec ha latin, evid ma c'hallo en oll gouzout eo

JESUS A NAZARETH ROUE AR JUZEVLEN.

Difen a ran ous kement den a zo esa mirat na ve

great ar pes a lavaran ama erves lezennou Rom hag ar Jude. »

E plas tribunal Pilat, an Turked, mistri ar vro brema, o deus eur c'hazarn evit ho zoudarded. Eno e tiskuezer ar plas m'edo Jesus pa glevas len ar zetans displeal ha gaouiad a gondaone anezhan d'ar maro. Eno e ma kenta stasion Hent ar groas.

Ar Verc'hes a oa rannet he c'halon. Gouseoude, goude guelet skourjeza He Mab, e fellas dezhi c'hoas klevet len he zetans. Diskleriet eo bet da Vari Agreda e resevas ar Verc'hes an taol kleze-ma en he c'halon eb flach an disterra, evel ma chomo dres en he za var ar C'halvar, o velet anezhan o rei he vues evit silvidiges ar bed ¹.

Raktal e fellas dezhi mont e kement leac'h a oa bet test eus poaniou Hor Zalver; rag c'hoant e doa da gaout pers e labour hor prenatures o c'houzanv en he c'halon e kement leac'h, hag e kement tra en doa gouzanvet Jesus. Mont a reas eta e kompagnunes ar merc'hed santel, pa oa eat an dud kuit, el leac'h m'oa bet He Mab kurunet a spern, hag el leac'h m'oa bet kondaonet d'ar maro.

Dre ma tosta ar mare ma tevio Jesus da rei he vues var ar groas, Mari a zalc'ho tostoc'h dezhan c'hoas hag a heulio he roudou ar guella ma vezo posubl dezhi.

En doare-ze e tevio mam Hor Zalver, en ano Ilis Jesus, da gonsakri gant he daëlou, ha da gemeret evel he zra kement leac'h a zo bet sante-

¹ Cath. Emm., XXIX.

leat gant roudou He Mab. Ar Verc'hes eo e deus heuliet da genta var al leac'h ha var an heur an devosion gaër a blij kement da Jesus : Hent ar groas.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Ene kristen, dre ar sklerijen a zo roet deoc'h gant an Aotrou Doue, c'hui a anaves myster Pasion ha maro va Mab; anaout a rit an hent guirion da vont d'ar vues ha neus nemethan : hent ar groas. Ar sklerijen-ze a ro deoc'h da anaout ives kement hini a zo galvet da vont gant an hent-ze ne heul ket anezhan.

Aleis a dud a lavar e fell dezho heul Jesus-Christ; mes niver ar re en em laka da vad en hent d'he heul a zo dister; rag an disterra ma santer poan ar groas, e taoler anezhi pell hag e troer kein dezhi.

An den a zo natural dezhan tec'het dious ar boan; ar profit a zo ous he dougen a zo eur frouezen kuzet mad oue guezan ar groas : evid he gullet hag he c'hutil, e ranker sellet mad gant sklerijen ar feis. Setu perag e zeus kement a dud a ankounac'ha ar viriones - ma, ha ne zelaouont nemet ho c'horf a c'houlouen atao ar blijadur. An enoriou eo a c'houlennont, an dismegans a rank tremen abiou dezho; an danves eo ho c'hoant, ar baourentes a spount anezho; redet a reont varlerc'h ar blijadur, tec'het a reont dirag an disterra poaniou.

Ar re-ze oll a zo enebourien kroas Jesus-Christ hag a ra faë varnhi abalamour ma sonj dezho, evel ma sonje d'ar re o deus krusifiet Hor Zalver, ar groas eo brasa droug an den.

¹ Cité, XXI.

SKUER

EUR GOAS A SKRIV PENAOS EO BET PAREET HE BRIED

Va fried a oa klanv var he guele abaoe pevar mis. Ar vedisined a lavaras n'hellet ket he zavetei nemet great e vije eun operasion danjerus bras. Edomp o pourchas pep tra evid kas ar glanvoures paour da gear Montpellier, evid beza flanchet gant ar vedisined, pa deuas eur Seur eus Perpignan da lavaret deomp e tlijemp araog, ober eun naved da Itron Varia ar Salett gant eur gommunion d'ar fin, evid goulouen ar pare dreizhi. Va fried a heulias an ali mad eb argila ha dious-tu. Kommans a reas he naved gant eun devosion hag eur fisians a douche va c'halon; an oll seurezed eus ar gouent a unanas ho fedennou gant he re; trugares an Aotrou Doue ne zaleas ket da gueza varnomp. D'an trede devez eus an naved, ar glanvoures a zante ners he foan o terri. Bemdis e vellea ker brao ma c'hallas sevel pare ha mont d'an ilis da gommunia en devez diveza eus an naved.

Ar miracl a zo great e mis kenver diveza, ha va fried ne deus ket santet an disterra poan abaoe. Trugares an Aotrou Doue e deus great daou vuzud en eun dro : va fried a zo pareet, ha me, danvad dianket abaoe pemp ploas var'n ugent, a zo deuet da veza eur c'hristen kaloneg.

(*Pyrenées-Orientales*, 30 mai 1897. — V.)

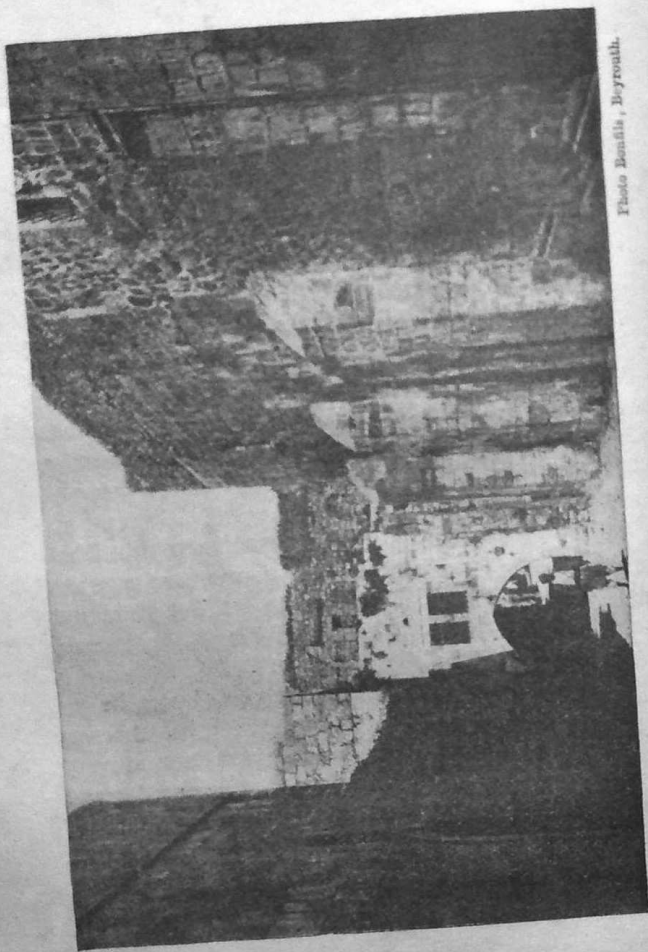

Photo Bonfils, Beyrouth.

Eil stasion : Jesus a zoug he groas.

SEITEKVET DEVES

Jesus o tougen he Groas.

Delerou a oa da zisken eus tribunal Pilat var ar blasen. Digaset int bet da Rom var urs an impalaères santes Helena, hag ec'h enorer anezho en eur chapel a zo e kichen ilis-veur sant Yan Latran. Er plas mac'h achue an delerou e zeus brema e Jerusalem eur ru. Var ar ru dirag moger kazarn an Turked, e ma eil stasion Hent ar Groas. Eno edo ar groas a oa bet great evit Jesus; erves Mari Agreda e doa pemzek troatad. Hor Zalver en em daolas dan daoulin e kichen ar groas benniget, he briata a reas gant he zivreac'h karantezus hag e pokas dezhi teir gueach en eur lavaret bennos dhe dad evit mister prenatures ar bed edo o vont da gommans.

« Mil bennos deoc'h, o va Zad, Doue Eternel, Mestr bras an Env hag an douar! Sentus ous ho polontes divin me a zam var va diskoas ar c'hoadma a dle beza sakrifiet varnhan va c'horf dinoas; me a gemer ar groas-ma gant joa evid digeri d'an dud dor ar Barados Eternel. Prijit, o a va Zad, reseo va zakrifis evid paea ho justis, evid na vezo mui an dud ho tleourien, mes ho pugale hag heritou-

rien eveldom-me ha ganen-me eus ho Rouanteles¹. »

Hag, o kemeret ar groas pounner var he ziskoas goullet, Jesus a gerzas varzu al leac'h annvet Calvar, pe e ies ar Juzevien, Golgotha². » Er pen araog eus ar brocesion glac'harus e oa eun den a zone gant he drompill hag a lenne bep ar mare ar zetans douget gant Pilat. Var he lerc'h e oa soudarded aleis hag eur vanden goazet, bugale zoken a zouge kerdin, tachou', iennou hag an oll draou a oa defot evit krusifia Jesus; goudeze e teue ar Pharizianed var varc'h. Erfin e teue Jesus, he dreid noas ha leun a c'hoad, daoubleget dindan sam he groas, poan dezhan o telc'her en he za pe guir nen doa drebet nag evet netra abaoue an derc'hent d'ar goan diveza en doa great gant he ziskipien. Gant he zorn diou e talc'he ar groas var he skoas diou; gant he zorn kleis e save e zaë a oa hir hag a strobe he dreid dre ma rea eur gammed benag³.

Evel mo doa great etre ar Jardin Olives ha ti Caïphas en derc'hent da nos, ha dious ar mintin en deves-se pa gasent anezhan da di Bilat, daou zoudard a oa krog e diou gorden evid er chacha en araog ha daou all en adren. A bep tu da Jesus e kerze an daou laër, unan anezho sioul, egile a vlashpeme hag a lavare bep seurt traou udur.

Dre ma tremene Hor Zalver abiou d'an ties, an dud eus ho frenestou a lavare traou goapaüs dezhan, sklavourien a daole pri ha traou lous dindan he dreid; ar vugale ho unan a zastume

¹ Cité, ch. XXI.

² Joan. XIX, 17.

³ Cath. Emm., XXX.

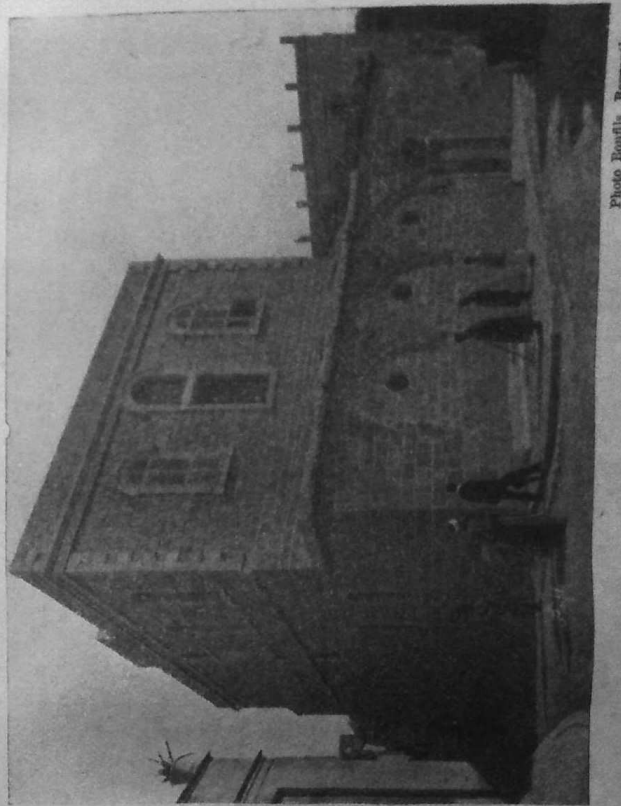

Photo Bouffis Beyrouth.

Trede stasion : Jesus a guez ar veach kenta.

mein da daoler outhan. En doare-ze eo e teue ar vugaligou karet, benniget gant Jesus da gemeret skuer divar ar re vras, ha da ober ar brasa poan da Galon Jesus.

Ar Verc'hes Vari a gomprenne an oll mysteriou-ma guelloc'h evid an Eles. Gant sklerijen Doue e vele anezho sklear, hag e vele atao ives freas ar pes a dremene e kalon He Mab Doue. Anaout a reas evelse ar pris eb muzul a deue d'ar c'hoad sakr-se kerkent ma tosteas outhan Korf Sakr Hor Zalver Jesus-Christ. Adori a reas ar groas benniget hag e rentas dezhi an enor a virit.

Evel He Mab, ar Verc'hes a zaludas ar groas benniget gant joa hag a bedas an Tad Eternel da rei dreizhi silvidiges leun d'an dud. Epad ma lennet setans Pilat, en avis disenori Jesus, Mari a veule anezhan en eur c'hantik a vennos hag a drugares evid he berfecsionou hag he viritou eb termen. An eles pur a oa oc'h heul Jesus en em unane gant ar re a heulie Mari evid rei an diskan d'ho Rouanes. Guelet a reant an enor e doa ar Verc'hes da c'houzanv ar memes poaniou gant Jesus, int-hi ho-unan no doa ket ar memes avantaj, mes kana a c'hallent meuleudi da Zalver ar bed da heul He Vam-Benniget¹.

Kentel roet gant ar Verc'hes².

Neo ket roues guelet tud dre ar bed a zonz dezho gallout heul Jesus-Christ ho Mestr divin eb gou-

¹ *Cité*, XXI.

² *Ibid.*

zanv na lakat ho foan. Var digares n'int ket goal bec'herien e chomont dizoursi; evitho, beza parfet a zo beza na re, na re nebeut evid Doue, heul ho gis e peb tra, ha tremen abiou d'an deveriou a gavont re zies d'ho lezireges.

Den ebet neo bet ker fur eget va Mab Divin, den ebet nen deus anavezet evid petra ha penaos e tlie an dud beza douget. Hen, ouspen moa ar Furnes hag ar Garantés memes, a c'halle ober ar pes a blije dezhan. Mad! en desped da ze nen deus ket choazet eur vues dous nag eas d'ar c'horf, mes eur vues a boan hag a c'hlac'har. Ne zonzje ket dezhan en dije great avoalac'h evid savetei an dud ma nen dije ket desket dezho trec'hi an diaoul, ar bed hag ho ioulou fall o tiskues dezho n'hell beza gounezet ar viktoremet dre ar groas, ar poaniou, ar binijen.

An neb a voar plega he volentes hag he ourgouill dirag Doue a verk e guiriones e kar He Dad a zo en Env ha digemeret e vezo ganthan en he varados.

SKUER

D'an 19 a vis eost 1897 eun dimezel, Victoir Berlioz, oajet a 70 vloas, o chom e Dolomieu (Isère), a oa deuet gant eur pelerinach d'ar Salett. Seizet oa he izili abaoue ugent vloas ha n'helle ober eur gamedig benag nemet gant flac'hou. Mil boan a oa bet o sevel anezhi er vagon hag er voetur: he fisians en Itron Varia ar Salett a roe ners dezhi. Abaoue ugent vloas e kleve ar vedisined o lavaret dezhi noa pare ebet evithi. — Ar pes n'hell ket ar vedisined, ar Verc'hes a c'hell en ober, a lavare ar gristenes vad.

Setu hi var menes ar Salett. Douget oa er chapel evid klevet an oferen da bemp heur anter. Lakeat oa bet e kichen an daol fask, ruza a reas gant poan a boues poueza var he flac'hou evid mont da gommunia. Kerkent ma santas an hosti santel var he muzellou, e redas eun ners neves dre he izili hag e taolas he branellou d'an douar. Gouscoude e reas eur zel varn'ho; kregi a reas enno hag e valeas d'he flas, ar bisier ganhi en he dourn, ha rentet krenv ha diampech evel d'he 50 vloas.

Mont ha dont a ra var he divesker nevezet dezhi gant Itron Varia ar Salett.

(*Croix de l'Isère*, août 1897.)

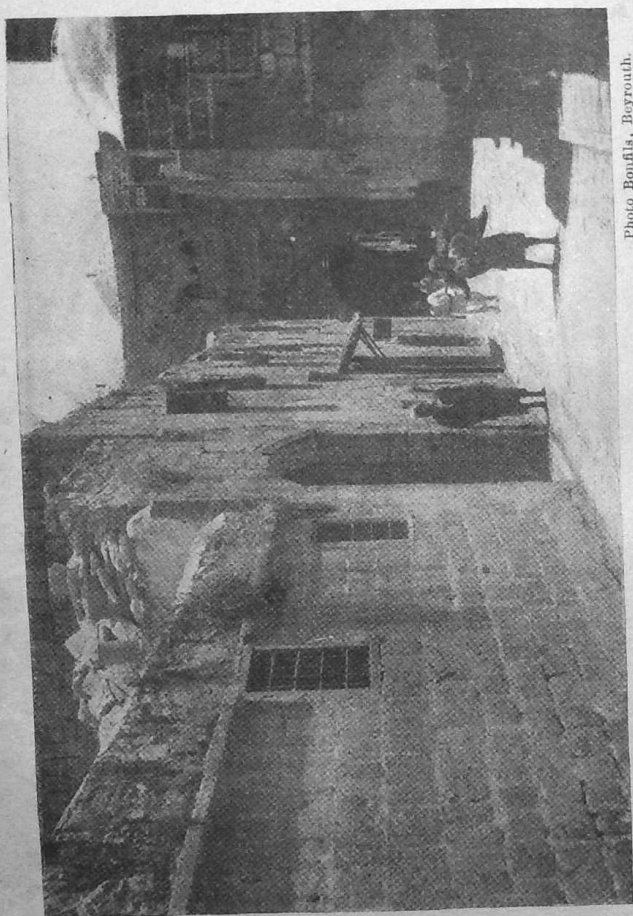

Photo Bonfils, Beyrouth.

Pedervet stasion.

TRIVAC'HVET DEVES

Jesus hag he Vam var hent ar C'halvar.

Jesus a c'hellas ruza he groas epad eur pennad; rag ken hir oa, n'helle ket he dibrada en he fes, hag an troad a ruze ous an douar. En desped moa dinerzet he gorf, ners he garantes a jome parfet e kalon Jesus; mes eur pennad (233 metr) dious al leac'h moa bet lakeat ar groas var he ziskoas, ar ru a droe a gleis da vont d'ar C'halvar.

Pa en em gavas Jesus eno, he ners a vankas dezhan, troad ar groas o staga ous an douar a enebas outhan, ar zoudarded a jache hag a zijache anezhan heb trues : Kueza a reas a stog he gorf. Eno e ma an trede stasion; Jesus a gues evit ar veach kenta. Eur golonen dorret hag arpet ous ar voger e korn ar ru a verk an trede stasion.

Ar vourrevien en em lakeas da vallozi ha da skei gant Jesus a daoliou treid, abalamour ne dea ket var araog. Den ebet ne astenne he zorn evid sikour anezhan da zevel en he za. — « Ah! eme Jesus, eb dale e vezo achu ganen. » Pedi a reas evid he vourrevien, hag ar re-ma a gommansas da grial : « Savit anezhan, pe anes e varvo ama. » Truezus

oa her guelelet : ar merc'hed a oa var al leac'h a voele, ar vugale a grie gant ar spount¹.

Kennerzet gant Doue, Jesus a c'hallas sevel he ben, hag an dud kris, e leac'h skanvaat he boaniou, a lakeas adarre dezhan ar gurunen spern o doa tennet diganthan epad ma vije o tougen he groas. Lakaat a reont anezhan var he dreid, samma a reont adarre ar groas var he gein.

Bale a reas eur pennad varzu ar c'hreis deis. Eur venojen stris a deue eus Pales Pilat hag a skoe eno.

Ar Verc'hes Vari, beuzet en he glac'har, goude beza klevet len ar zetans displeal a gondaone He Mab, goude beza bizitet kement leac'h a oa bet santeleat gant he boaniou, a c'hoanteas guelelet anezhan eur veach c'hoas araog ma vije pignet var ar C'halvar.

Pa glevas an drompill o soun e kichen ti Bilat evit annons edo Jesus o vont da gommans hent ar groas, Mari a c'houlennas digant sant Yan kas anezhi var an hent ma tlie He Mab tremen. Dont a rejont eta dre ar venojen. Ar Verc'hes a oa disliv he bizach, he daoulagad rusiet a fors da voela.

Klevet a reat dija trous an dud o tont, an drompill o soun, ha moues an den a lenne ar zetans e korn ar ru.

Mam Doue en em lakeas evel da grena o klevet an trous spoutus, hag a c'houlennas digant sant Yan a mad oa dezhi guelelet eun dra ken glac'ha-

Chapel savet er pedervet stasion.

¹ Cath. Emm., xxxi.

rus; marteze oa guelloc'h dezhi tec'het; rag noa ket sur da c'hallout gouzanv eun taol lagad ken truezus. Sant Yan a respountas dezhi : « Ma na jomit ket, o pezo keuz bras goude marvad; guelloc'h eo deoc'h chom. » Ar Verc'hes a jomas. Pa dremenas en he c'hichen andud a zouge ar c'herdin, an tachou, ar morzolliou hag an traou all a dliet implija da vourrevi Jesus, an dud kris-se a zellas ous Mari en eun doare divergount. Mam Jesus a grene hag a huanade; kroasia a reas he daouarn hag unan eus an dud-se a c'houlennas : « Petra eo ar vaoues-se? » — Eun all a respountas : « Hounnes eo Mam ar Galilean. » O klevet ar c'helou, an dud dizakr en em lakeas da lavaret bep seurt goaperes d'ar Vam Glac'haret; unan anezho a gemeras en he zorn an tachou a dlle staga He Mab ous ar groas hag a ziskuezas anezho d'he Vam zantel en eur c'hoarzin goab dezhi.

Ar Verc'hes a zellas ous Jesus, o kroasia he daouarn, ha, trec'het gant he glac'har, e rankas arpa ous dor an ti medo o c'hedall ma tremenje. Guen oa deuet he bizach evel eun tam lien, he muzellou a oa glas. Ar Pharizianed a dremenas dirazhi var varc'h; ha d'ho heul ar c'hrouadur a zouge an ansaign : Jesus a Nazareth Roue ar Juzevien.

Treus daou bas varlerc'h e teue Mab Doue, He Mab, ar Zanteles, Jesus he muia karet, oc'h orjella ha kroummet dindan he zam pounner, he ben kostechet evid esa tec'het dious ar groas a boueze var ar gurunen spern¹.

Ar zoudarded her bunte hag her chache evel kustum; he vizach a oa dislivet, blounset, leun

¹ Cath. Emm., xxxii.

c'hoad. Gant he zaoulagad anter varo ha beuzet gant ar goad a zivere eus he ben toullet gant ar gurunen spern, Jesus a zellas truezus ous He Vam Glac'haret. Mari ne velas mui na soudarded, na bourrevien, ne velas nemet He Mab muia karet; mont a reas a daol eus dor an ti ma edo a dreus ar zoudarded a voal drete He Mab, kueza a reas d'an daoulin dirazhan hag e stardas anezhan var he c'halon. Mes kaset oa buan var he c'his : Sant Yan hag ar merc'hed santel a deuas var he zro, ha Mari a guezas evel maro var he daoulin, var eur mean a oa e kichen dor an ti. Ar mean a gleuzas dre virakl dindan daoulin ar Verc'hes. Eno e ma ar bedervet stasion. Eno e zeus savet eun ilis.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Ene kristen, ma komprenit mad pris ar Groas santel, hag ar sked a zo deut diouthi var gement dismegans ha kement poan a c'hall c'hoarvezout ganeoc'h, c'hui a boko d'ar groas, hag a zougo anezhi var roudou Va Mab ha Va Mestr. Red eo deoc'h evid ober mad, e tre ma pado ho tamig bues a zo ber, lakaat hokloar da veza persekutet, disprijet, goasket gant ar c'hlenved, ar baourentes, ha kement tra a zo poanius ha kountrol da ioulou ar c'horf.

Ma c'hoantaït beza parfetoc'h, henvel-parfet ouzin-me, ne glaskot ket beza frealzet divar goust traou ar bed-ma. N'en em blijit ket eta o kounta ho poaniou ha dreist oll o rei da gredi d'ar re all o

¹ Cité, xxi.

peus muioc'h da c'houzanv eget no peus, nag oc'h en em lakaat maleürusoc'h eget ar re all.

Ne lavaran ket deoc'h e ve pec'hed klask beza frealzet erves ma permet Doue hag en em glem avechou gant pasianted; mes dalc'hit sonj frealzediges an douar hag an dud neo netra e skoas ar vad a rafe Doue deoc'h dreizhan he-unan pe dre he eles benniget e kreis ho poaniou.

SKUER

Eur verc'hig daouzeg vloas, Mari Presenti a gounte ober he Fask kenta deis ar Iaou-Bask, 27 Maë. Kueza a reas goal glanv d'an 23 a vis ebrel; ha digourachet gant ar vedisined, ar gerent a c'hede ho merc'h da vervel. — « Nan, eme Vari, ne varvin ket, guelet a reot, va Mam Itron Varia ar Salett a bareo ac'hanon en devez ma tigo ro ar retred. » Pedi a rea an dud da unani ho fedennou gant he re, rag, emezhi, me ne fell ket din mervel, eb beza great va fask kenta. »

An Aotrou Person, touchet he galon o velet feis ar c'hrouadur, a reas dezhi prometti mont d'ar Salett : hen he-unan a gommansas eun naved evithi da Itron Varia ar Salett gant bugale ar c'hatekis, d'an 9 a vis maë. Tud ar barres a deue da vis Mari a reas ar memes tra. Adaleg an 18 a vis maë, ar grouadures paour a iude dalc'h mad gant ners he foan beteg neuze, ne glemmas mui. Achu oa an naved; gouscoude ar pedennou a ieas atao en dro ha, d'an daou var'n ugent, ar medisin hag an dud o doa guelet anezhi toc'hor a jomas mantret o velet ar verc'hig o vale d'an ilis da gemeret he flas evit heul ar retred gant ar vugale all.

Eat eo da bardouna, evel ma doa promettet, d'ar Salett; great e deus, var droad hag eb diezamant ebet, eus kear La Mur, eis leo evid sevel var ar menes. Ar verc'hig-se d'ar Verc'hes a zo en em lakeat deis e Fask kenta e Breuries bugale Mari.

Saint-Paul-de-Varces (Isère), 3 octobre 1897.

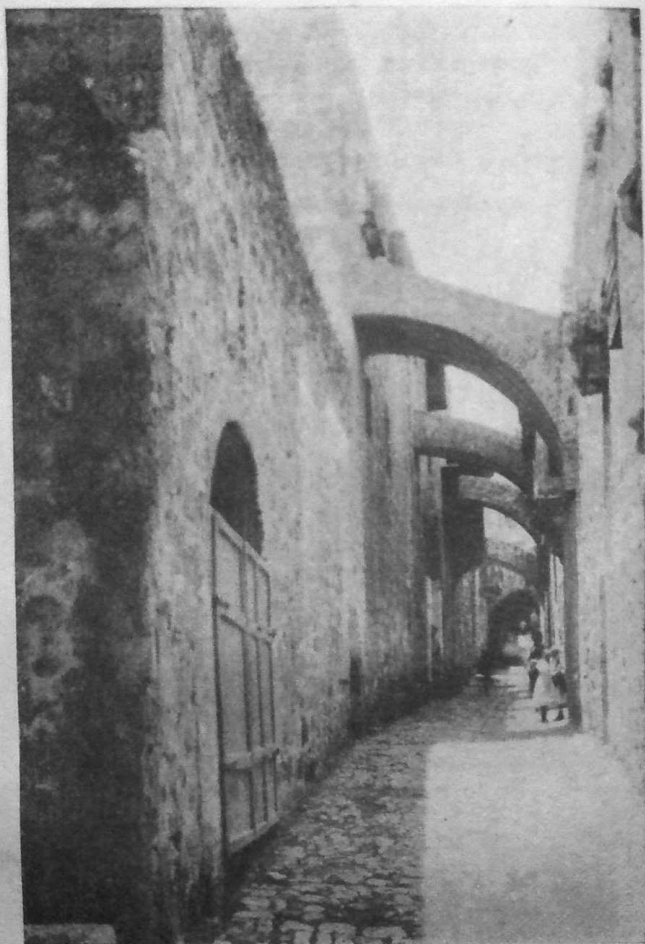

Photo Bonfils, Beyrouth.

Pempet stasion.

NAONTEKVET DEVES

Jesus sikouret gant Simon Cyren
ha santes Veronica.

Jesus, goude beza guelelet he Vam Glac'haret a c'hallas ober c'hoas eur gammed benag; ruza a reas c'hoas eur pennadig (23 metr). Eno e ranket trei a ziou hag e oa da bignat da vont varzu ar C'halvar.

An den paour, anad oa d'an oll, n'helje ket sevel ar c'hreac'h-se gant ar groas var he ziskoas, dinerzet evel ma oa. Mankout a raje sur en hent; ne valee ket buan ha dija oa tost da greisdeis.

Hini ebet eus ar Juzevien nen dije touchet ar groas abalamour d'an disenor. Mes guelelet a reont o tont a ben dezho eur paian eus kear Cyren; he ano a oa Simon. — Jardiner oa eus he vicher hag edo o tont eus he labour. Lakat a reont anezhan da zougen ar groas noa mui Jesus guest da zougen. Simon a c'hoanteas enebi da genta ha tremen gant he hent. Mes plega a rankas hag o veza ma tougas ar boan hag ar vez a galon vad, Jesus a sklerijen-nas he ene hag e teuas da veza kristen. He zaou vab, Alexandr ha Rufus, a deuas da veza eskipien.

C'hueac'h metr ha pevar ugent dious al leac'h ma kemeras Simon kroas Jesus, eur vaoues a oa var dreujou he dor : bras ha kaër oa hag anter kant vloas benag e c'halle kaout. Pa dosteas Jesus eus an ti-ze, ar vaoues, annvet Seraphia, a i eas varzu enghan, eur verc'hig naobloas ous he heul. Eb mez ebet rag ar bopl, nag aouñ rag ar zoudarded, en desped dezho zoken, douget gant ners he c'harantes hag an drues e deus ous He Zalver, e kues d'an daoulin dirazhan. Eun tam lien a oa ganthi, hen dispaka hag her c'hinnig a reas da Jesus en eur lavaret : « Lezit ac'hanon da zec'ha bizach va Doue. » Jesus a gemeras an tam lien en he zaouarn, sec'ha a reas ganthan he vizach hag e rentas anezhan d'ar vaoues kaloneg en eur lavaret bennos dezhi. Seraphia, annvet abaoe Veronica, a bok d'an tam lien hag a zao en he za. Ar verc'hig a oa ganthi a ginnigas eur banne guin da Jesus ; mes ar zoudarded a viras outhan da eva¹.

Veronica, pa oue dizro en he zi a zispakas an tam lien var an daol, ha trec'het gant ar glac'har e doa bet o velet Jesus er stad ma edo, a gollas anaoudeges ; ar botrezig en he c'hichen a zirollas da lenva. Pa deuas he anaoudeges dezhi, Veronica a velas var al lienen portred beo Hor Zalver benniget ; en em lakat a reas d'an daoulin da adori an imach santel hag e lavaras en eur voela : « Brema e rankan kuitat peb tra evit heul va Doue, pe guir en deus roet din ar merk-ma eus he garantès. » Ar portred burzudus ha divin a zo bet kaset da Rom, hag a ves diskuezet bep bloas en ilis-veur sant Per da Vener ar Groas.

¹ Cath. Emm., xxxiv.

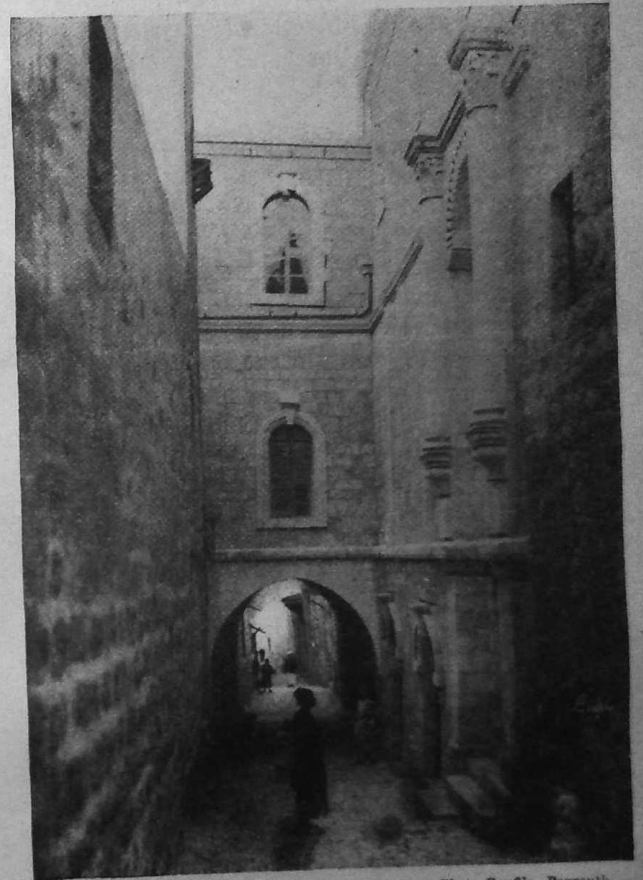

Photo Bonfle, Beyrouth.

C'huec'hvet stasion.

Veronica a gounter a oa mignones vras d'ar Verc'hes, hag a oa bet test eus he eured gant sant Joseph; pemp ploas e doa var Mari. Veronica a oa unan eus ar merc'hed santel a heulie hag a zikoure Jesus gant he danves dre ma zea da brezeg e bro ar Jude; pareet oa bet ganthan. D'ar Zul Bleuniou edo gant ar re genta oc'h asten dillad dindan treid Hor Zalver; an tam lien pe ar voal burzudus a oa en ho zoues.

Veronica a gounter c'hoas a oa pried Zache; an daou bried a deuas da Rom da heul sant Per, hag ac'hano var douar Frans e kompagnunes sant Marsial. Santes Veronica a greder a zo maro e Soulac e kichen Bourdel, oajet var dro seis vloas ha pevar ugent. He relegou a veler e Bourdel, ha relegou Zache e Roc Amadour¹.

Ar merc'hed santel, sikouret gant sant Yan hag eun nis da Joseph Arimathi o doa repuget ar Verc'hes en ti medo o c'hedal Jesus da dremen var hent ar C'halvar. An or a zerras hag a viras outhi da velet He Mab. He c'harantes, hag he c'hoant d'Her guelet adarre a rentas eun ners nevez dezhi; mes araog, e ranke guelet al leac'h moa bet sammet ar groas var diskoas Jesus; setu ma tizroas var he c'his gant he c'hompagnunes: seiteg benag edont². Pokatñ a rejont gant resped d'an douar e leac'h ma'n doa kemeret var he ziskoas ar c'hoad pouanner ha mezus. Ar Verc'hes, o veza ma vele

¹ Bollandistes.

² Cath. Emm., xxxvii.

peb tra gant eur sklerijen burzudus, a vleine he c'hompagnunes en hent glac'harus hag a zalc'he sonj mad eus kement leac'h a oa bet santeleat gant Jesus; anaout a rea roudou he dreid.

Ar gompagnunes santel a antreas e ti Veronica hag e tiredas daëlou eus ho daoulagad o velet imach Jesus var al lienen. Kemeret a rejont gant ho ar podig guin noa ket gallet rei da eva da Jesus, hag e zejont oll asambles varzu ar C'halvar.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Eun dommach bras eo bet d'ar Juzevien no dije ket anavezet myster ar Redempcion; eur mank bras eo bet dezho disprijout tostet ous he groas benniget, o kredi oa mezus.

Mes an dallentes-se neo netra e skoas hon hini-ni; rag ar myster-ze a zo diskleriet freas deomp-ni, ha ni a gav eo bet diskiant ar re o deus persekutet Hor Mestr divin. Mes ma kavomp abeg en dud-se abalamour ne anaient ket ar pes a dlient anaout, petra eo eta hor pec'hed-ni pa deuomp, goude an-zao Jesus-Christ evid Hor Redemptor, da vourrevi ha da staga anezhan a neves ous ar groas dre hon offansou?

O va Jesus, dous meurbet, sklerijen va spered, gloar va ene, bezit var aoun rag eun den klouar ha sempl ma zoun; me a ves dic'hout atao pa rankan heul ac'hanoc'h gant va c'hroas var an hent o peus digoret din o tougen oc'h hini. O pet ar vadeles, o va Mestr divin, da chacha ac'hanon doc'h heul,

¹ Cité, xxi.

hag e redin var ho roudou gant karantes, pasianted hag humilite.

SKUER

Eur gristenes vad a skrive eus kear Grenobl d'an 30 a vis Guengolo 1897 : « Manket e meus da Itron Varia ar Salett, defot beza embannet ar mirakl e deus great evidoun, dreist an donezonou all a meus bet diganthe. »

Brema e zeus nebeut bloavesiou, oan klanv gant eun derchen dom. Resevet e moa va zakramanchou diveza, eb anaoudegas. Ar vedisined ha va zud a c'hede ac'hanon da renta va uanad diveza.

Adreus eun tamig anaoudegas, e teuas din ar zonzj d'en em erbedi ous Itron Varia ar Salett, ha da brometti pignat var ar menes ma teuchen da barea. Ar zonzj benniget a oa deuet din en noz etre an 18 hag an 19 a vis guengolo d'an devez m'oa en em ziskuezet ar Verc'hes. Va mam vad a zelaouas va feden. Diouas ar mintin, kerkent moan dihonet goude eur c'houk kaled, ha me goulenn da zebri. Pareet oan en eun taol. Ar medisin a deuas da velet va zad, er zonzj e tlien beza tremenet epad an noz. Chom a reas mantret, ha me gountas dezhan ar bromesa a moa great. Kel laouen oa va c'halon e vijen eat en hent raktal da drugarekaat ar Verc'hes var ar menes, ma n'en dije ket lavaret ar medisin din noa ket dizanjer ober diouas-tu eur seurt beach. — Pardoun a c'houlennan digant Itron Varia ar Salett da veza tardet da rei ar burzud ma da anaout d'an dud evit kreski ho fisians er Verc'hes trugarezus !

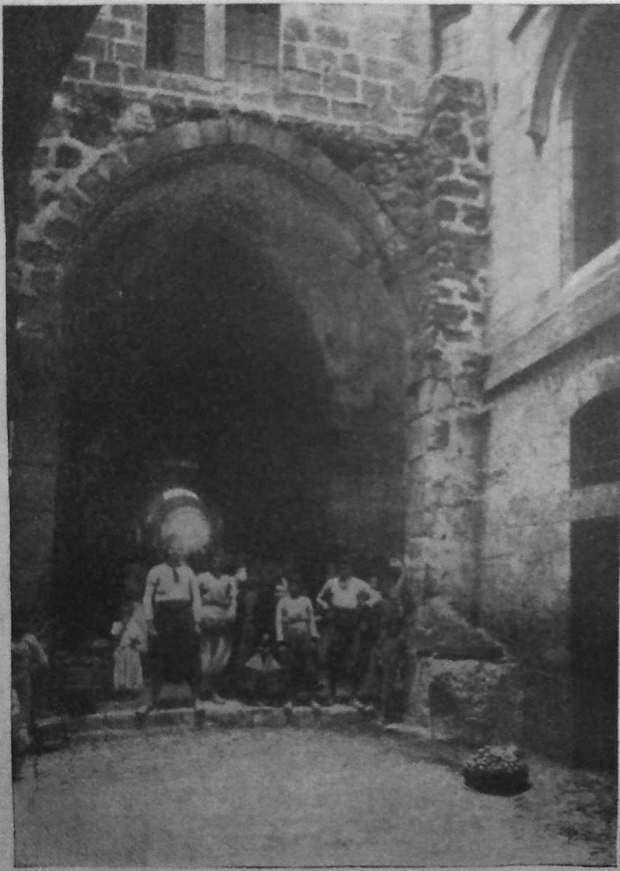

Photo Bonfils, Beyrouth.

Seisvet stasion.

UGENVET DEVES

Jesus o pignat d'ar C'halvar.

Tri ugent metr dious ti zantes Veronica, e oa fin da gear; eun or a oa eno annvet Dor ar Justisou¹, ha kement den a veze kondaonet d'ar maro a dre-mene dre an or-ze da vont d'ar C'halvar. Ous an or-ze e veze staget setans an dorfetourien.

Hor Zalver, lakeat gant fallagries ar Juzevien ha sempladures Pilat e renk ar goasa torfetourien, a ranke tremen dre eno; hag eno, var eur pilier, oa staget ar zetans a gondaone anezhan d'ar maro var ar groas.

Jesus, o tremen treujou digompes an or-ze, a guezas d'an douar evid an eil gueach, eno e ma ar seisvet stasion. Pemp metr ha tregont hueloc'h e ma an eisvet.

« Eur boblad tud a heulie Jesus, ha merc'hed a lenve hag a irvoude var he zikour. Hor Zalver a droas varzu enno en eur lavaret: Merc'hed Jerusalem, neo ket var va zikour-me eo deoc'h voela, voelit kentoc'h var ho kount, ha var gount ho pугale. Rag dont a rai eur mare ma vezo lavaret: Eürus ar re no deus ket da respount eus bugalé.

¹ Porte judiciaire.

Ar bec'herien a lavaro d'ar menesiou : Kuezit var-nomp, ha d'an torgennou : digorit da guzat ac'hanomp. Rag eas eo deoc'h kompren diouzin-me, ma rank Justis Doue devi en doare ma ar c'hoad glas, petra ne raio ket d'ar c'hoad seac'h¹ ? »

Dre ar c'homzou-ma Jesus a ziskueze beza kountant o velet ar merc'hed o truezi anezhan, mes deski a rea dezho var ar memes tro pétra dlie beza ar pen abeg eus ho glac'har. An dud paour-ma ne druezent nemet poaniou Hor Zalver eb sonjal mad avoalac'h petra oa kaos dezho. O velet ho bolontes vad, Jesus a gentellie anezho evel'hen : n'eo ket var va foaniou, na varnom-me eo deoc'h lenva, me zo dibec'h; lenvit avad varnoc'h oc'h unan ha var ho pugale, rag evid ho pec'hejou eo e rankan gouzanv poan. Dre ho taélou a skuillot var ho pec'hejou e resevot ar zilvidiges a zigasan deoc'h dre va foaniou ha va goad. Va bourrevien hag ar re a zao gantho, ma ne geuzont ket d'ho fec'hejou eun deves benag, a vezo kondaonet en eun doare spoutus gant Justis Doue. Rag me ne meus kemeret nemet ar boan dleet d'ar pec'hejou ha, beza ma zoun dibec'h kaër, e velit petra rank ar justis divin da ober din; petra a ranko ober eta d'ar bec'herien a zo ar pec'hed diabars ho ene¹ ?

An hent a deue ten ha dies adaleg dor kear beteg torgen ar C'halvar. Jesus skuizet gant an hent en doa great dija, a guezas evit an trede gueach : Eno e ma an navet stasion.

Catharin Emmerich a lavar zoken oa ar seisvet gueach dezhan da gueza abaoe ma'n doa sammet

¹ Luc. xxiii, 27.

² Cité, xxi.

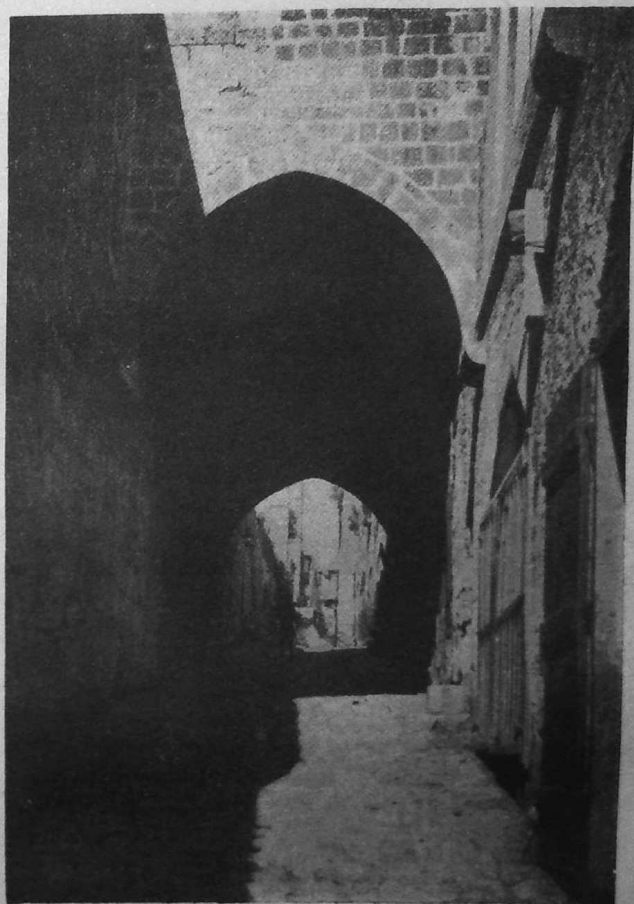

Photo Bonfis, Beyrouth.

Eisvet stasion.

he groas. Lavaret a ra ouspen, oa lakeat Jesus en eur prizoun eno e kichen, asambles gant an daou laër da c'hedal ma vije prest peb tra evit ho lakaat d'ar maro. Hag e guiriones, en eur c'horn eus Ilis Saint Sépulcre e veler eur chapelig, a gounter a zo el leac'h m'eo bet prizouniet Jesus da c'hedal ma vije prest peb tra evit her staga ous ar groas. Eur mean a zo eno, daou doul enghan e doare lunedou, e leac'h medo treid Hor Zalver.

Mari, goude beza adoret portred He Mab Divin e ti zantes Veronica, a boursuas he hent varzu ar C'halvar. Kreski a rea niver an dud a deue dhe heul dre ma zea gant he hent glac'harus. En ho zoues zoken e oa eun nebeut goazed; tost oa ar re a heulie ar Verc'hes da veza niverusoc'h eget ar vanden enebourien a oa en dro da Jesus.

Noufet ket lavaret ar boan hag ar velkoni a deuas e kalon ar Verc'hes pa erruas var gorre ar c'hrea'ch ma thie beza lakeat Jesus d'ar maro. Ouspen ma c'houzanve ar memes poaniou gant he Mab, e doa c'hoas ar glac'har da jom beo var he lerc'h. Mari Madalen a oa evel follet, gueach ma chome mud ha mantret, gueach ma tirolle ha irvoudi.

Ar Verc'hes a zao var an huelen gant eun nizes dezhi annvet Mari, merc'h da Cleophas, gant Salome ha sant Yan. Martha, Veronica ha re all a oa bodet en dro d'ar Vadalen. Ar Pharizianed var varc'h hag ar zoudarded a rea kelc'h en dro d'ar C'halvar¹.

¹ Cath. Emm., xxxvii.

Pebes taol lagad skrijus eo evit ar Verc'hes al leac'h hag ar groas spountus-se, ar morzoliou, ar c'herdin, an tachou kris, ar vourrevien divalo anter visket, anter-vezo o vont hag o tont evid pourchas peb tra da beur achui ho zorfed en eur vlasphemi gant ho ginou lous!

He merzerenti a oa brasoc'h o veza ne vele ket He Mab, rag keit m'edo c'hoas beo e c'hoantea her guelet hag e krene o kompren ar poaniou a velje anezhan o c'houzanv.

Peden ar Verc'hes Vari¹.

Setu ama ar beden a rea ar Verc'hes oc'h heul Jesus var hent ar C'halvar : « O va Mab, o Doue Eternel, Sklerijen va daoulagad, ha bues va ene, eur glac'har vras eo evidhon n'helfen ket, me merc'h da Adam, sikour ac'hanoch da zougen ho kroas ha mervel varnhi dre garantas evidoc'h evel ma fell deoc'h mervel varnhi dre ar garantas o peus evid an dud. O c'hui, anterour kalouneg, en em laka etre ar pec'hed hag ar Justis! na galloudus oc'h rentet dre gement a boaniou evid goulen trugares d'ar bec'herien! O karantes eb termen a lez ober deoc'h kement a fallagries evid kaout tro da ober muioc'h a vad deomp! O karantes dous hag eb muzul, me garfe gallout manea kalon ha bolontes an oll dud evid mirat outho da ober faë var ar poaniou a c'houzanvit evitho oll! oh! ma c'helfe unan benag koms ous kalonou an dud, ha rei dezho da gompren petra dleont deoc'h, pe

¹ Cité, xxi.

guir int koustet kement deoc'h da brena ha da zilivra? »

O Guerc'hes galloudus, piou a c'halfe ober evi-domp ar vad dispar-ze nemedoc'h-hui, mam a drugares?

SKUER

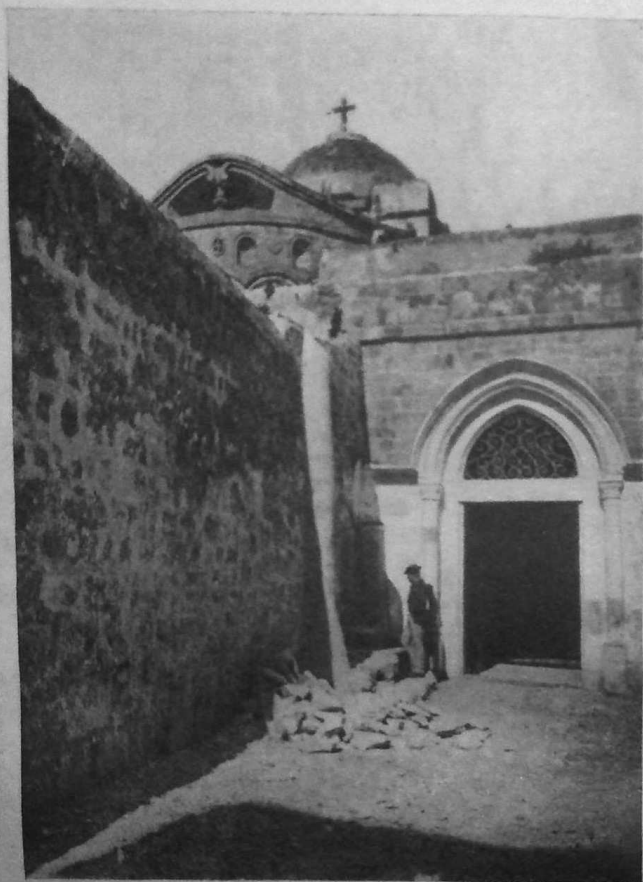
Eur plac'h iaouank eus bugale Mari a skrive d'an 8 a vis Even 1898 eus eur barres a escopti Grenobl. (M. R.)

Eur pardaës e mis maë diveza, edon o tont eus mis Mari. Klevet e moa len eur gentel divar ben Itron Varia ar Salett ha divar ben ar miraklou a rea an dour burzudus.

D'ar mare-ze, va zad a oa goal glanv gant eur fluxion beultrin. Dalc'h mad e venne beza mouget. Neuze en eun taol e teu da zonzj din e moa eur voutaillad eus an dour burzudus, digaset ganen va-unan eus ar menes. Setu me o lakat eur berad benag eus an dour ebars an tizan a dlien rei da va c'hlanvour paour.

Beteg eno nen doa repos ebet na noz, na deis; hag adaleg neuze dious-tu e kuezas he dersienn hag ec'h en em roas da gousket. Anternos, va zad a iea kals guelloc'h hag hirio eo pare mad.

Embannit va lizer, ma kresko e kalonou an dud ar fisians en Itron Varia a drues.

Navet stasion.

Photo Boufils, Beyrouth.

AR C'HENTA DEVES VAR'N UGENT

Jesus var ar C'halvar.

An oll gristenien a oar e zeus pevarzeg stasion en hent ar groas, da lavaret eo, e bet chomet Jesus a za pevarzeg gueach ed he Bassion, adaleg men deus klevet en he za len ar zetans a varo e tribunal Pilat, beteg ar bez e leac'h m'eô bet sebelliet he gorf santel. Ar pemp stasion diveza a zo tost an eil d'eben, hag a zo brema savet var ho gorre an ilis vras hag huel anvet Saint-Sépulcre. En ilis-se eta e ma ar C'halvar ha bez gloriüs Hor Zalver Ben-niget.

Ar C'halvar pe Golgotha a oa d'ar mare-ze e meas a gear. Eun tamig kreac'h oa, round ha noas evel eur pen maro. El leac'h-se, erves a gonter, oa bet interret pen hon tad kenta Adam hag abalamour da-ze oa bet anvet Calvar, Golgotha, da lavaret eo Pen Maro.

Al leac'h santel meo bet krusifiet Hor Zalver a zo hirio evel eun dribun en ilis Saint-Sépulcre; Trivac'h deler a zo da zevel eus pave an ilis var gorre ar C'halvar.

Pa oue prest peb tra evit staga Jesus, ous ar groas, an archerien a dennas anezhan eus he bri-zoun hag hen digasas eno. Ar c'his a oa da rei eur

banne guin d'an den paour a vije kondaonet d'ar maro, abalamour da derri he zec'hed ha da rei dezhan ners en he boaniou. Ar merc'hed santel a c'houlennas digant ar zoudarded hag an arche-rien kounje da rei da Jesus ar guin e doa pourchaset Veronica dezhan; noa ket roet ho goulen dezho. Evid ober dismegans ha poan d'Hor Zalver, an dud fallagr-se a daolas traou c'huero er guin a rankent kinnig dezhan : ker fall oa n'hellas ket Jesus hen eva¹.

Neuze ar vourrevien a dennas digant Jesus he vantel hag he zillad all. Anes ar Verc'hes zoken, o dije lakeat anezhan en noas-pill; mes Mari a c'houlennas digant an Tad Eternel ma vije espernet ar vez d'He Mab Divin. Eno e ma an dekvet stasion : tostig ac'hano e ma an unnekvet.

Ar zoudarded a astennas Jesus var ar groas. Unan eus ar vourrevien a gemeras he zourn hag epad ma talc'he an dourn var an toul a oa great en avans er groas, eun all a stagas anezhan gant eun tach krenv, hir ha lem a daoliou morzol. Treuzet oa ar goaziet hag an nervennou, disjoentret oa an eskern en dourn sakr en doa great en oabl ha kement a zo ebars. Pa deuas tro an dourn all, ar vreaç'h n'oa ket evid asten beteg an toul a oa great re bell dre fallagries. Kemeret a reont eur jaden a oa bet en dro d'Hor Zalver hag o lakat ho oll ners hag o tioza an eskern e chachont an dourn beteg an toul. Staga a reont ives an treid gant tachou².

Stag oa ous ar groas ar c'horf sakr a oa unanet

¹ Math. xxvii, 34.

² Cité, xxii.

e guiriones gant personach Mab Doue; an izili furmet gant ar Spered Santel a oa ken disjoentret ma c'hallet kounta an eskern.

Neo ket posubl lavaret ar poaniou garo en doa Hor Zalver da c'houzanv var ar groas. Deis ar varn, e roio anezho sklear da gompren evid diskues ne vezo ket re stris He Justis e kenver an dud daonet, hag abalamour d'ar zent d'her meuli evel meo dleet. Mes brema pa zeo hon dever-ni gullet ar viriones e sklerijen ar feis, sonjomp a zevri e poaniou Hor Zalver evid ma kavimp eno leac'h da gasaat ar pec'hed, ha da dec'het diouthan goude ma'n deus great kement a boan da Vestr ar vues. Sonjomp ives er poaniou bras a voaske spered ha korf He Vam dinam meurbet; rag hi a zo bet evel an or a zigor var ar Barados, ha dreizhi ni a velo an Eol a ro sklerijen d'hor c'halon. O Rouanes ha Mestres an oll vertusiou ! O Mam guirion ar Roue Eternel a zo en em c'hreat den evit gellout mervel ! O Rouanes benniget, hor c'halonou kaled ha dic'hras n'int ket guest, guir eo, da gompren ho klac'har nag hini Ho Mab divin, Hor Zalver ! mes roit deomp en ho trugares an donezon-ze, beza ne veritomp ket anezhi. Lammit divar hor c'halon kaleden ar pec'hed a vir ouzomp da zantout ar poaniou-ze evel ma zeo hon dever¹.

Mar domp kiriek dezho, daoust a just ha deread eo e vent oll deoc'h-hui da c'houzanv ha dho Mab benniget ? Red eo e zafe, eus daouarn ar re zo dinoas, kalur ar glac'har beteg ar bec'herien o deus meritet hen eva.

¹ Cité, xxii.

Mes siouas ! pelec'h e ma ar skiant, ar furnes ?
Petra eo deut da veza sklerijen hon daoulagad ?
Piou en deus lammet diganeomp hor skiant hag
hor c'halon ?

O va Doue, eb kounta o peus va c'hrouet henvel
ouzoc'h, o peus roet din ar vues hag ar c'herzet ;
ouspen mo peus lakeat an oll draou krouet e va
zervich evid rei din da anaout anad ho madeles eb
termen, ar burzud dispar a garantas a ziskuezit
var ho kroas, e leac'h ma zoc'h staget e kreis ar
poaniou skrijusa, a dlefe va gounit ha va staga
ouzoc'h dre al liamou krefa a drues, a anaoudegas
vad, a garantas hag a fisians en ho madeles. Mes
ma neo ket gwest an oll burzudou a garantas da
domma va c'halon, ma neo ket ners ho Pasion
hag ho poaniou evid touch va ene, ma n'hell ket an
oll madoberou-ze gounit va c'halon, pe seurt fin a
c'hellan-me ober goude ker bras dallentes ?

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Me a lavar deoc'h e guiriones, ene kristen, anes
va fedennou-ha va miritou a ginnigan dalc'h mad
d'an Tad Eternel evid terri He Justis, e vije distru-
jet ar bed hag e vije kastizet kaled bugale Hor
Mam Zantel an Ilis a anaves mad Bolontes Doue
hag a ra faë varnhi. Poan a ra din guelet e zeus
ken nebeut a dud o tont da druezi Hor Zalver
ganen-me ha d'her frealzi en he boaniou.

Ar pes a raio brasa mez ar gristenien fall deis ar
varn eo ma vint bet ken dic'hras e kenver Ho

¹ Marie d'Agréda.

Zalver. Rag neuze e komprenint, re zivezad, e
vezint bet neo ket dic'hras ebken, mes didruas ha
kris ous va Mab, ouzin-me, hag outho ho-unan.

SKUER

Eur plac'h iaouank a skriv an dra-ma :

« Abaoue teir zizun e santen eur boan spountus
em gouzog. O tremen e kear Grenobl da vont d'ar
Salett, o veza ma santen va foan o kreski, ha me
mont da gaout eun apothiker. An apothiker a lava-
ras din emoa eun anjin. E kear Mur, a greis debri
pesked, e santen va foan o kreski evel ma vijet
bet o flachat diabars va gouzog gant eur spillen.
Morse ne ankounac'haïn ar boan a meus bet o
vont eus Mur d'ar Salett. Mall e moa da veza ren-
tet e pen va beach, abalamour da eva eus an dour
burzudus.

« Kerkent moan en em gavet, me redas da feun-
teun ar Verc'hes. En eur eva eus an dour e sellen
truezus ous an imach benniget o pedi an Itron
Varia d'am zikour. Oc'h eva al lounkaden genta,
e sonje din oan mouget ; pa dal, e tistaolen eun
drean pesk ; ha, var ar memes tro ar boan a ias
diouzin en eun taol kount hag oun dizroet diboan
ha iac'h d'ar gear. »

Le Puy (Haute-Loire), 22 juillet 1898.

Signé : M. D. Enfant de Marie.

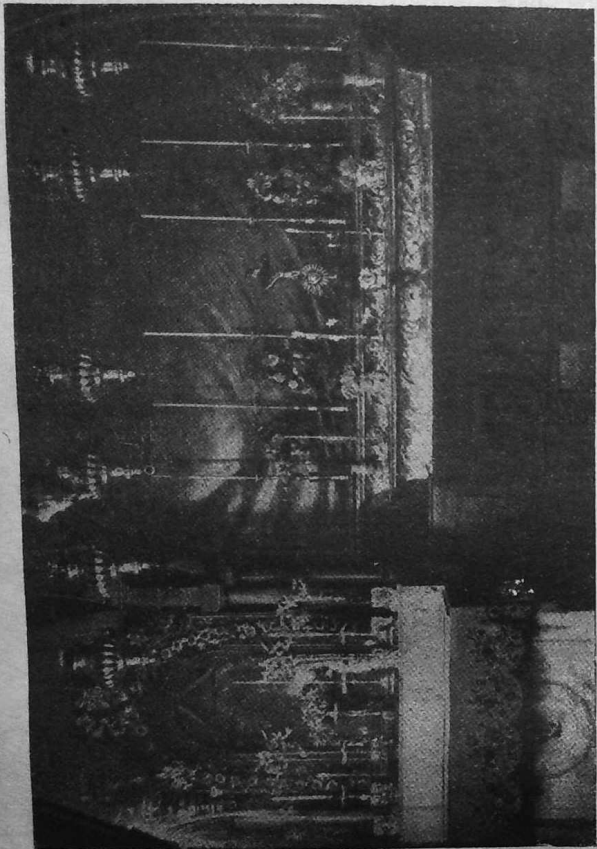

Photo Bouffis, Beyrouth.

Ar c'halvar (dekvet hag unnekvet stasion).

EIL DEVES VAR'N UGENT

Jesus savet er groas.

Goude beza tachet Hor Zalver ous ar groas, ar vourrevien a stagas kerdin er pen huella hag a zavas anezhi en he za, epad ma talc'he re all an troad ha ma poulzent anezhan en toul a oa bet kleuzet er garreg evid he reseo, ar groas a guezas eno gant strouns¹.

Jesus a loskas eur griaden; he c'houliou a zigoras, he c'hoad a redas puill hag he eskern diozet a sklakas o steki an eil ous egile. Ar vourrevien, en abeg startat ar groas, a ejas anezhi c'hoas hag a lakeas ennou en dro d'an troad.

Netra spountusoc'h na truezusoc'h eget guelet ar groas oc'h orjella hag o kueza doun en douar en eur grena, epad ma vlaspheme ar vourrevien, ar Pharizianed hag ar bobl!

Gouscoude ar mouesic'a purra ha santella eus ar bed, mouesiou ar Verc'hes Vari, sant Yan, ar merc'hed santel hag an oll dud vad a oa eno a zaludas Mab Doue en em c'hreat den: ho daouarn a zavas varzu ennan en eur grena evel d'he zouten, pa veljont an Doue teir gueach santel, Pried an oll

¹ Cath. Emm., xxxix.

eneou, staget e beo var ar groas o sevel en ear, luskellet gant daouarn pec'herien kounnaret. Mes pa guezas ar groas gant strouns e toul ar roc'h, an oll a jomas sioul eur pennad ha mantret.

Lucifer hag he zroug sperejou a oa eno. C'hoant o doa bet da dec'het; rag, dre ma velent petra dremene epad ar Basion, o velet an Den Just o samma he groas gant dousder ha pasianted evel ma rea, e santent muioc'h mui e tlie beza eno Ho Mestr a deue da vruzuna ho galloud¹. Ar Verc'hes, Ho Rouanes, pa velas anezho oc'h esa tec'het, a yiras outho hag a roas urs dezho da jom beteg ma vije achu ar Basion.

En desped dezho hag evel chadennet gant galloud Mari, an drouk sperejou a rankas heul Jesus ha guelet anezhan o c'hounit varnho eus lein he groas. Iudal ha kounnari a reant enep an Den Just hag he groas benniget. An trous a reas ar c'hoad benniget o kuezas er garreg a ieas beteg guelet an Ifern; an oll dud daonet a zantas he foues o voaska hag o flastra anezho. Eneou an dud just el limbou a glevas ives an trous, mes gant joa hag esperans. Klevet a reant evel pasiou Ho Zalver o tostet da zigeri dezho dor ar Barados.

Ar groas galloudus a oa savet evid ar veach kenta e kreis ar bed, evel gueach all ar vezen a vues e Barados an douar; hag, eus pevar gouli Jesus, e tiredas var ar bed evel peder rivier vras da voalc'hi ar mallos a boueze varnhan ha d'hen renta frouezus ha dudius evel eur barados d'an den nevezet.

Epad ma chome an oll sioul ha spouronnet, e

¹ Cité myst., XXI.

teuas beteg ar C'halvar trous an trompillou a zoune da annons sakrifis an oan Pask. Aleis a dud, kaledet beteg neuze, a gommansas kompren ha sonjal er c'homzou-ma a lavare sant Yan Badezour : « Setu ama Oan Doue a lam ar pec'hejou divar ar bed¹. » Ar zoudarded, goude beza staget Jesus ous ar groas, a gemeras he zillad hag he zaë. He vantel a oa rannet e peder loden; mes he zaë bet great dezhan gant he vam en Egypt hag a oa kresket ganthan dre ma rea he gresk he-unan, a oa lezet en he fes. Tenna a rejont plous-ber da c'houzout da biou e viche. Eur chapel à zo en ilis Sant-Sépulcre var al leac'h meo bet lodennet dilad Jesus.

Ar c'his a oa da skriva a vel d'an oll an torfed o doa great an dud kondaonet d'ar maro. Azioc'h kroas Jesus oa skrivet ar c'homzou-ma gant Pilat e tri langach, hebreu, grec ha latin :

JESUS A NAZARETH, ROUE AR JUZEVIEU

Rag he dorfed oa beza lavaret oa Roue ar Juzevien. An dra-ze eo a roe da Bilat eur sklaves pleg varnezhan, dre'n abeg ma kemere Jesus eun enor n'oa er vro nemet da Impalaër Rom.

Ar Juzevien, o len an nebeut komzou-ze, a jomas saouzanet; rag kompren a reant e c'halje an dud estren kredi oa an den-ze e guiriones Roue ho bro.

Setu ma zejont buan da c'houlou digant Pilat chench ar c'homzou ha skriva er mod-ma : Hemma a lavar eo Roue ar Juzevien. Pilat a respontas : ar pes a zo skrivet a zo skrivet.

¹ Cath. Emm., XXXIX.

Pilat, eb he c'houzout, a rea bolontes Doue hag a rente d'ar Mesias, goude beza he gondaonet d'ar maro enep ar justis, testeni hag enor da lavaret e fas d'an oll oa an Doue-Den, Salver ar bed. Dre ar c'homzou ma ec'h anzave oa Jesus an Hini a oa ar Juzevien o c'hedal pell a oa evid savetei ho bro.

Ar c'homzou-ze skrivet gant Gouarnner ar Jude, e leac'h beza he gondaonasion, a zo eur gurunen azioc'h pen Jesus. « Rag, eme sant Beda, beza ma velet Hor Zalver o langisa evel eun den var ar groas, sked ar Roue a lugerne eus lein ar groas evel divar eun tron. »

An ansaign skrivet gant Pilat a veler e Rom, en ilis a zo bet savet eno en enor da groas santel Jerusalem.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Ene kristen, diouallit da ankounac'hat mysteriou Pasion Ho Salver. Me ho Mam hag Ho Rouanes, a bedo anezhan da skriva en ho kalon, gant he zourn oll Galloudus, ar c'hentelliou a meus roet deoc'h, abalamour deoc'h dho c'haout atao dirag ho spered keit a ma vevot.

Me a fell din o pije dalc'h mad ar zonz eus Jesus krusifiet, Va Mab hag Ho Pried, eh dizonjal morse eus ar glac'har en deus bet var ar groas, nag eus ar gelennadures en deus roet divarnhi. Me a fell din e kemerfac'h skuer divarnhan, o chom stag ous ar groas hag o velver da vues ar bed-ma. Renonsit, dre ho polontes, da heritach ar pec'hed en deus lezet ho tad kenta Adam ganeoc'h, abala-

¹ Cité, xxxii.

mour deoc'h da herita da Jesus-Christ Ho Salver hag Ho Mestr.

SKUER

Eun tad hag eur vam a gount penaos eo pareet ho Mab :

« Hor Mab, Gustav Decraens ganet d'ar 25 a vis gouere 1888 a oa kuezet paralyset oll d'he seis vloas anter : paska a ranket anezhan evel eur c'hrouadur bloas. Galvet oa ganeomp hor merzer, ha ne reamp nemet voela varnhan er stad medo. Gouscoude, na medisined, na louzou noa manket dezhan. Mes, goude eur bloas anter, e velemp oa guir lavar ar vedisined : noa pare ebet evid ar c'hrouadur. — « Kent a ze, a lavaremp, deomp da japel ar gouent, da c'houlen digant Itron Varia ar Salett ma teuo ar maro d'ar paotrig paour, ma vezo dilivret pelloc'h. »

Lakeat oa ar paotr en he gar bian, staget gant kerdin, ha kaset ganeomp dirag aoter Itron Varia ar Salett. Ar Seurezed a reas ganeomp teir naved an eil da heul eben. Neuze ar c'hlanvour a ziskuezas kaout eun tamig bues en he izili paour, ha ni a lakeas anezhan da azeza var eur gador da velet ag en em zelec'her a c'halje epad eur c'hart-heurig. Siouas ! he zivreac'h hag he zivesker no doa dalc'h ebet ; hag an oll a voele o velet pegen truezus oa he stad.

Gouscoude, eb koll kourach, ni a zistroas da gommans eun naved all d'an 19 a vis guengolo. An deves kenta e c'hallas mont trankil d'an ilis, kazeliet. D'an daou var'n ugent, epad an oferen a lavaretevithan, setu Gustav o lavaret d'he vam. « Mam,

me ielo va-unan d'ar gear. » An oll a jomas mantret o velet anezhan o vale beteg ar gear. Rentet eno, e lavaras d'he gender a oa kustum da bourmen anezhan en he gar bian : « Hirio e ma ho troc'hui da veza pourmenet, em voetur, ha me eo ho pourmeno. »

Ar c'hrouadur, pareet gant ar Verc'hes, a reas evel en doa lavaret : an dud a jome mantret ! Ni ne dremenomp deves ebet eb trugarekaat Itron Varia ar Salett evid ar c'hras dispar e deus great deomp.

Bruges (Belgique), 18 août 1898.

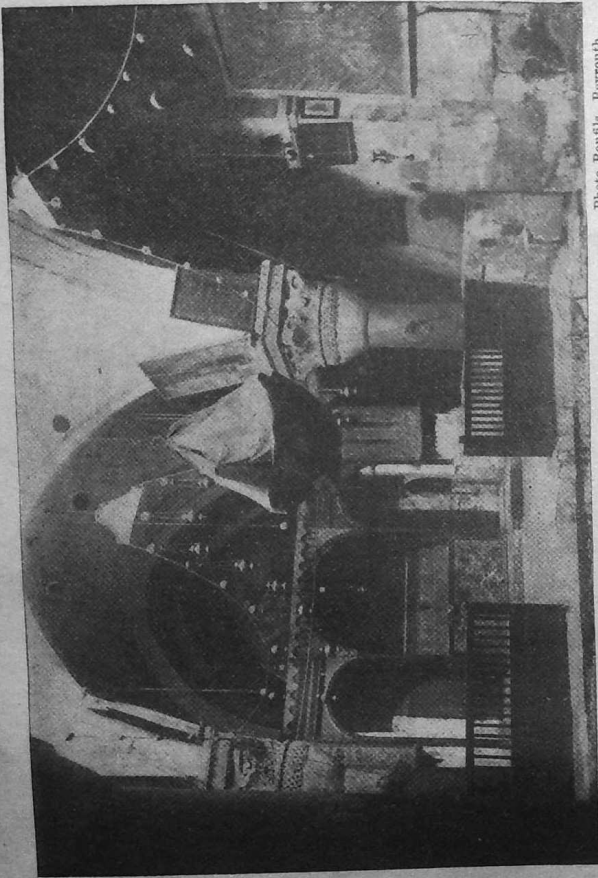

Photo Boufils, Boyrouth.

Chapel santes Helena.

TREDE DEVES VAR'N UGENT

Jesus krusifiet etre daou laër.

Erves al lezen, al laëroun a veze staget ous ar groas. Ar Juzevien a c'houlennas digant Pilat ma vije staget Jesus ous ar groas etre daou laër, evid rei da gredi d'an dud oa mestr al laëroun. Mes Doue a voar dizelei ruzou Satan hag he vevellien pa gar.

Tri c'hant vloas benag goude maro Jesus, santes Helena, mam Constantin, ar c'henta Impalaër kristen, a lakeas dizelei kement leac'h ha kement tra a oa bet santeleat gant Hor Zalver. Kavet oa an teir groas en douar; mes noa merk anad ebet da anaout hini Jesus. Sant Maker, eskob Jerusalem, ha santes Helena a lakeas ar bobl da bedi hag a ieas goude e procesion da di eur vaoues toc'hor. Goude beza pedet eno adarre, oa lakeat an teir groas da douch ous ar vaoues paour an eil goude eben. Ar glanvoures keas ne reas van ebet evid an diou genta; mes avad, kerkent ma oa tosteat an trede diouthi, ec'h en em gavas pare var an taol.

Er memes deves, sant Maker, o velet kas eun den maro d'an douar, a lavaras d'an dougerien chom a za; lakat a reas adarre touch an diou groas genta; ar c'horf maro a jomas astennet reud en he

arched; mes, kerkent m'oa tosteat outhan adarre ar groas all, an den a zavas leun a vues. Eb mar ebet, houma oa kroas Salver ar bed.

Var al leac'h moa kavet ar Groas santel, da lavaret eo pemp metr var'n ugent dious al leac'h moa bet lakeat Jesus d'ar maro e ma, stag ous Ilis Saint-Sépulcre, chapel ar Groas santel kavet¹. Ar memor eus ar burzud-ma a ves great gant an Ilis bep ploas d'an dri a vis maë.

Mes da c'hedal an triomph, eo deut hirio devez ar vez hag ar glac'har evid Mab Doue en em c'hreat den. D'ar guener araog gouel Pask, an dud a dremene niverus abiou d'ar C'halvar; hag, o velet ar reuzeudig prest da dremen var ar groas, ec'h ejent ho fen, hag e reant goab diouthan en eur lavaret : « Ac'hanta, var da veno, te a oa guest da deler Templ Doue d'an traon ha d'her sevel en he za aben tri devez ! Diskues brema da c'halloud; en em denn da unan eus ar maro. Mar dout Mab Doue, evel a leveres, disken brema eus ar groas². »

Prinsed ar veleien, ar skribed a oa goasoc'h c'hoas : « Petra ! emezho, savelet en deus ar re all; ha n'hell ket en em savetei he-unan ? Mar deo ar Mesias, Roue Israël, nen deus nemet disken eus ar groas ha raktal ni a gredo enghan. »

« An dra-ma a zo geier, a lavar sant Jerom. Petra zo diesa da ober ? disken beo dious ar groas, pe zével eus ar bez leun a vues goude beza diskennet maro enghan ? Mad ! Jesus a zo bet savet beo eus ar bez, goude beza tremenet dre ar maro ; ha gouscoude, c'hui, Juzevien, no peus ket kredet enghan.

¹ Invention de la sainte Croix

² Matth. xxvii, 39.

Photo Bouffé, Beyrouth.

Leac'h meo bet kavet kroas Jesus.

Anad eo eta ma vije diskennet eus he groas var ho koulen, o pije great evel brema : n'ho pije ket kredet ennhan. »

Gant ho fallagries e tistagont ar bobl muioc'h-mui dious Jesus en eur lavaret : « An den-ze, anad eo a zo eur gaouiad. » Lavaret en deus : « Me eo Mab Doue ; sur oa, emezhan, e viche difennet gant He Dad. Hag, evid guir, Doue n'helle ket mankout d'hen dilivra, ma vije bet e guiriones He Vab. E ma prest da dremen ; poent eo da Zoue ober ar mirakl evithan ; mes ne raio ket, pe guir neo ket Mab dezhan. »

An dud fall e peb amzer, enebourien ar feis, enebourien Jesus, no deus ken da lavaret atao : Achu eo peb tra gant ar bed-ma, achu peb tra goude maro ar c'horf. — Nan, evid Jesus, evid ar verzerien hag he zervicherien fidel, maro ar c'horf neo nemet evel eur pennad kousket. Ar c'horf-se a zihuno leun a vues ; goude ar maro eo e kommans evid servicher Doue ar vues a bado da viken ; hag epad ar vues-se eo e tiskuezo ar Mestr gant piou e ma he istim hag he garantas.

Unan eus al laeroun a oa krusifiet ganthan a lavare da Jesus ar memes traou dies ha diskiant ¹.

² O velet ar Juzevien aheurtet en ho fallagries hag o teler dismegans var Hor Zalver Jesus-Christ, o klevet anezho o vlasphemi hag o lakat anezhan ar falla eus an dud, o kompren e felle dezho distruja

¹ Matth. xxvii, 44.

² Cité, xxii.

beteg he ano divar an douar, ar Verc'hes a zantas en he ene fidel an ioul zantel da lakat adori He Mab hag he Doue. Stoui a reas dirazhan hag e pedas an Tad Eternel da zifen enor He Vab unig en eun doare ken anad ma vije konfountet ar Juzevien, ha ma vijent troumplet en ho zonzou fallagr.

Gant he galloud a Rouanes var ar bed oll, e lavaras d'an oll draou krouet, zoken d'ar re a zo ho doare beza digoumpren ha dizeblant : « C'hui oll a zo deut eus daouarn an Oll C'halloudeg, diskuezit ar zantimanchou a dlefe kaout ar re o deus komprenzon. Eol, loar, stered, boliji tan a red dre an oabl, chomit a za, nac'hit ous an dud ar vad oc'h kustum da ober dezho. Ra duio an douar hag ar reier da frailla. Besiou, c'hui a ro lojeis d'ar re varo, digorit evid ober mez d'ar re veo. Voal an Templ, rogit dre an anter evid kas d'an dud difeïs kelou ho c'hondaonasion, ha rentit d'ho krouer ha d'ho Salver he c'hloar a esaont kuzat. »

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari ¹.

Ene kristen, red eo deoc'h kompren burzud ha Myster ho Prenadures, evel ma vije bet great evidoc'h ebken. Ma na rit ket ho mad gant Pasion glac'harus va Mab, lakit doun en ho spered eo evel kollet an oll vad a zo ennh. Eas eo deoc'h kompren dre-ze pebes istim a dleit ober eus Myster Ho Redampson ; rag e guiriones, va Mab en deus ho karet o c'houzany poaniou He Basion hag ar maro, evel ma vijac'h oc'h unan o kaout defot da veza salvet.

¹ Cité, ix.

SKUER

Eur gristenes a skriv eus Amiens an 18 a vis maë 1898 :

Bet oun o pardouna er Salett; digaset a meus ganen eun nebeut dour burzudus; setu ama lod eus ar burzudou en deus great :

Va nizes a oa klanv bras; red oa ober dezhi eun operasion dies ha chansus. Roët e meus dezhi da eva dour ar Salett hag eo pareet.

Eun amezeges din e doa eur c'hrouadur a oa goal zalc'het : eur gor en doa en he ziabars; hag ar medisin a lavare e rankchet flachat anezhan. Ar vam, spountet oll, a roas dezhan dour ar Salett da eva; hag, eun anter heur goude, ar gor a oa tarzet, eb ober droug ebet d'ar paotr. Savetet oa gant an Itron Varia a Druez!

Eun itron goz a oa toc'hor ama. He merc'h hag he merc'h vian a lakea ho foan ganhi ar guella moa posubl; mes ne c'houzanve ket klevet ano divar ben ar Zakramanchou, var he maro zoken. Na komzou flour, na pedennou, netra na rea; setu me o lavaret d'he merc'h rei dezhi da eva dour ar Salett, eb gouzout dezhi. Prestig goude, ar glanvoures a c'houlennas ar beleg; reseo a reas he oll Zakramanchou hag e varvas evel eur zantes.

Gloar d'ar Verc'hes Vari! ha bennos evid ar grasou e deus roet din!

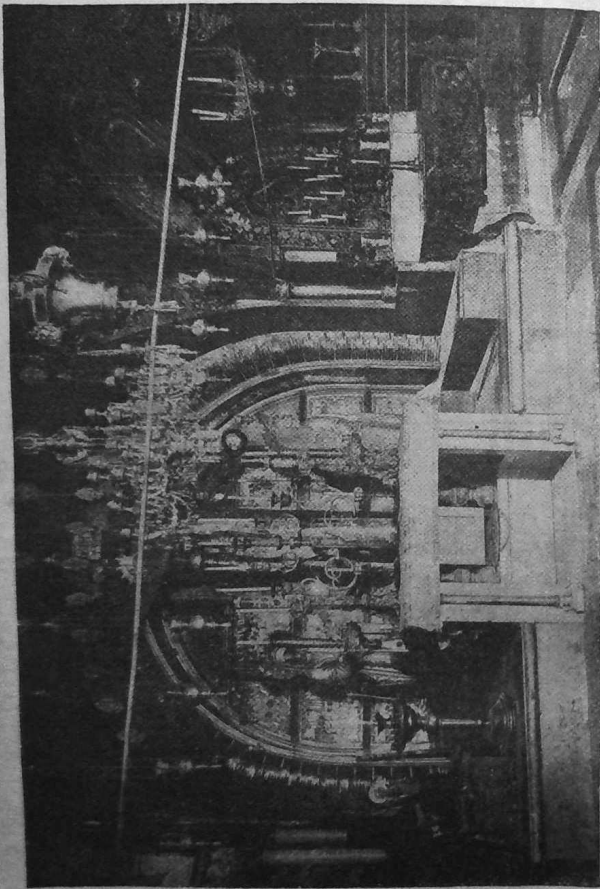

Photo Bonfils, Beyrouth.

Ar c'halvar (daouzekvet ha trizekvet stasion).

PEVARE DEVES VAR'N UGENT

Jesus var ar groas.

Peden ar Verc'hes Vari a oa savet beteg tron an Tad Eternel. Abaoue ar mintin beteg deg heur, da lavaret eo d'an heur moa bet douget setans Jesus, oa kuezet barrou kazarc'h; epad ma kaset Jesus d'ar C'halvar, e savas an amzer. Mes vardro kreis deis, pa oue staget Jesus ous ar groas, e teuas eur vogidel rus-tenval da guzat an eol. An denyalijen-ze a deuas en eun taol kount hag a jomas da c'holo an douar beteg teir heur, da lavaret eo, beteg ma tremenas Jesus var ar groas¹.

« An eol benniget, eme zant Yan Chrysostom, n'helle ket gouzanv ar boan a reat d'he Grouer; abalamour da-ze e kuzas he sklerijen gant aoun da velet torfejou an dud. » Eun den desket bras eus an amzer-ze, sant Denys, en deus gullet ar burzud gant he zaoulagad hag a lavar : e teuas al loar d'en em lakat etre an douar hag an eol, erves ma c'hoarves bep ar mare; mes en dro-ma, erves an arouden medo an eol hag al loar, ne dlient ket en em gaout an eil dirag egile.

« Unan a zaou emezhan : krouer an Env hag an

¹ Cath. Emm., xxxvii.

douar a zo o c'houzanv poan; pe ar bed a zo o vont da veza distrujet. »

« Me a velas, eme Catharin Emmerich, al loar o tont eus al leac'h ma edo, er c'hostes all d'an douar; tec'het a rea buan buan, evel ma ra ar boliji tan en oabl. Dont a reas eus tu ar Sao-Eol d'en em lakaat etre an douar hag an eol a oa goloet dija gant an denvalijen. An oabl a deuas da veza du, ar stered a zispakas o rei eur sklerijen rus evel ar goad.

« Ar spount a grogas en oll; an anevaled en em lakeas da vlejal ha da dec'het, al laboused a deue, a bep tu, var an dosennou a oa var dro ar C'halvar. »

Enebourien Jesus a izeleas ho moues. Ar Pharizianed evelato a lavaras, aben eur pennad, n'oa ket leac'h da spounta; mes den ne grede anezho hag inthi ne gredent ket ho-unan hag a grene. An oll a oa troet ho doulagad varzu an Env : aleis a skoe var ho c'halon hag a grie : « Ra deuo goad an den just da guezha var he vourrevien. » Aleis a dud dre ar bed en em daolas d'an douar da c'houlouen pardon; ha Jesus, en desped d'he boaniou, a reas divar he groas eur zell a drues varnezho.

Jesus, o klevet komzou fallagr he enebourien e tal ar groas, a gomze evelhen, he zaoulagad troet varzu an Env : « O va zad, pardonit dezho rag n'ouzont ket petra a reont². »

An devalijen a iea var voasaat; roueseat oa an dud a oa en dro d'ar groas, ne jome eno, ouспен ar Pharizianed hag ar zoudarded, nemet Mari ha mignonned fidel Hor Zalver.

¹ Ch. XLIII.

² Luc. XXIII, 34.

Dismas, al laër deou, a zante gras Doue o labourat vardro he ene abaoue ar pen kenta eus ar Basion. Peurgounezet oa he galon gant Jesus, pa lavaras ar goms kenta-ma var ar groas : « Va zad, pardonit dezho; rag nouzont ket petra reont. » Dismas a gounter a oa bet pareet gant Jesus epad m'edo krouadur, pa edo ar Famill zantel o tec'het varzu bro an Egypt. Dismas, beuzet gant ar glac'har da veza offanset eun Doue ker mad, a droas he ben gant humilite ha fisians varzu He Zalver en eur lavaret : « O va Doue, dalc'hit sonj diouzin, pa viot en ho rouanteles. » Jesus a respountas outhan dious-tu : « Hirio an deis, e vezi ganen er Barados¹. »

Mari, o klevet moues Jesus o lavaret he goms kenta, a deuas en eul lam tost d'ar groas; sant Yan, Salome, ha Mari Cleophas a ieas d'he heul. Ar c'hantener a lezas anezho da dostat. Er momed-se eo e teuas sklerijen Doue da bara splam var ene al laer deou. Anaout a reas neuze oa bet pareet gant Jesus hag he Vam pa edo krouadur, ha gant eur voues krenv ha sklear e c'hourdrouzas ar re a voal gomze enep Jesus : « Penaos, emezhan e c'hallit-hui koms evel ma rit ous eun den a zo o pedi evid hoc'h? Chomet eo sioul, gouzanvet en deus gant pasianted kement falloni o peus great dezhan; hag e ped evidoc'h. E guiriones hor Roue eo, Mab eo da Zoue². »

Anes ar c'hantener, prest e vije bet peur lazet

¹ Luc. XXIII, 43.

² Cath. Emm., XLII.

raktal ar pec'her kourachus gant enebourien Mab Doue.

Epad an amzer-ze ar Verc'hes en em gavas kre-feat gant peden Jesus, ha Dismas a lavaras d'al laer kleis a gendalc'he da vlasphemi. « Petra, ne peus ket aoun rag Doue? Ni zo kondaonet erves ar Justis; mes hem-ma nen deus great droug ebet. Sonj en da heur diveza ha tro kein d'ar pec'hed¹. »

Sklerijennet ha tommet oa he galon gant Doue; koves a reas he bec'hejou en eur lavaret dezhan : « O va Doue, ma kondaonit ac'hanon, ne vezo nemet erves ar justis; mes, o va Zalver, o pet trues ouzin. » Jesus a respountas outhan : « Eb dale, te anavezo pegen trugarezus oun. » Hag evid guir, var eur beden diveza great gant al laër deou, Mab Doue a lavare dezhan prestig goude edo ar Barados o vont da rei digemer dezhan, edo he ene o vont en devese zoken da velet Doue.

Kentel.

Eur goms a guezze dalc'h mad eus muzellou Jesus var gement hini en em gave da gaout digan-than pare ar c'horf hag an ene. « Ho feis eo en deus o savetet. » Ar feis eo en deus savetet al laer deou ha lakeat anezhan e renk ar zent. « Al laër-ze, eme zant Yan Chrysostom², en deus guelet He Zalver neo ket var he dron a Roue, neo ket en he Dempl, nag o koms e-unan eus an Env, pe dre he eles; her guelet en deus kondaonet d'ar maro asambles gant daou laër hag er boan gantho : her

¹ Luc. XXIII, 40.

² Hom. 2^e de Cruce et latron.

guelet a ra en tourmanchou hag e teu d'hen adori evel ma vije bet e kreis he c'hloar; her guelet a ra er groas hag e ped anezhan evel ma vije azezet e gorre an Env. Her guelet a-ra kondaonet d'ar maro hag ec'h en em erbed outhan evel ous eus roue : « Mestr, enezhan, o pet sonj diouzin pa viot en ho rouanteles. »

« O den a feis beo, guelet a rit dirazoc'h eun den stag ous ar groas hag e roit da glevet d'an oll eo Roue. Ho taoulagad a vel an den a ispill ous ar c'hoad mezus, hag ho spered a nij hag a ia doun e Rouanteles ar Barados. O pegen burzudus eo ho konversion! »

Goulennomp digant Jesus ha Mari evidomp hag evid an oll bec'herien ar feis krenv ha nerzus a zigor d'an oll rouanteles an Env.

SKUER

Er bloas 1900, eur verc'h a skrive divar ben he mam :

C'hoant e meus evit Gloar Itron Varia ar Salett rei da anaout eur c'hbras dispar e meus bet dreizhi.

Va mam e doa eur c'hlenved spountus, eis vloas a oa : eun dizesper diremed. N'helle gouzanv tra benniget ebet var he zro; ar pes a lakeamp eb gouzout dezhi a deue zoken d'he bourrevi. Dalc'h mad e lavare deomp e oa seis diaoul o treina anezhi aboues he gouzog; ne zonje nemet en em zistruja hag esa e deus great hen ober meur a veach. N'helle ket zoken gouzanv klevet ac'hanomp o pedi : he merzeria a reamp, emezhi, en doare-ze. Eur glac'har spountus oa evidomp oll, ha kaër

on doa pedi, noa guellaën ebet ken na deuas Itron Varia ar Salett da lakat en hor sonj ober eun naved dezhi oll asambles. Da fin an naved, va mam a deuas sioul ha dous evel eun danvad, hag a c'houlennas an traou benniget n'helle ket gouzanv araog, dreist-oll ar grusif hag e poke dezhan dalc'h mad o c'houlen pardon eus ar skuer fall e doa roet. Abaoue n'eo ket distreset an disterra. Bennos da Itron Varia ar Salett!

(*Annales de la Salette*, janvier 1901.)

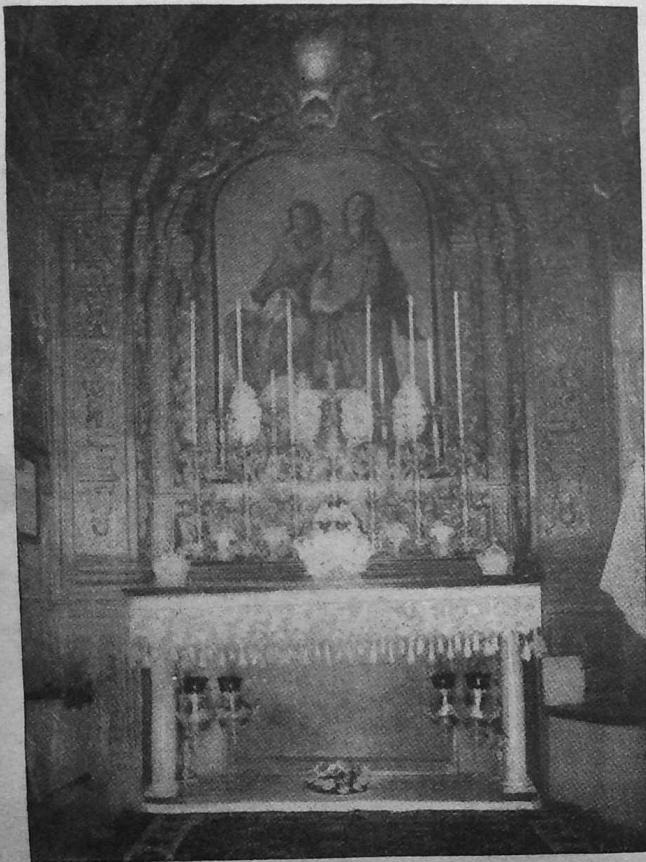

Photo Bonfils, Beyrouth.

Ar C'halvar (Chapel Itron varia a Druéz).

PEMPET DEVES VAR'N UGENT

Jesus a goms ous He Vam.

« E tal kroas Jesus, en ho za, edo He Vam, Salome, Mari Cleophas ha Mari Madalen ¹ ».

Jesus a felle dezhan e vije He Vam e tal he groas, abalamour dezhan he-unan da gaout brasoc'h poan o velet he glac'har, hag abalamour d'ar Verc'hes da rei deomp eur skuer barfet a basianted hag a garantès Doue o c'houzanv ganthan poaniou ar Basion.

Ama e teu da vir ar goms en doa lavaret dezhi ar prophet Simeon en Templ : « Kleze ar glac'har a dreuzo oc'h ene. »

Seul santelloc'h eo eun den, seul dostoc'h eo da Jesus-Christ, ha seul brasoc'h eo kalur ar boan a ves roet dezhan da eva gant Hor Zalver.

Ar Verc'hes a zalc'he tost d'ar groas; dispount oa rag ar Juzeyien. En he za edo soun, he ene a zave huelloc'h c'hoas, o sellet hag o kompren myster eun Doue stag ous ar groas evid savetei an dud!

Eur burzud a garantès Doue eo bet mam ar seis breur Makabe, a vele laza dirazhi he zeis mab er

¹ Joan. XIX, 25.

memes devez hag a gourache anezho an eil varlerc'h egile da rei ho bues d'an Aotrou Doue. An histor a ra c'hoas memor eus santes Symphorosa ha santes Felicite o deus great ar memes sakrifis da Zoue.

Mes ar mamou-ze ne roent ket kement da Zoue, evel ma roe ar Verc'hes. Petra eo seis den e skoas eun den a zo Doue? Petra oa d'ar mamou santel-ze sakrifis ho zeis Mab, e kichen glac'har Mari o sakrifia He Mab Doue?

« Ouspen merzeres eo bet ar Verc'hes, a lavar sant Ildefons ¹; rag he glac'har a zo bet ker bras ag he c'harantes. Kleze ar glac'har a zo goasoc'h en diabars eget en dianveas; hag eno eo bet merzeriet ar Verc'hes. Edo en he za prest da zakrifia he-unan He Mab var urs Doue, ma vije manket ar vourrevien. »

Santes Melchitild ¹ e deus gueleet eur Seraphin o saludi ar Verc'hes, abalamour d'ar garantas dispar e deus diskuezet evid Doue e tal ar groas; rag, epad ma vouele an oll grouadurien var maro Mab Doue, hi, hag hi ebken gant Doue hag eveld'han, a roe gant joa He Mab da veza sakrifiet evid silvidiges ar bed.

Jesus o velet e traon ar groas He Vam hag he ziskib muia karet a lavaras d'He Vam : « Maoues, setu aze Ho Mab ¹. »

Ar goms-ma, a zo eun taol kleze muioc'h e kalon mam Doue. « Me, eme Jesus, n'hellan mui chom en ho kenver evel ma meus great bete vrema; me

¹ Sermo 2 de Assumpt.

² Revel., I, LVI.

³ Joan. XIX, 26.

ro deoc'h va diskib em flas. E leac'h eun Doue, eun den, e leac'h ar mestr an diskib! »

Jesus ne ro ket ama d'ar Verc'hes an ano a vam, evid rei dezhi da gompren an ners kalon a ranko kaout c'hoas epad pell amzer; rag Pasion Hor Zalver a zo var ar fin; mes Pasion ar Verc'hes ne ra nemet kommans. Brema zouden, pa vezo tremenet Jesus, glac'har Mari, e leac'h souplat, a vezo c'huerroc'h c'hoas. Goude ma vezo bet distaget eus ar groas e velo ar c'horf paour-ze eb bues, ha goude ma vezo bet eur pennad var he barlen e vezo kuzet outhi hag e chomo er bez epad tri devez, beteg ma teuio a varo da veo. He Mab resuscitet en em ziskuezo dezhi epad eun devezig benag; mes goudeze e vezo dilezet adarre ganthan, hag e ranko soursial eus Ilis He Mab, e ranko entent evel eur vam ous an Ebestel hag an dud fidel da frealzi anezho, d'ho c'hennerzi, d'ho c'hellen ha d'ho bleina varzu Doue. Kerkent ma vezo tremenet He Mab, e ranko dastum an ebestel digalon a zo tec'het da guzat ama hag aount, ho c'hennerzi oll da fisiout e savo Jesus eus ar bez leun a vues, evel men deus prometet.

Jesus, o velet an oll drubuillou a guezio var he Vam, a lavar dezhi : « O Mam, bezit kourachus, c'hui eo pilier va Ilis, c'hui a vezo galvet gant an oll gristenien : Frealzediges an dud a zo er boan, Refuj ar bec'herien, silvidiges an dud diners, Tour David, Arc'h an aliens, sikour ar gristenien, Rouanes ar gristenien hag an oll zent. »

Evid kemense e vezo red deoc'h kaout ners ha kourach. C'hui eo ar vaoues krenv, a zo ano divar he fen el levriou sakr, hag a zo roet, gant va ma-deles, d'an dud paour evid arpa ho zempladures,

evid souplat ho foaniou er vues-ma hag evid digeri dezho dor ar guir eurusted.

Mari e deus klevet hag ententet He Mab hag He Doue; he guelet a rimp, eb dale, o voda en dro dezhi an ebistel hag an diskiptien, evel ma rea Jesus he unan en he amzer hag o telc'her en ho c'henver plas ho Mestr hag Ho Zalver. E peb amzer, keit ma vezo tud var an douar, e vezint klevet o veuli galloud ha soursi ar Verc'hes hag o lavaret ar pes a skrive sant Bernard ¹ :

O Guerc'hes Vari leun a drues,
O pezit memor, me ho ped,
Penaos biskoas den en he vues
N'en deus na guelet na klevet
O piye lezet en abandon
Nikun a gement a zeuje
D'en em erbedi deoc'h a galon,
Daoust pegen bras pec'her vije.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari ².

Ene kristen, ho plas a zo tost d'ar groas ha stag outhi zoken. Ar bed a glask atao souplaat lezen Doue ha gounit an eurusted eternel ar guella marc'had meo posubl, er riskl zoken d'he c'holl ma koust dezho eun nebeut poan plega da volentes Doue.

Abalamour da-ze e maint dalc'h mad o klask an hent franka da vont d'ar Barados, eb sonjal er pes en deus lavaret va Mab Doue dezho : « Henk eo an or, stris eo an hent a gas d'ar vues ³. » An

¹ Sermo IV de Assumpt.

² Cité, xxii.

³ Matth. vii, 14.

arouden-ma eo on deus-ni heuliet, va Mab ha me, evid mirat ne zonzfe den en em gaout en Eurusted eternel, oc'h heul an hent a zo ledan ha plijadurus d'ar c'horf breinet gant ar pec'hed.

SKUER

Eur c'hoar a skriv divarben he breur :

Lakeat e moa va breur e breuries ar Salett. E fin mis gouere diveza, e kuezas klanv bras. Ar medisin a lavaras d'he verc'h kerc'het ar beleg. Ar beleg a deuas raktal. Va breur a lavaras ne felle ket dezhan guelet beleg ebet var he dro; refus a reas eun eil gueach o lavaret oa he c'her diveza. Neuze me lavaras d'am nizes lakat dezhan ar skapular. Great oa va lavar, ha va breur a lavaras d'he verc'h prestig goude : « Mes, me ne refuzan ket en em glevet gant an Aotrou Person; nemet e renkan kaout eun tam amzer da bourchas va c'ho-vèision. — Bezit dienkres, eme ar verc'h, ar beleg o sikouro. » — Ar beleg a deuas; a goveseas an den toc'hor, a roas dezhan he zakramanchou, ha, daou zeves goude, va breur a rente he ene da Zoue.

Eb mar ebet, an dra-ma a zo eur mirakl eus madeles an Itron Varia; rag, ouspen moa lezireg en he zeveriou a gristen, an den paour a oa difeis. Mil bennos da Itron Varia ar Salett!

Sainte-Foy-la-Grande (Gironde), 11 août 1900.

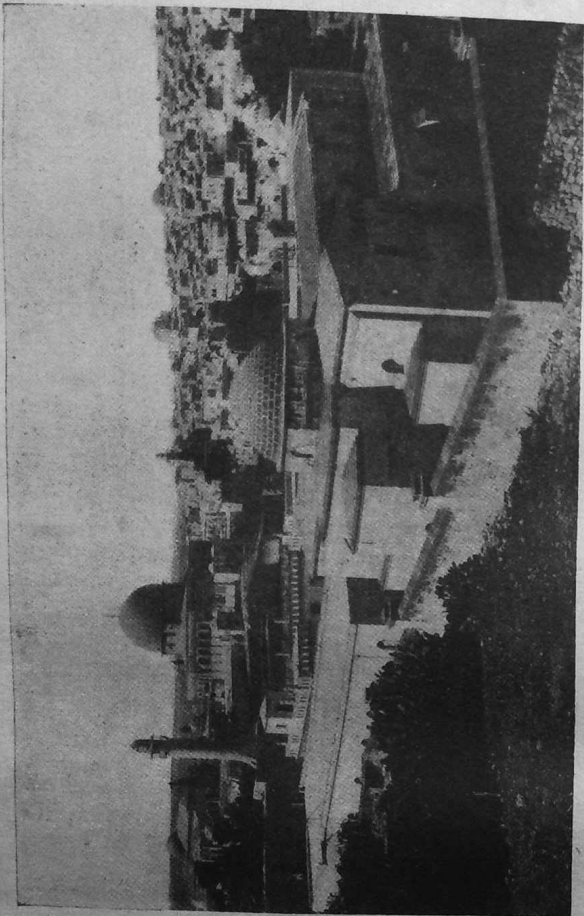

Photo Bonfilis, Beyrouth.

Dis Santes Anna e leac'h meo ganet ar Verc'hes.
An templ a veler en tu kleis.

C'HUE'CHVET DEVES VAR'N UGENT

Mari roet da Vam gant Jesus da zant Yan.

Jesus o velet He Vam hag he ziskib muia karet e traon he groas a lavaras d'he Vam : « Maoues, setu aze Ho Mab ¹. » Ar Verc'hes eta a dlie kaout ar garg hag ar soursi da ren ar famill gristen ; mes Doue a felle dezhan e vije ar gaëra eus he grouadurien evel goudoret atao he-unan dindan eur vezen galloudus benag. Epad ma edo krouadur, oa bet savet gant Joachim hag Anna he zad hag he mam ; he c'hresk e doa peur achuet, evid bues ar c'horf hag an ene, en Templ santel, e skol beleien ar guir Doue. E fleuren he iaouankis, e doa gellet beva dinec'h e ser sant Joseph, eur pried guerc'h ha santel-santel.

Jesus, He Mab Doue, en doa kemeret en he c'henver plas he dad, pa oa deut ar maro da zant Joseph. Brema ar Mab karantezus he-unan a ranke kimiada dious He Vam ; mes ne felle ket dezhan e chomje dizikour, hag e tibab etoues he Ebestel, evid entent ous ar Verc'hes, an hini anezho en deus

¹ Joan. XIX, 26.

diouallet en he gaër boked pur he iaouankis hag en doa gellet, en devez araog, arpa he ben var galon Zagr Hor Zalver.

Jesus a felle dezhan rei da eun den ar zoursi eus he vam; « gant aoun, eme sant Ambroas, ne c'halje eun teod fall benag esa dua an disterra he brud-vad. » E ser piou e c'helle ar Verc'hes beva, nemet e ser an hini en doa heritet ar muia d'he Mab hag a zioualfe ar guella He Furete parfet?

Perag c'hoas ar breferans roet gant Jesus da zant Yan evit eun enor ker bras? An Ebestel all a zo tec'het kuit; neus chomet nemet sant Yan da heul Jesus hag He Vam beteg ar groas, beteg ar maro, en desped d'an dismegans ha d'ar boan. Er boan eo e ves anavezet ar guir garantas, ar guir vignoned. Sant Yan en deus great evit ar Verc'hes ar pes en dije great Jesus he-unan; breur eo deut da veza da Jesus, Mab eo da Vam Jesus, meritet en deus beva dindan ar memes toen ganthi.

E personach sant Yan, Jesus a roe he ebestel all hag an oll gristenien evit bugale d'he vam beniget, dreist oll an eneoù chast ha guerc'h a zalc'h tost d'ar groas hag a virit, dre ho c'harantes leun ha tom evid Hor Zalver hag he Vam, beva dindan ar memes toen gantho. Setu perag, goude beza lavaret d'ar Verc'hes Vari kemeret sant Yan evid He Mab, Jesus a lavar da zant Yan kemeret ar Verc'hes evid he vam. Lavaret a reas d'he abostol : « Setu aze Ho Mam² ! » karit, diouallit ha sikourit anezhi evel a rafac'h evid ar vam e deus ganet ha savet ac'hanoc'h. C'hui en dizro a ielo d'he c'haout en ho poaniou; ganthi e vezoc'h rekouret, frealzet,

¹ Joan. XIX, 17.

diouallet, karet; hi a c'houlennno evidoc'h diganen-me kement tra o pezo defot.

Komzou Doue nint ket diners evel re an dud. Doue a ra ar pes a lavar : divar lein he groas en deus c'huezet e kalon sant Yan karantes evid ar Verc'hes, evel a zo e kalon eur mab evid he vam, en eur lavaret dezhan : « Setu aze Ho Mam. »

O pebes enor a ra Jesus d'he ziskib! var nes kuitat ar vues-ma, e lez gantho ar zoursi eus He Vam! Just oa da Jesus klask unan benag da gemeret pers e poaniou he vam ha da zifen anezhi; eur choas dispar a ra e personach sant Yan, hag e stag ho diou c'halon en eur lavaret : « Setu aze ho mam ! »

« Epad ma lavare Jesus an nebeut komzou-ma, eme zant Augustin, an daou zen karantezus ne heanent ket da voela; sioul e choment, an daou verzer ho glac'har a rente anezho dilavar. An daou zen guerc'h a gleve Jesus o koms outho, gueleit a reant ar maro o c'hounit varnezhan; voela a reant doureg, rag ho glac'har a oa bras; poan Jesus a dreuze ho eneoù evel eur c'hleze¹. »

« Divar neuze, an diskib muia karet a gemeras mam Jesus en he di. Ar c'homzou-ma, eme zant Epiphan³, a ro da entent paourentes ar Verc'hes. Ma dije bet Mari he fried, he zi, ma dije bet he Mab, e vijê en em dennet en he zra, gant he zud; ne dije ket ranket mont da gaout an estren. » Mes, dre oll c'halloud Jesus, ar Verc'hes a gav e sant Yan kalon eur guir Mab.

Sant Yan, evid diskues d'hor Zalver raktal ar

¹ Sermo de Passione.

² Hæres., 78.

resped en deus evid mam Doue a zo roet dezhan da vam, a bok dezhi e tal ar groas¹. O klevet He Mab o lavaret dezhi beza Mam da zant Yan, ar Verc'hes a lavar evel ma doa great evid he Mab Jesus, e Nazareth, d'ar 25 a vis meurs : « Me zo servicheres Doue; ra vezo great din erves-he volontes. » Hag evel moa deut, goude ar goms-se, da veza e guiriones Mam da Vab Doue en em c'hreat den, e teuas ives da veza mam da zant Yan ha da oll vugale Doue, da oll Vreudeur Jesus-Christ.

SKUER

Eur sœur a skriv eus eun hospital en Egypt :

Etoues hor c'hlanvourien e oa eun den ginidig eus an Europ : an hent ouarn en doa brevet dezhan he zivesker. Kaset oa ar paourkeas divroad da hospital an Turked. O klevet en doa lavaret ar veditined oa eun den kollet, ni a ieas d'her guelet evid alia anezhan da zoursial gant he ene. N'helle ket gouzanv e vije great ano dezhan divarben traou evelse. Kaer a oa pedi evithan, ne jenche ket santimant. Eun deves, eur sœur a oa bet ous he velet, a lavaras din : « Mes pedit-ta stard evit an den paour-ze; rag goasaat a ra dezhan e peb doare. — Neuze, emen dezhi, neus nemet Itron Varia ar Salett, Refuj ar bec'herien, da c'hellout digas anezhan en dro, hag e rankomp en em unani da ober eun naved evithan. » Ar beleg, pa ieas er c'henta pe en eil deves d'her guelet, a gavas anezhan boukoc'hig, mes an trede pe bevare deves, kalon baour ar pec'her a darzas. — Reseo a reas

¹ Cath. Emm., XLIII.

he oll zakramanchou a volonte vad; eur c'hart-heur goude e tremene.

He vam, a oa o chom eur pennad ac'han, n'en em gavas nemet evid an anterramant : Bennos a lavare a dreus he daëlou d'ar beleg ha d'ar Seurezed evit ar vad o doa great d'he mab. Mes, da Itron Varia ar Salett eo ar veuleudi hag ar bennos ; rag hi eo e deus great ar mirakl.

Tantah (Egypt), 19 ebrel 1901.

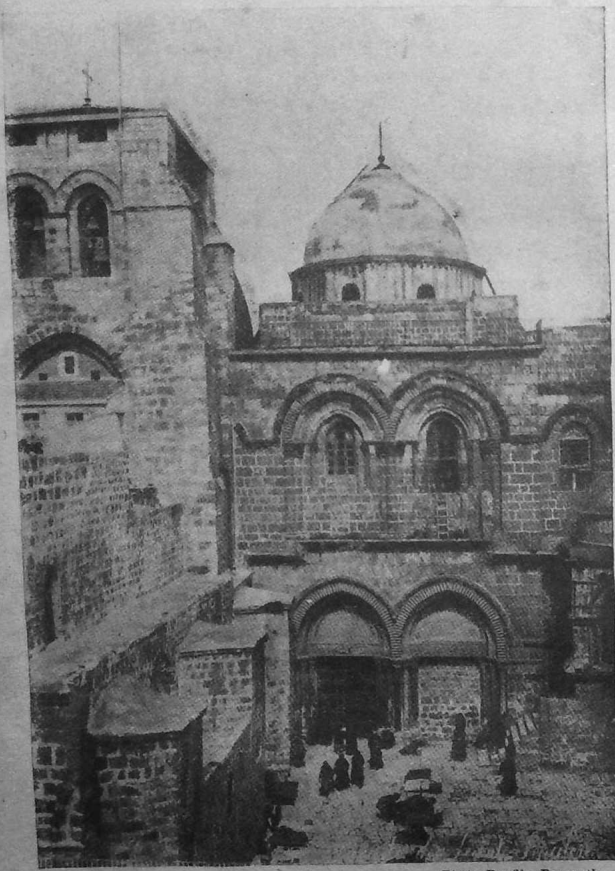

Photo Benfils, Beyrouth.

An or vras var ilis Saint-Sépulcre.

SEISVET DEVES VAR'N UGENT

Jesus a lavar he gomzou diveza.

« Vardro teir heur, Jesus a lavaras gant eur voues krenv : O va Doue, o va Doue perag o peus va dilezet¹. »

Ar Juzevien a rebeche da Jesus n'oa ket Doue pe guir ne zistage ket dious ar groas dre he ners he-unan. Jesus a respount dezho dre ar c'homzouze. Ne ra ket ar burzud, just abalamour meo ar Mesias, Mab Doue; rag divar ben Mab Doue, deut da zavetei ar bed, oa lavaret ar c'homzou-ma gant ar prophed David : « O va Doue, o va Doue, perag o peus va dilezet¹? » Mab Doue a ranke beza dilezet gant Doue.

Jesus a glem abalamour m'eo dilezet gant Doue; gouscoude Jesus a Nazareth, an den a zo ous ar groas-se o vont da dremen, a zo Doue kouls var ar groas evel pa vezo savet leun a c'hloar d'ar Barados. Mes ners Doue hag he eurusted a zo evel tec'het dious an den paour brema; dilezet o deus anezhan evid ma vezo goasket gant ar vourrevien

¹ Matth. xxvii, 46.

² Ps. xxi.

hag ar boan. Ar pes a zo c'hoarvezet er Jardin Olives a zo kendalc'het ed he Basion hag a c'hoarves dreist oll d'ar mare meo stag ous ar groas, e kreis ar poaniou krisa, eb kaout ama netra d'her frealzi. Prest avoalac'h gant ners he boan e lavarfe adarre evel er Jardin : « O va Zad, o pet trues ous ho Mab paour, kasit pell diouzin ar c'halur-ma ken c'huro. » Mes, ama evel eno, Jesus a laka bolontes Doue ha silvidiges an dud dreist he boan hag he c'hlac'har diremed.

Tud glac'haret, tud a boan, ne dit ket da goll fisians, var digares ma zoc'h beuzet er jagrin ha evel dilezet gant Doue. Grit evel Jesus; Kasit ho klemmou varzu ho Tad a zo en Env; mes lavarit atao : Bolontes Doue bezet great. Ho Toue ne glask nemet ho mad.

Jesus, o c'houzout oa great ganthan kement tra en doa da ober, a lavaras : « Sec'hed a meus¹. »

Jesus en doa eur c'horf guirion, kizidik, hag a ranke beza maget; hogen nen doa debret nag evet netra abaoe ar iaou da noz. Ar goad en oa kollet, ar poaniou kris en doa gouzanvet o doa lakeat an tan diabars enghan. Ar Juzevien, e leac'h rei eur banne guin dezhan, evel m'oa ar c'his hag al lezen, a ginnigas dezhan guin trenket, evid ober goab diouthan ha kreski he boaniou, evid lakat zoken ar maro da zont dezhân marteze buannoc'h. Annonset oa bet ives gant ar prophed David e vije kinniget guinegr da Vab Doue en he zec'hed.

Jesus a danvas ar guinegr hag a lavaras. « Achu mad eo brema kement tra en doa gourc'hemennet va zad din hag a oa bet annonset divar va fen. »

¹ Joan. XIX, 28.

Goude, e lavaras gant eur voues krenv : « Va Zad, me a laka va ene etre ho taouarn. » Hag o lavaret ar goms-ma, e plegas he ben hag e varvas.

O rei da glevet neuze eur voues nerzus, Jesus a ziskueze d'an oll oa Doue; rag eun den toc'hor, iskinet, sunet gant ar boan, a oa natural dezhan beza diners ha kaout eur voues izel ha simpl. Setu perag ar c'hantener a lavaro brema zouden : « E guiriones, an den-ze a oa Mab Doue¹. »

En doare ma varv, e tiskues c'hoas eo Doue. Stoui a ra he ben abars mervel. An dud all a varv hag ho fen a gues goude. Mes Mab Doue a rank, evel Mestr ar maro, stoui he ben d'her gervel da zont d'her skei : « Anes, eme zant Yant Chrysostom, ar maro nen dije ket kredet tostet. » Marvet eo, goude beza stouet he ben, a lavar c'hoas ar memes Sant, evit diskues n'eo ket oc'h red, mes gant he volontes vad eo marvet. Keit a meo falvezet ganthan, en deus bevet; pa zeo plijet ganthan, en deus rentet he ene¹. »

Jesus, o veza den, a oa natural dezhan mervel; mes, o veza m'oa Doue ives, e c'halle chom atao beo. Gouscoude, erves Justis Doue, e ranke mervel evid rei deomp-ni bues ar Barados; setu perag e stou he ben hag he varv.

Tremenet oa Jesus, goude eur Basion glac'harus ha skrijus a oa padet adaleg ar iaou da noz, vardro nav heur, beteg ar guener goude kreisdeis, da deir heur.

Jesus a zo maro, hag ar bed-oll a zo savetet! Ar

¹ Marc. XV, 39.

² Hom., 54.

pes a oa red evid kementse a oa peur c'hreat. Consummatum est! Dre vertus ar goms diveza lavaret gant Hor Zalver, Lucifer, hag an oll drouk sperejou a oa stlapet en ifern. Hor Rouanes Galoudus, o veza moa Mam Hor Zalver hag he zikour en he Basion, a gomprenas sklear an oll guirionesiou-ma kuzet ous an dud all.

Evid kaout pers e peb tra, er Basion, oa red dezhi gouzanv ar glac'har hag ar poaniou a c'houzanve He Mab. Eur burzud dreist ar re all en deus ranket Doue ober evithi o telc'her anezhi beo goude gouzanv kement all.

Guelet Jesus o tremen var ar groas a oa dreist an oll boaniou all hag e c'haller lavaret ar pes o deus gouzanvet an oll dud, abaoe kommansamant ar bed, ne dosta ket d'ar boan e deus gouzanvet ar Verc'hes Vari epad ar Basion.

Ar Vam glac'haret a jomas e tal ar groas beteg ar pardaës pa oa distaget ha diskennet ac'hano korf Hor Zalver Benniget¹.

SKUER

Setu ama petra skrive eur vam a famill d'ar Salett e mis Even 1900 : Pardoun a c'houlennan digant Itron Varia ar Salett, defot beza embannet ar c'helou-ma kentoc'h.

Va fried, eun nebeut bloavesiou-zo, a oa klanv gant eun darsien dom hag eur bronchit. Al louzeier a veze roet dezhan ne reant nemet lakat anezhan da voasaat. Ar vedesinet a lavare ne badje mui nemeur hag oa poent dezhan lakat urs en he affe-

¹ Cité, xxii.

riou. Neuze e teuas din ar zonzj vad da rei dezhan da eva dour ar Sallett. Kerkent, va fried en em gavas guelloc'h hag aben deg deveo edo pare.

Nebeut goude, va merc'h a guezas ives goal glanv. An dud a velas anezhi a lavare kouls a me oa kollet. Setu me prometti mont d'ar Salett kerkent ma vije krenv avoalac'h va c'hrouadur da vont ganen. En em lakeat oun raktal da ober eun naved en enor d'ar Vam Vad, ha dious-tu va merc'h a deuas da vellat. Krenv eo brema; hag e meus gellet seveni d'am fromesa.

Bennos da Itron Varia ar Salett evid ar grasou-se ha kals re all a meus bet dreizhi!

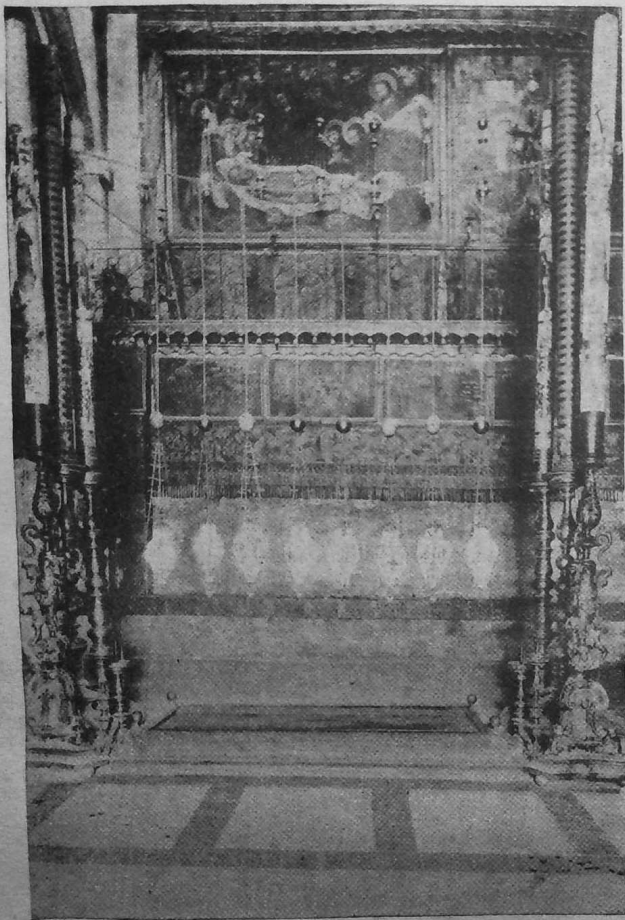

Photo Bonfils, Beyrouth.

Ar mean meo bet astennet korf Jesus varnhan.

EISVET DEVES VAR'N UGENT

An oll draou krouet a rent testeni da Jesus
var he dremeuvan.

Spountus eo an torfed o deus great an dud ! an
traou dizeblant en em zao enep eun dra ken euzus
hag a zoug kaon d'ho c'hrouer !

Pobl Israël n'en doa nemet eun Templ. En
Templ-se, bras meurbet, e oa eul leac'h santel-
santel evel meo ar c'heur en hon ilizou ; n'helle
den mont ebars nemet ar beleg bras, ha c'hoas eur
veac'h ar bloas ebken. Kerkent moa tremenet Je-
sus, ar voal a gloze al leac'h santel a oa roget e
daou dam, eus an eac'h d'an traon ¹. Sant Jerom a
lavar : « Voal an Templ a zo roget, oll draou sakr
al lezen goz, klozet mad beteg neuze, a zo dizoloet ;
foranet int hag evel dizakret. »

An douar a grenas dre ar bed oll, evel moa bet
kuzet an eol ous an oll. Ar c'hren-douar a ziska-
ras ties, ha zoken keariou a bes dre ar bed, ar vein
a fraillas.

Etre al leac'h m'edo Jesus o paoues tremen hag
al leac'h medo ar Verc'hes, e fraillas ar roc'h e
lec'hed eun anter troatad. Ar fraill-ze, a veler

¹ Matth. xxvii, 51.

c'hoas hirio, a ia doun er garreg, beteg chapel Adam. Eno, e leverer, dindan ar C'halvar, oa bet anterret, pen an den kenta, hag e c'hallas goad Jesus ruill beteg enhan dre ar faout great er roc'h pa dremenas Hor Zalver.

Len a reomp e bues sant Frances Assis¹ epad m'edo ar Zant oc'h ober he ermitach var menes Alvern en Itali, e klevas gant eun eal : ar reier a vele tro vardro dezhan a oa bet fraillet pa dremenas Jesus var ar C'halvar. Eas eo kompren e teue dezhan dalc'h mad goudeze ar zonz eus Pasion He Zalver. Var ar menes-se eo e teuas eur Seraphin skedus evel an eol da gizella en he gorf gouliou Jesus.

Goude m'oa tremenet Hor Zalver, ar besiou a zigoras ha korfou maro ar Zent a zavas leun a vues hag a deuas er gear zantel den em ziskues da gals tud. Gouscoude, burzud ar Resurrecsion great dre vertus Pasion ha maro Jesus, ne c'hoarvezas nemet goude moa resuscitet Jesus he unan da genta. « Rag, eme sant Paul, he varo hag he resurrecsion eo a verite deomp ar c'halloud da zevel a varo da veo; dezhan eta oa sevel da genta ha d'he heul, dreizhan, e tlie dont ar re-all². »

Kredi a c'haller ar re a zo bet resuscitet gant Hor Zalver da renta testeni oa Mab Doue o deus heuliet anezhan gant ho c'horfou er Barados, deis ar Iaou Bask, da ober triomp dezhan er C'hloar Eternel.

Eur c'hantener, he ano Lonjin, a oa bet lakeat gant Pilat e pen eur vanden soudarded da ober

¹ Bolland., 4 oct. et 17 sept.

² Coloss. 1, 18.

gard var ar C'halvar. O velet an oll burzudou estlammus a oa c'hoarvezet epad ar Basion o klevet moues nerzus an den-ze en he dremenvan, e lavaras gant he zoudarded : E guiriones an den-ze a oa Mab Doue. » En em denna a reas prestig goude e bro Cappados hag he feis a oa ker stard ma c'hounezas kurunen ar verzerenti. »

An dud a oa chomet beteg ar fin, hag o doa gullet Jesus o tremen, a skoe var ho c'halon o tizrei d'ar gear¹.

Beteg maro Jesus, Doue en doa kuzet ous an drouk-sperejou oa Mab Doue en em c'hreat den. Epad tri bloas ha tregont, Lucifer hag he eles fall o doa studiet dalc'h mad an den burzudus-se hag He Vam benniget, eb kompren mad avoalac'h petra oant. Triumph ar C'halvar hen diskuille dezho brema sklear; kompren a reant oa kollet ho galloud var an dud iviziken, ma teuchent da brofita eus vertus eb termen Pasion Jesus ha karantes galloudus ar Verc'hes. Ar pes n'hellent ket kompren c'hoas dreist-oll oa galloud estlammus ar Verc'hes Vari. Goude moa tremenet Jesus, Lucifer a zastumas en dro dezhan he zroug-sperejou en ifern hag a lavaras evelhen² :

« N'oun ket evit kompren, emezhan, penaos e c'hell ar vaoues-se beza ken galloudus ma n'hellan ket dont aben diouthi e doare ebet ha ma c'hell hi zoken kommandi varnhon. Ker bras galloud en eun den a zo mantrus! eb mar ebet e rank ar

¹ Luc. XXIII, 48.

² Cité, XXIII.

c'halloud-se dont dezhi digant Mab Doue a zo deut da veza He Mab. An oll c'halloudeg en deus great din atao eur vrezel spountus dre ar grouadures-se, hag abaoe ma meus klevet ano anezhi, e meus eur gasoni skrijus outhi. Mes, beza ne deuan ket a ben da gountanti va ourgouill ha va imor, ne skuizin ket oc'h ober brezel da Zalver ar bed, d'he Vam ha d'an dud; setu perag e rankomp en em glevet etrezomp enep dezho. »

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Ene kristen, eb mar ebet, pa deuas an drouk-sperejou da gompren bues, burzudou Pasion Jesus, he varo hag an oll draou estlammus en deus great er bed evit gounit kalonou an dud, ec'h em gavjont dinerzet ha dic'halloud da denti an dud a volontes vad. An dizesper a zantent dirag ar burzudou-ze, an doujans o doa evid ar gristenien badezet, a badas meur a vloas er pen kenta eus an Ilis. Ar volontes vad a lakea ar gristenien da gerzet var roudou Jesus krusifiet o veva karantezus, humpl, pasiant, oc'h ober faë var follentesiou ar bed, a verite dezho an enor da skuill ho goad ha da rei ho bues evid Jesus.

Ar c'halloud-se a deue dezho eus Pasion Ho Zalver; profitit eus an eienen-ze a zo digor atao ha n'hell ket beza dizec'het gant an amzer nag gant arrach an ifern.

¹ Cité, xxiii.

SKUER

Eun den o chom e Nancy en doa lezet a gostes he oll zeveriou a gristen. He bried, karantezus ha devot, ne doa espernet netra evid en digas en dro. Netra n'hellas dont a ben anezhan. Evelato, bep sul epad mis Mari, e tigase d'he bried eur boked fleur da lakat en orator a zave hi d'ar Verc'hes en he c'hambri.

Siouas! ar maro, hag eur maro trum, a deuas d'ar paourkeas digristen. An intanves paour, klanvet gant ar jagrin, a oa aliet gant ar vedisined da veachi e kreisdeis ar Frans. Mont a ra da vourkig Ars en avis kounta he jagrin d'ar person santel, an Aotrou Vianney.

Hemma, kerkent ma vel anezhi, a lavar : Itron, melkoniet oc'h var zikour ene ho pried; mes petra? dizonjet o peus ar boked fleur a roe bep sul d'ar Verc'hes e mis maë?

An Itron a jomas mantret o klevet ano divar ben eun dra ne doa kountet da zen ebet. An den santel a lavaras : « Doue en deus bet trues ous an hini en deus enoret He Vam. Var he dremenvan, ho pried en deus keuzet d'he vues koupabl : he ene a zo er Purgator; tennomp anezhan ac'hano dre hor pedennou hag hon oberou mad. »

(*Petit Messenger du Cœur de Marie*, novembre 1880.)

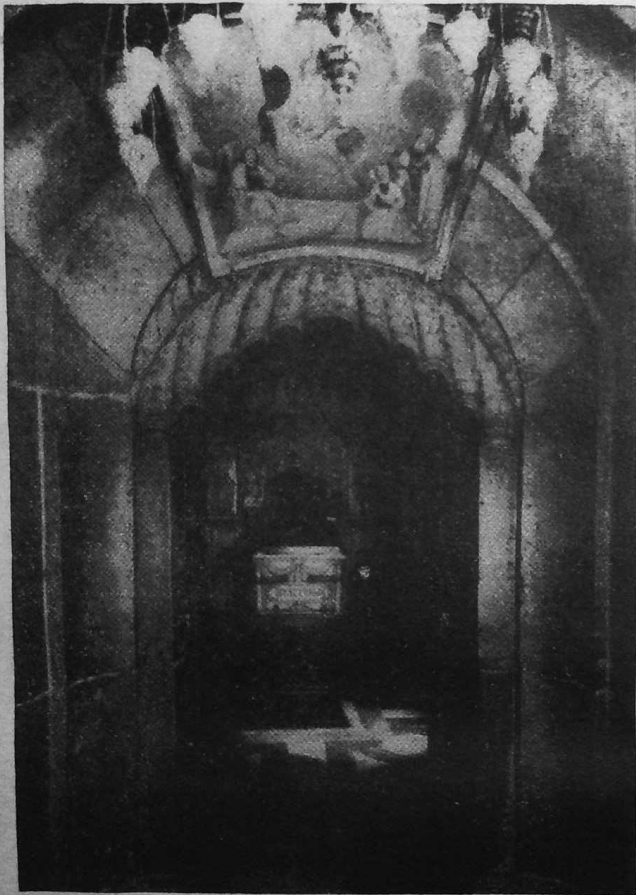

Photo Bonfils, Beyrouth.

Eun tam eus ar mean a gloze bez Hor Zalver.

NAVET DEVES VAR'N UGENT

Kalon Jesus a zo toullet gant eun taol lans.

Eun dever santel evel m'oa ar zadorn, eur gouel bras evel moa evitho gouel Pask a zigueze d'ar zadorn-ze, ar Juzevien ne felle ket dezho e chomje Korfou Jesus hag an daou laër stag ous ar groas. Goulen a rejont digant Pilat ma vije roet dezho ho zri taol ar maro o vruzuna dezho ho divesker. Goude-ze e vije taolet eno, er fos down a oa e kichen mogeriou kear, ho c'horfou milliget eb ho zebelia. Rag, erves al lezen, korf an den krusifiet a oa milliget ha na dlie beza rentet enor ebet dezhan.

An daou laër a oa bues enno c'hoas hag oa great dezho ar pes a c'houlenne ar Juzevien; mes pa deuas tro Jesus, ar zoudarded a velas n'oa ket eun avans; rag tremenet oa sur. Evid kaout muioc'h a asurans evelato, unan eus ar zoudarded (marteze Lonjin he-unan) a gemeras eul lans, a skoas eun taol en he gostes beteg he galon. Korf Jesus ne reas ket an disterra finvaden : maro oa; mes raktal, o burzud! e tiredas eus ar gouli benniget goad ha dour mesket en eun doues.

Mari a oa atao en he za, e tal ar groas, mil

gueach merzeriet abaoe moa antret Jesus en he Basion, da lavaret eo, abaoe an derc'hent da noz. « O Guerc'hes; eme sant Anselm, poaniou krisa ar verzerien a zo bet dister e skoas ho pasion! » — Kalon ar Verc'hes, eme zant Laurans Justinien, a oa mellezour sklear Pasion Jesus-Christ. Ar Mab a oa krusifiet en he gorf, ar Vam a oa krusifiet en he c'halon. — Erfin, sant Bernard a lavar : « N'eo ket eb rezoun, o Guerc'hes, e levromp oc'h bet ouspen merzeres ed ar basion; rag ar boan o peus bet en ho kalon a zo goasoc'h eget an hini o pije gouzanvet en ho korf. »

An Tadou eus an Ilis o deus skrivet divar ben Pasion Hor Zalver a lavar ar Verc'hes e deus douget he foan gant eun ners hag eur gourach burzudus. Hi he-unan e deus sikouret gant he daouarn distaga korf He Mab eus ar groas, hi he-unan e deus kemeret var he barlen an tachou o doa he staget. Briatet e deus gant resped ha karantes izili he Mab paour, ho goalc'het e deus gant he daëlou. Lavaret e deus gant he moues dous ha lirzin : « O va Doue, setu aze kaset da ben al labour burzudus roet ha merket gant ho Justis; meuleudi ha bennos deoc'h! »

Pa deuas ar mare diveza, ha pa rankas dispartia dious ar c'horf divin hag her rei da Joseph Arimathi evit sebelia, e lavaras : « Ia, kounta ran varnoc'h evid renta evel m'eo deread an deveriou diveza da gorf santel va Mab. »

Ar Verc'hes Vari a zo bet ker bras he c'hourach, ken unanet gant bolontes Doue, ma kred sant Antonin lavaret evelhen : « Ma vije bet red, evid senti ous Doue, lakat He Mab hag her c'hinnig hi he-unan er groas, e dije er great. N'heller ket

lakat he zentediges disterroc'h eget hini Abraham. »

Ouspen Mari, mignoured da Jesus a oa e tal ar groas pe demdost dezhi : aleis a verc'hed, mes eur goas benag a oa ives. Ouspen sant Yan, e oa daou a zo skrivet ho anoioù en Aviel : Joseph eus Arimathi ha Nicodem. Ar re-ma a oa e toues barnerien Jesus, mes n'oant ket bet avis d'her c'hondaoni¹.

Joseph, den pinvidig ha dispount, kourachet ives gant ar Verc'hes, a ieas eb dale da gaout Pilat hag a c'houlennas kounje diganthan da renta da gorf Jesus an enor a zifenne al lezen renta dezhan².

Sant Anselm a lavar eo bet diskleriet dezhan an dra-ma gant ar Verc'hes : Joseph evid kaout he c'houlenn a lavaras d'ar gouarner : Mam baour an den krusifiet a oa var nez mervel gant he glac'har — ne doa ken Mab nemethan — ar Mab a oa bet kondaonet enep peb guir — ar vam he-unan n'oa ket koupabl e doare ebet. He c'hondaoni da vervel gant ar glac'har o refus dezhi he goulenn a vije laza ar vam da heul ar Mab... Deread oa eta e peb doare, rei dezhi ha da oll vignoned Jesus ar pes a c'houlennent. Avoalac'h a oa great e guiriones d'an den santel-ze dija; arabad oa teuler he gorf santel var bern ar c'horfou maro, e mesk al laëroun! Red oa e vije sebelliet gant an enor a oa dlet dezhan.

Pilat a zelaouas rezoniou Joseph hag a roas urs d'ar zoudarded da rei dezhan korf Jesus³.

¹ Matth. xxvii, 55.

² Matth. xxvii, 58.

³ Joan. xix, 39.

Nicodem, an den a oa bet en noz en dro genta o kaout Jesus, a deuas ives gant louzou c'hues vad evid sebellia he gorf.

E kenver ar C'halvar e oa eur jardin a oa da Joseph. An den pinvidig-se en doa lakeat kleuzi eno eur bez er roc'h, evithan he-unan. Ar bez eta a oa neves flam ha noa bet lakeat korf all ebet ebars¹.

SKUER

Setu ama petra skrivē Aotrou Person Emieville (Calvados) ar 27 meurs 1901 : — Eur vam gristen eus va farres a guezas klanv derc'hent Sul ar Basion. D'ar guener goude, gouel Seis Glac'har an Itron Varia, oan galvet da rei dezhi sakramant an Nouen. Daou vedisin a oa bet var he zro hag o daou o doa lavaret d'he zud noa pare ebet evithi, unan anezho en doa hel lavaret dim-me va unan. Ar glanvoures a oa he anaoudegas vad ganthi, ha me a lavaraz dezhi ober da Zoue a galon vad ar zakrifis eus he bues; gouscoude e rojen dezhi ali d'en em erbedi ous Itron Varia ar Seis Glac'har. Pedit a reas ac'hanon da zevi eur c'houlouen dirag imach Itron Varia ar Salett a oa neves lakeat en ilis.

Mad! en nosves ma teve ar c'houlouen evithi dirag imach ar Verc'hes beuzet en he daëlou, ar glanvoures en em gavas guelloc'h en eun taol kount; hag unan eus ar Vedisined nen deus na feis na religion, o velet ar pare burzudus, a lavare :

¹ Joan. XIX, 41.

red eo anzae e zeus eun Doue pa veler traou evelhen. Abaoue e ves foul oc'h heul ar gristenes anaoudeg a deu hep sul da bedi dirag imach Itron Varia ar Salett.

Signé : H. Douseaux, curé de Notre-Dame d'Emiéville.

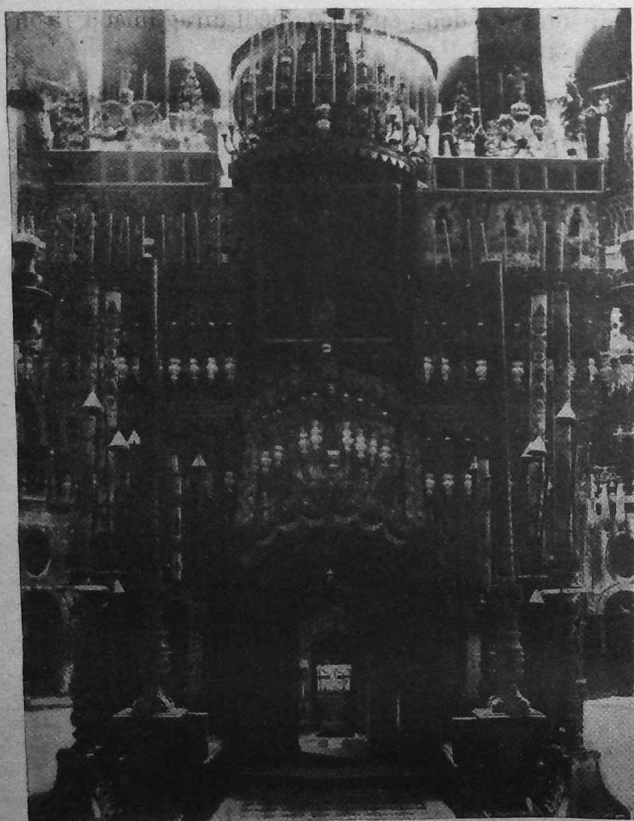

Photo Bonfils, Beyrouth.

Bez Santel Hor Zalver.

TREGONVET DEVES

Jesus sebelliet — diskennet en iferniou.

Maro an den eo disparti he ene dious he gorf. Ene Hor Zalver a oa eta dispartiet dious he gorf. Mes Jesus, ouспен meo den, a zo Doue, hag he zivinite a jomas unanet gant he ene ha gant he gorf.

Kerkent m'oa tremenet Jesus, he ene a ziskennas el leac'h tenval m'edo eneou an dud just o c'hedal pell a oa, lod anezho, ar guel a Zoue. Hogen setu Hen dirazho ! setu an iferniou deut da veza brema ar Barados, pe guir e ma Doue eno, hag ar guel a Zoue eo a ra ar Barados.

Eneou Just a oa ives er Purgator. Jesus a zigoras dezho an or da zont er meas hag en doare-ze, he ene, o tisken el limbou, a roe ar c'henta Jubile a zo bet roet er bed, hag a rente anezho eürus o tiskues dezho he c'hened eb termen.

Jesus a roas ives he brezans da zantout d'an drouk-sperejou ha d'an dud daonet en ifern, mes en eur rei dezho da gompren guelloc'h ho fallagries hag ho malheur diremed da veza great faë var eur Brenadures ken galloudus, var eur Zalver ker mad.

Ene Jesus a jomas el limbou beteg ar zul vintin. He gorf santel, diskennet eur ar groas, a oa bet lakeat gant ar brasa resped etre divreac'h dous ha karantezus He Vam. Mari n'helle ket lezer ar c'horf benniget er stad truezus moa bet lakeat. Tenna a reas, ar soupla ma c'hellas, ar gurunen spern divar he ben. Goalc'hi a reas gant he dourn tener bizach He Mab. Dre ma voalc'he he c'houliou, e vele freasoc'h peger kris oa bet ar vourrevien outhan. Dre-ze truez ar Verc'hes a greske o tizelei an eil gouli goude egile. Mam Doue, goude beza goalc'het bizach Jesus hag he ben, a gempennas he c'houzog, he ziskoas, he stomog, he gein, he zivreac'h hag he zaouarn roget. Ar skoas, e leac'h m'oa bet arpet ar groas, noa nemet eur gouli spoutus; e peb leac'h ne velet nemet roudou an taoliou fouet, he gostes a oa digor gant an taolans en doa treuzet he galon zakr¹.

Epad ma voalc'he ar Verc'hes gouliou ar c'horf divin, Mari Madalen, var bennou he daoulin, ne eane da bokat da dreid Jesus o voalc'hi anezho gant he daëlou hag o sec'ha anezho gant he bleo.

Joseph ha Nicodem a oa var c'hed eur pennad a oa. Sant Yan a rankas tostet ous Mari da lavaret dezhi oa deut ar mare da gimada dious korf He Mab; rag mall oa ambaumi ar c'horf santel, abalamour ma tostea an noz. Mari a bokas eur veach c'hoas da gorf pur He Mab-Doue, hag a lavaras dezhan kenavo gant ar c'homzou tenerra.

Ar voazed a zougas ar c'horf var eur mean plad a oa e traon ar C'halvar; ar mean-ze goloët hirio

¹ Cath. Emm., LI.

gant eur golo marbr rus a zo e fas d'an or vras en ilis Saint-Sépulcre¹.

Pa oa ambaumet korf Hor Zalver, pevar goas a zougas he gorf larkoc'h beteg al leac'h m'oa kleuzet ar bez. Lakat a rejont anezhan eno gant ar brasa resped; ha gant eur mean bras ha pounner oa klotzet ar bez santel. Joseph, Nicodem hag an dud vad a roe an dourn dezho a rea an dra-ma en avis na deuje den ebet da brofani Bez Ho Mestr. Mes Doue en doa ives he avis, kouls a pa lezas he enebourien, en deves goude, da lakat ar ziel varnhan, hag ar zoudarded da zioual ar c'horf santel. En doare-ze e vije anad oa maro Jesus hag anad ives e vije he resurreccion.

Ouspen moa bet distrujet Jerusalem gant an Impalaër Titus seis vloas ha tregont goude maro Hor Zalver, eun impalaër all, paian ha divalo, he ano Adrian, a reas faë var memor Jesus, hag a lakeas golo gant bep seurt traou lous ar bez m'oa bet lakeat He Gorfepad tri deves. Lakat a reas azloc'h ar bez imach eun doue faos : Jupiter. Ar memes tra a reas evit ar C'halvar. Mes daou c'hant vloas goude, e teuas santes Helena da zoursial eus al leac'hiou santeleat gant Hor Zalver : ar bez santel hag ar C'halvar a oa dizoloet ha kempennet a zoare. « Et sepulchrum ejus erit gloriosum. » Hag ar bez santel a zo enoret abaoe gant an oll dud, katholik, heretik, schismatik, zoken gant ar baianed. Eus pevar c'horn ar bed e tired pardonerien da bokat d'ar vein marbr a c'holo hirio ar roc'h o deus touchet izili benniget Jesus outhi ha da c'houlenn pardoun eus ho fec'hejou.

¹ An imach a zo er bajen 216.

Azioc'h, e zeus savet eur chapelig. Var ar mean marbr a c'holo ar bez e ves kinniget bemdes sakrifis santel an oferen, hag e tisken varnhan, meur a veach en deis hag en nos, korf divin Hor Zalver dre ar Gonsekrasion.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Ene kristen, sonjit e Providans dudius hon Doue Oll-C'halloudeg; guelit peger mad eo da zikour an dud a laka ho fisians enhan!

O velet ac'hanon nec'het dre'n abeg n'hellen ket sebellia va Mab Doue va unan en eun doare deread, e lakeas e kalon Joseph, Nicodem ha goazed all santimanchoù a garantes. Ar blijadur o deus great din a oa ker bras ma roas Doue dezho ar grasou kaëra epad ma tiskennent Jesus eus ar groas ha ma lakeant anezhan er bez. Divar neuze o deus komprenet *Myster ar Redampsiön*.

Setu eno petra ra Providans Doue : evid kaout tro da rei rekompan d'an dud vad, e lez ar re-all da gueza er boan. Neuze e laka ar garantes e kalon an dud a c'hall ho zikour hag e ro dezho benos ha rekompan no dije ket merit anes.

An Tad Trugarezus a c'hues en hor c'halonou ar zonz eus an oberou mad, rei a ra deomp an ners a ranker evid ober al labour; hag en dizro eus hor bolontes vad en deus ar vadeles da rei deomp rekompan, evel ma vije an oll mirit deomp-ni ebken.

¹ Cité, xxiv.

SKUER

Ar 26 a vis Guengolo 1900, eun tad Misioner, en Ouganda en Afrik, a guezas etre daouarn tud goues a zo ar c'his gantho da zebri an dud. En em glevet a rejont buan, eme an tad, evid va laza ha va drebi, goude ma vije bet poazet va c'horf er pod bras.

Ar pes a gavont guella tout eo kig an dud ven. Ar Misioner a velas laza dirazhan eur vaoues, hag e komprenas e tostea he dro.

« Unan anezho, eme an tad, a grog e va baro hag a bourchas troc'ha va gouzog din. O velet neuze anad neus mui esperans ebet, nemet eur mirakl a vije great evidon gant ar Verc'hes, me a lavaras a greis va c'halon : O Guerc'hes Vari, saveteit ac'hanon. »

« Var an taol, an den goues a jom mantret : diskregi a ra diouzin hag e lavar : « C'hui ne viot « ket lazet. » — Assamblet oant e conseil, hag oa rentet va liberte din. N'ouien ket kompren perag ha penaos oan bet espernet gant an dud goues-se, ken a deuas unan anezho da lavaret din en devez goude : « C'hui, emezho, a zo Doue. » — Kaër e moa lavaret dezho n'oa ket, — « Eo, emezho; anes ma vijac'h bet Doue, e vijac'h bet lazet ha debret deac'h. »

Ar pes a zo guir eo : ar Verc'hes gant Galloud Doue e doa e guiriones saveteit he vues d'ar misioner.

R. P. Ashte, originaire de Warhem (Belgique).

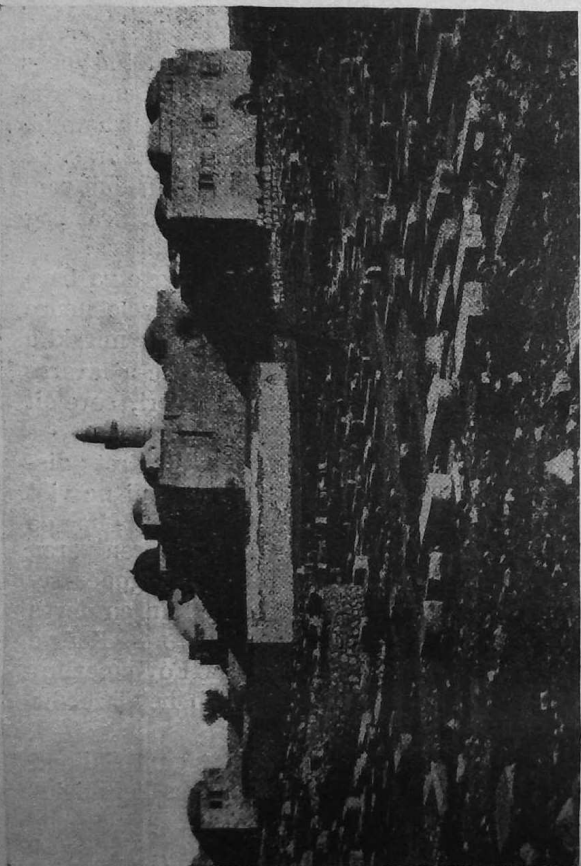

Photo Bonfilis, Beyrouth.

Ar Cenac, e leac'h medo ar Verc'hes.

AN DEVES DIVEZA

Petra reas ar Verc'hes Vari goude m'oa
sebelliet Jesus?

An Eles a jomas, var urs ar Verc'hes, da ziuual bez Hor Zalver. Ar re o doa guelet sebellia he gorf sakr a zistroas sioul var gorre ar C'halvar. Rouanes an oll vertusiou a dosteas ous ar groas santel a oa c'hoas en he za hag he adoras gant ar vrasa devosion. Sant Yan, Joseph Arimathi, ha kement hini o doa heuliet Jesus beteg ar bez a reas evel dhi¹.

Kuzet oa an eol, edo erru an noz; Hor Rouanes a guiteas ar C'halvar evid dizrei d'ar Cenac hag an oll a heulias anezhi. Eno ne jomas ganthi nemet sant Yan, an teir Mari hag eun nebeut merc'hed santel. Ar re all a c'houlennas he bennos diganthi hag a zistroas d'ar gear, ho eneo leun a zonezonou Doue, ho c'halonou tenereat gant dousder hag humilite Ho Rouanes. Klevet o doa anezhi o lavaret d'He Mab ha dezhi o tel'her ken tost dezho ed ar Basion Glac'harus.

Ar Verc'hes benniget a dremenas an noz o son-

¹ Cité, xxiv.

jal er mysteriou glac'harus a oa o paoues tremen dirag he daoulagad. Goude voela hag irvoudi, e veulas oberou He Mab, he Basion, mysteriou he vues hag he varo., Renka a reas en he ene ar zonz eus an oll draou burzudus, ho c'hompren a rea freas ha koms a rea dioutho gant an Eles, hag ene Hor Zalver he-unan.

D'ar zadorn vintin prestig goude peder-heur, sant Yan a ieas da velet He Vam Glac'haret evid he frealzi. Ar Verc'hes en em daolas d'an daoulin dirazhan, da c'houlou he vennos a veleg; ar mab, an daelou en he zaoulagad, a c'houlennas ar memes gras digant He Vam.

Neuze Hor Rouanes a lavaras dezhan mont raktal da ober eun dro e kear da ambroug sant Per a oa ous he c'hask. Lavaret a reas beza dous ha mad evithan hag evid an ebestel all a gavje var he hent en eur rei dezho ar bromesa e vichent pardonet gant Doue ha digemeret mad ganthi.

A veac'h moa deut sant Yan e meas eus ar Cenacl e kavas sant Per goloet a vez ha beuzet en he zaelou. Edo o tont eus an toul karreg e leac'h moa en em dennet da voela d'he bec'hed. Sant Yan a reas kevridi mam Doue dezhan hag her frealzas. En em lakat a rejont o daou da glask an ebestel all; ha goude beza kavet eur re benag, e teujont asambles da gaout an hini a zo Refuj ar bec'herien.

Sant Per a deuas he unan da genta da zaoulina dirag mam an oll grasou hag e lavaras, ar glac'har en he galon : « O Guerc'hes santel, pec'hed a meus; manket a meus dam Mestr ha deoc'h-hui. » N'hellas ket lavaret ken gant ar glac'har a voaske he galon er zonz eus he bec'hed.

Ar Verc'hes, o velet e personach sant Per, ous-

pen ar pec'her glac'haret, an hini a dlie beza lakeat gant Jesus e pen an Ilis, en em lakeas ives d'an daoulin en eur lavaret : « Goulennomp pardon eus ho pec'hed digant va Mab hag Ho Mestr. »

Mari a bedas an Aotrou Doue, hag a lakeas kourach e kalon an abostol. Startaat a reas he esperans en eur goms dezhan divarben an drugares en doa diskuezet Jesus dar bec'herien a zistroe dave-than — Jesus en doa roet he c'her e pardonje atao d'ar pec'her glac'haret : eun dever oa kredi ar viriones; ha sant Per, Mestr an ebestel a ranke kennerzi ar re all en ho dever o rei dezho skuer vad, o fysiout e trugares He Zalver.

An ebestel all a deuas d'ho zro da gaout ar Verc'hes trugarezus hag a c'houlennas pardoun da véza bet ken digalon ha da veza tec'het dious He Mab divin epad He Basion.

Lenva a reant doureg, hag ar guel eus mam Doue o truezi outho a greske c'hoas ar glac'har o doa d'ho fec'hed. Ar sked eus he vertus a velent var he bizach hag a lakea en ho c'halonou eur c'heus bras d'ho fec'hejou eur gantes birvidig evid Ho Mestr. Hor Rouanes a reas dezho sevel en ho za hag a rentas kourach dezho, o rei he ger e vichent pardonet, rag hi a c'houlenje ar pardon evitho.

Peb hini anezho neuze en em lakeas da gounta dezhi petra a oa c'hoarvezet gantho abaoue m'oant tec'het kuit dious ar Jardin Olives. Mari ho zelaouas gant madeles, beza mac'h anaie peb tra dija e sklerijen Doue. Ac'hano e kemeras tro da greski ho feis en Ho Zalver ha da c'hueza tan karantes Doue en ho c'halonou¹.

¹ Cité, ch. xxv.

Ar zoursi a gemere Mam Jesus gant He Ilis ne vire ket outhi da heul ene He Mab el limbou. Guelet a rea al levenes a zigase eno Salver ar bed; ha gouscoude dre eur burzud ha var he goulen, eur mor a c'hlac'har a zalc'he atao da veuzi he c'halon divar goust maro He Mab-Doue.

Kentel roet gant ar Verc'hes Vari¹.

Ene kristen, guelet o peus petra a meus great e kreis glac'har ha trubuillou Pasion va Mab. Gouzout a rit penaos e meus kemeret soursi eus an ebestel, goude beza sebelliet Ho Mestr, eb koll evelato ar zonzj eus va Doue. Aketus atao da ententous an traou dianveas, ne meus morse dizonjet eus an diabars.

Kemerit skuer divarnon : arabad e teufe an dud a rankit darempredi, na deveriou ho stad, na poaniou ar vues-ma, nag ardou pe fallagries an drougspered da zistrei ho sonj dious Doue na lakat troublen en ho spered. Anes teuler eves var an drama, e kollot kals grasou, e reot poan d'ho Toue, dim-me ha d'an eles benniget; rag c'hoant on deus e ve ho sonj atao ganeomp. Anes, ho spered a vezo atao direpos, oc'h ene dizaour, hag o pezo disterroc'h rekompan's er Barados.

Heuliit va aliou mad ha sentit ouzin er pes a zeskan deoc'h gant va c'harantes a vam. Sonjit mad ha lakit va c'homzou doun en he kalon, evid ma reot ho profit dioutho gant va zikour ha gant gras Doue Oll - C'halloudeg.

¹ Cité, ch. xxv.

SKUER

Eun den a skriv eus an Amerik penaos eo bet pareet en eost 1901 :

Deuet oun d'an Amerik er bloas 1897. Aben eun nebeut misiou, e kuezan klanv ha toc'hor. Great e moa da Zoue ar zakrifis eus va bues. Gouscoude e kaven kaled lezer dizikour va fried ha va zri grouadur; ar iaouanka nen doa nemet tri bloas. Pevar medisin eus ar re vouisieka o doa lavaret n'hel lent nemet asten va bues din 6 pe 7 mis, aboues ober operasion. Neuze me lakeas va fisians en Itron Varia, mam ar vinored hag an oll dud glac'haret.

Guellat a reas din eun nebeut, hag me d'en em ruza bep mintin da ilis Sant Joseph e leac'h ma zeus eur skeuden eus Itron Varia ar Salett. Eno goude an ofern, pa vezen va-unan, va daoulagad o para var ar Verc'hes glac'haret, me a zave huel va moues truezus da c'houlen pare diganthe. Va fisians a greske bemdes; rag bemdis e santen va c'hlenved o kiza.

Selaouet oun bet. Itron Varia ar Salett e deus bet truez ous eur pried melkoniet hag eus he bugaligou baour; selaouet e deus eun tad en deus lakeat ennhi he oll fisians; Hirio oun pare ha iac'h pesk; ne jom mui an disterra grisien eus ar c'hanser en doa stlejet ac'hanon var bord ar bez. Brema e meus gallet kregi adarre em labour ha gounit bemdes bara d'am zud. Bennos d'an Itron Varia!

Signé : Beloni Cormier de Saint-Paul de Bouctouche,
comte de Kent, Nouveau-Brunswick.

HENT AR GROAS

Petra eo? — Hent ar Groas eo an hent en deus heuliet Jesus dindan sam he groas, adaleg pales Pilat, e leac'h m'eo bet kondaonet d'ar maro beteg ar bez e leac'h meo bet sebelliet, goude moa maro var ar C'halvar.

Ar c'his da ober hent ar Groas a zo bet digaset e toues ar gristenien gant mam Hor Zalver Jesus-Christ he-unan. Ar Verc'hes Vari e deus heuliet gant ar brasa resped roudou sakr Hor Zalver, deis guener ar groas; hag alies epad he bues, e deus great, dre zevosion, an hent glac'harus se.

Ervés Mari Agreda¹, Lucifer hag he zroug-spe-rejou o doa c'hoant mirat na vije dalc'het sonj eus al leac'hiou a zo bet santeleat gant Hor Zalver en He Basion, abalamour eno eo bet trec'het ho gal-loud. Mes ar gristenien a zeskas gant Ho Mam anaout hag enori roudou sakr Ho Redemptor ben-niget.

Tud Jerusalem ka zoken tud a bell a deuas da visita gant devosion ar plasou moa tremenet Jesus dreizho. Sant Jerom en deus bevet e Bethleem, 300 vloas goude maro Hor Zalver, a lavar e teue,

---

¹ *Cité mystique*, 1 p., III l., vi ch.

en he amzer, aleis a gristenien eus pevar c'horn ar bed da ober hent ar groas var ar plas memes m'eo bet great gant Mab-Doue.

Kear Jerusalem, guir eo, a zo bet dismantret alies abaoe; mogeriou kear a zo bet diblaset, an douar hueleat. Mes ar gristenien katholik o deus prenet, neves so, leve e Jerusalem hag o deus kavet doun en douar ar pave evel medo en amzer Jesus. An dra-ma a zo c'hoarvezet dreist oll evid ar blasen a oa dirag ti Bilat, annvet *Lithostrotos*.

Tud ar Sao-Eol nint ket ankounachaüs; ne ziskrogont ket eus gisiou na lavarou ar re goz. En desped d'an dismantr a zo bet er gear baour e deus guelet laza Mab-Doue, e c'haller kredi eta en asurans e maeur, var n'ed eur pas benag, el leac'hiou a zo bet distrempet gant goad Jesus.

Petra eo c'hoas? — Beteg ar blaves 1420, ne reat hent ar Groas nemet e Jerusalem. Adaleg neuze e teuas dar gristenien ar zonz vad da lakat dirag ho daoulagad pevarzeg kroas ha pevarzeg imach da zigas en ho spered ar zonz eus ar pes a zo treme-net er pevarzeg plas meo bet tardet Jesus epad He Basion.

A mad eo ober Hent ar groas? — Setu ama petra skrive an Tad Santel ar Pab, Beneat XIV, en he lizer an 30 Eost 1741 : « Etre an oll devosionou da Basion Hor Zalver, hent ar groas eo ar vella da zigas ar bec'herien en dro, da startat ar gristenien laosk ha da gas atao var araog ar re a zo santel. »

Sant Leonard, eus a urs sant Frances, a brezege dalc'h-mad an devosion-ma hag a lavare Hent ar groas a oa guest da renta eur barres santel ha

da denna bennos Doue enghi zoken var madou ar bed-ma.

Sant Joseph-Beneat Labre, lakeat e renk ar zent gant an Tad Santel ar Pab Leon XIII er bloas 1881, a veze guelet dalc'h mad oc'h ober Hent ar groas; hag an devosion-ma a zikouras anezhan kals da avans er zanteles.

Induljansou a c'hounezzer oc'h ober hent ar groas?

An Ilis a gav an devosion-ma ken talvoudus d'an eneou ma'n deus ar Pabed staget aleis a induljansou plenier evid an dud a ia da Jerusalem da ober hent ar groas var al leac'h. N'heller ket ho niveri d'ar just; rag n'int ket bet roet en eur veach, nag oll dre skrid. Gouscoude merket oant bet oll var taolennou ha lakeat en ilis Saint Sepulcre e Jerusalem; mes an tan a zo bet kroget en ilis hag en deus distrujet var ar memes tro an taolennou.

Er bloas 1881, e zeus bet goulennet digant kardinal Rom o deus ar garg eus an traou-ze, rei sklerijen dar bed katholik divar ben an induljansou-ma; hag o deus lavaret e ranket lezer an traou evel ma maint.

« Avoalac'h eo deoc'h, eme sant Leonard, gouzout eo bras ha leun ar pardon a ginnig deoc'h an Ilis : induljansou leun a c'hallit gounit aleis. P'e guir n'hell talvezout nemet unan anezho deoc'h, kinnig ar re-all evid anaoun ar Purgator. Esperans o peus, bep tro ma rit hent ar groas, da zili-vra aleis a eneou, gant ma kinnigot anezho da Zoue evitho abars koumans. Rag ma rafac'h an

offrans-se goude, ne dije ket ar memes talvoudeges. Arabat eo morse dizonjal an avis-ma. »

Beteg ar blaves 1686, ne c'hallet gounit induljansou hent ar groas nemet e Jerusalem oc'h heul an hent glac'harus. Er blaves-se an Tad Santel ar Pab (Innocent XI) a roas galloud, da c'hounit an induljansou a c'hounezer e Jerusalem e kement leac'h ma vije savet an devosion-ze gant aotre hag erves lezennou Hor mam Zantel an Ilis. Adaleg neuze an devosion gaër-ma a zo eat var gresk; hag hirio e kement ilis a ves savet dre ar bed, e ves gueleet ar 14 kroas hag an imachou a laka dirag an daoulagad ar poaniou en deus ranket Hor Zalver benniget gouzanv evid hor prena.

Petra zo da ober evid gounit induljansou hent ar groas?

Daou dra ebken, eas meurbet.

Da genta : Mont dirag peb stasion. N'eo ket red daoulina; chom a c'heller a za.

Dan eil : Sonjal eur pennadig, ken nebeut a ma kereur, e Pasion Hor Zalver. N'eo ket red ober peden ebet.

Gouscoude peurvuia ar gristenien vad en em daol dan daoulin dirag peb stasion da zonjal neo ket ebken e Pasion Hor Zalver, mes zoken er boan particulier en deus gouzanvet Jesus enni.

Goudeze e leveront Pater, Ave, Gloria, etc.

Evid zikour ar gristenien a volentes vad, setu ama eur gentel a c'halfet len dirag peb stasion.

DIRAG AN AOTER VRAS

O va Jesus kuzet aze en ho tabernacl, c'hui o peus bet ar vadeles da gemeret hon doare-ni pecc'herien ha dle hor pec'hejou : ni oc'h ador, o Salver benniget, hag a lavar mil bennos deoc'h abalamour m'o peus savet ar bed oll dre ho kroas santel. Grit ma tennimp profit eus Ho Pasion glac'harus, o tec'het iviziken dious ar pec'hed milliget en deus great deoc'h kement a boan, ha mac'hheu biimp ho roudou santel var dachen ar vues beteg heur hor maro.

O Guerc'hes Vari, henchit ac'hanomp evel m'o peus henchet an nebeut tud santel a oa en dro deoc'h deis guener ar groas, evid ma teskimp ganeoc'h ar garantas eb termen en deus bet Ho Mab karantezus evidomp. O mam glac'haret, lakit en hor c'halonou eur guir glac'har da veza offanset an Hini a zo ar Vadeles memes.

ÿ. Adoramus te, Christe, et benedicimus tibi.

ñ. Quia per sanctam Crucem tuam redemisti mundum.

Ni oc'h ador, o Jesus Christ, hag a rent bennos deoc'h.

Evid ar vadelez o peus bet da brena ar bed dre ho kroas santel.

KENTA STASION

JESUS KONDAONET D'AR MARO

O va Jesus, c'hui eo ar zanteles memes. Hoc'h enebourien kounnaret no deus kavet abeg ennoc'h ha gouscoude e klevomp anezho o krial aboues pen : kasit anezhan dar maro; stagit anezhan ous ar groas!! — Eur barner digoustians, he ano Pons-Pilat, dre zoujans evitho, a zoug ar zetans displeal ha kris a c'houlennont.

O va Jesus, na pet gueach non deus ket great evel an enebourien fallagr hag ar barner digalonze! na pet gueach nomp ket kuezet er pec'hed dre fallagries pe dre aoun rag an dud!

O Guerc'hes Vari, ne renevezimp mui en ho kalon ar boan on deus great deoc'h o kondaoni Jesus dre hor pec'hejou. Lakit hor bues da veza iviziken evel eur c'hantik a veuleudi d'He Vajeste.

Pater. — Ave. — Gloria.

ŷ. Miserere nostri, Domine.	O pet truez ouzomp, o va Doue.
R̄. Miserere nostri.	O pet truez ouzomp.
ŷ. Fidelium animæ per misericordiam Dei requiescant in pace.	O va Doue, grit trugarez dan Anaoun mo dezo ar repos eternal.
R̄. Amen.	Evelse bezet great.

EIL STASION

JESUS O TOUGEN HE GROAS

O va Jesus, en desped dar vez ha dar boan o poa da gaout divar goust ar groas pounner a oa dira-

zoc'h, c'hui o poa mall d'he dougen; rag gouzout a reac'h dreizhi o piye hon dilivret dious ar pec'hed hag o piye digoret deomp ar Barados. Roit deomp sklerijen da gompren ar vad a zo evidomp er poaniou a c'hoarves ganeomp er vues-ma, evid m'on devezo lod en ho kloar hag en eürusted a danvit brema en Env.

O Guerc'hes Vari, c'hui a garfe beza dizammet Ho Mab eus poues he groas o tougen anezhi oc'h-unan hag o velver varnhi dre garantas evithan. Lakit eur garantas birvidik en hor c'halon evid ma vezimp prest atao da c'houzanv ar boan a blijo gant Doue digas deomp.

TREDE STASION

JESUS A GUES EVID AR VEACH KENTA

O va Jesus, ho kroas a zo ker pounner hag ho pourrevien o deus ho tinerzet kement ma kuezit dan douar; an dud kris a zo en dro deoc'h, e leac'h ho sikour da zevel en sa, ho en em laka da voaldreti ac'hanoc'h. O Salver karantezus, dre hor pec'hejou, ni on deus ho taolet dan douar ha breset dindan hon treid, kement a ma c'hallemp hen ober. Pardon, o va Jesus, da veza bet ker kris ouzoc'h.

O Guerc'hes Vari, Refuj ar bec'herien, astennit deomp ho tourn galloudus ma savimp eus fank ar pec'hed ha ma vezimp start er feis hag er vertusiuou kristen.

PEDERVET STASION

JESUS HAG HE VAM BENNIGET

O va Jesus, eun ene ag en deus tanvet peger c'huek eo beza ganeoc'h, n'hell ket gouzany beza dispartiet diouzoc'h. Ho mam e deus tommet ken alies he c'halon dinam ous Ho Kalon Zakr a zo direpos defot guelet He Mab Doue eur veach c'hoas. Siouas! o velet Ho mam ken glac'haret var ho sikour, Ho Kalon, o Jesus, a zo rannet!!

O Guerc'hes Vari, pebes taol lagad evidoc'h-hui guelet an Hini a zo ar gened dispar lakeat henvel ous eur preon douar! Pebes kalonad evidoc'h, mam dener, guelet e pe stad truezus eo lakeat Ho Mab! O mam Doue, biken mui, gant ho sikour, ne rimp poan d'Ho Mab muia karet.

PEMPET STASION

JESUS SIKOURET GANT SIMON A CYREN

O Jesus, c'hui Mab an Oll Galloudeg hag a zoug gant ho kalloud oc'h-unan ar bed-oll, setu c'hui dinerzet hag o rankout kaout sikour digant eun den evid dougen ho kroas pounner! Hini ebet eus ho pourrevien ne fell dezhan touch ous ho kroas mezus hag Simon a Cyren a grog ennhi en desped dezhan.

O Guerches Vari, c'hui o peus komprenet, ar genta hag ar guella, pris ar Groas benniget, roit sklerijen d'hon ene ma lakimp atao hor gloar e

kroas Hor Zalver Jesus-Christ a zo hor silvidiges, hor bues, hor resurreccion.

CHUEC'HVET STASION

JESUS A RO PORTRED HE VIZACH SANTEL
DA ZANTES VERONICA

O Jesus, en desped ma zoc'h buntet ha disprijet gant an oll, eur vaoues kaloneg, annvet Veronica, a ia adreus ar zoudarded hag ar vourrevien, da zaoulina dirazoc'h, eun tam lien ganthi evid sec'ha o pizach santel goloet a granch hag a c'hoad. O va Zalver, gounezet eo bet ho kalon zakr ha raktal o peus paet ar c'hreg santel o verka var an tam lien o poa kemeret eus he daouarn portred ho pizach santel.

O Guerc'hes Vari, Ho Mab Doue nen doa ket ezom da rei deoc'h-hui he imach benniget evid delc'her sonj eus he basion. Ar zonz-se ne dea ket divar ho spered. Lakit, o mam vad, ar zonz eus. Hon Doue hag Hor Zalver da veza dalc'h mad en hor c'halonou.

SEISVET STASION

JESUS A GUES EVID AN EIL GUEACH

O va Jesus, ar bobl o peus karet gant karantes eun tad, gant karantes eun Doue, en deus lavaret a boues pen : Kasit anezhan pell diouzomp. Setu c'hui o vont da dremen treujou ho kear, kaset er meas gant ho pugale dinatur. Ar guel eus an droug

a reont outho ho-unan en deus ho lakeat da voela var menes Olives hag a laka ama ho ners da van-kout : kuez a rit adarre dan douar.

O Guerc'hes Vari, Ho Mab Jesus eo ho karantes; grit ma vezo ives hon hini. Mirit ouzomp d'he gas e meas eus hor c'halon dre ar pec'hed marvel ha dalc'hit anezhan en hon ene ha bemnos ha bemdes.

EISVET STASION

JESUS HA MERC'HED JERUSALEM

O va Jesus, merc'hed Jerusalem a zo spountet o velet e pe stad oc'h lakeat gant ar voazed didrues o deus ho kondaonet ha bourrevet, c'hui ar Vadeles memes o peus pareet ho zud klanv ha benniget ho bugale. En ho trugares e livirit dezho : « Neo ket me eo deoc'h truezi, mes ho tud ha c'hui oc'h unan; rag ma rank Justis Ho Toue taoler ar skour glas e tan ar Basion glac'harus-ma, peleac'h e ranko taoler ar skour seac'h? »

O Guerc'hes Vari, ed Pasion Jesus, c'hui o peus damantet d'he boaniou kris; mes ar zonzj eus an eneoù a dlie ober fae var he vadeles hag a rankche He Justis sebellia en ifern, e deus merzèriet ives ho kalon. O mam drugarezus, lakit ac'hanomp e mesk an denved sentus, pellait ac'hanomp dious an dud dizuj, dalc'hit ac'hanomp tost deoc'h ha tost da Jesus.

NAVET STASION

JESUS A GUES EVID AN TREDE GUEACH

O va Jesus, anes eur burzud, no pije ket gallet sevel beteg ar C'halvar. O lakat an oll ners a ro deoc'h ho karantes evidomp hag an ioul o peus da vervel var ar groas evid hor prena, setu c'hui dirag al leac'h ma root ho pues evidomp. Ho ners a vank deoc'h hag e kuezit evid an trede gueach.

O Guerc'hes Vari, ni a gues alies er pec'hed. Gouzout a rit gant pe seurt pri omp great, ni bugale Adam hag Eva. O mam a drugares, bezit hon alvocades dirag Doue ma'n devezo an ners dreizoc'h da zevel bep tro ma kuezomp er pec'hed.

DEKVET STASION

JESUS DIVISKET

O va Jesus, an dud didrues a zifram ho tillad diganeoc'h ha tammou eus ho korf sakr da heul. Mestr an Env hag an douar a zo lakeat en noas hag er vrasa paourentes!! O va Zalver benniget, pebes kentel evidomp da veva distag dious madou ar bed-ma ha disklabes dious ar pec'hed mezus; rag evid paëa ar pec'hejou-ze eo e c'houzanvit ar vez hag an dismegans-ma.

O Guerc'hes Vari, Jesus eo guir viskamant an ene kristen. Ar viskamant-se a zo bet roet deomp dre ar Vadisiant ha kaereat dre ar zakramanchou all. Na lezit ket bourrevien hon eneoù da lammet

ar zae ven-ze diganeomp, ma vevimp atao e gras
Doue er bed ma hag en he c'hloar er Barados.

UNNEKVET STASION

JESUS STAGET GANT TACHOU OUS AR GROAS

O va Jesus, skrivet oa divar ho pen e vijac'h
kaset d'ar maro evel eun oan. Evel eun oan e
c'hourvezit var ar groas hag e lezit ar vourrevien
gris da gregi en oc'h izili santel. Gant tachou lem
hag hir e treuzont ho taouarn benniget hag ho
treid sakr hag e stagont ac'hanoc'h ous ar groas.
Gouscoude, o va Zalver madelezes, n'eo ket dezho
kaout aoun e kemerfac'h an teac'h : ho karantes
evitho hag evidomp-ni ho talc'h eno guelloc'h
evid an tachou.

O Guerc'hes Vari, gouzout a rit peger buan omp
da dec'het dious Jesus. Dalc'hit ac'hanomp stag
ous he groas ; digasit deomp poaniou, kroasiou ed
hor bues, kement meo red, evid hon delc'her stard
en he garantas beteg hor maro.

DAOUZEKVET STASION

JESUS A VARV VAR AR GROAS

O va Jesus, teir heur zo e maoc'h a ispill etre an
Env hag an douar o c'houzanv eur verzerenti
diremed en ho korf hag en hoc'h ene, bourrevet

gant an dud ha dilezet gant Doue he-unan. Klevet
a reomp ho moues galloudus o lavaret : Achu eo al
labour a moa da ober evid silvidiges an dud. Guelet
a ran ac'hanoc'h o stoui ho pen da c'hervel ar
maro, hag ar maro a deu da skei Ar Vues.

O Rouanes ar verzerien, Jesus a zo tremenet !
tremenet eo Ho Mab, ho muia karet ! Ah ! klevet
on deus Hor Zalver, abars tremen, o lavaret diou-
zomp-ni : Setu aze ho pugale. O mam a drugares,
pardonit da vuntrerien Jesus ha saveteit anezho ;
rag ni a fell deomp beza guir vugale deoc'h o veva
evel breudeur da Jesus.

TRIZEKVET STASION

KORF JESUS DISKENNET EUS AR GROAS

O va Jesus, tremenet oc'h ! ha raktal ar bed oll
en deus douget kaon d'he Grouer ha d'he Zalver. Ar
roc'h a zo fraillet e gorre ar C'halvar e tal ho kroas.
An eol en deus nac'het he sklerijen ous an dud ;
ar besiou a zo digoret. Ar vourrevien spountet a
sko var ho c'halon en eur lavaret o tisken eus ar
C'halvar : An den on eus lazet a oa e guiriones
Mab Doue.

O mam a c'hlac'har, en ho sa e tal ar groas,
c'hui a zo bet goalc'het gant an dour hag ar goad
a zo deuet eus kalon Jesus dre he gostes toullet ;
lakit ar goad divin ha buezeg-se da redet var hon
eneou ma vezint pur ha kaer dirazhan pa dui da
varn ar re veo hag ar re varo.

PEVARZEK VET STASION

JESUS LAKEAT ER BEZ

O Jesus, hoc'h enebourien fallagr o doa great ho zonz e vijach disenoret da viken dre varo mezus ar groas : ho korf a dlie beza taolet er fos gant korfou an daou laër, eb beza sebelliet. Mes hoc'h enebourien hag ar maro a zo trec'het ganeoc'h. Guelet a ran Ho Mam sikouret gant tud kaloneg o sebellia gant resped ho korf santel en eur bez neves, da c'hedal ma savot eb dale leun a vues.

O mam garantezus, an disparti dious Jesus a veuz ho kalon. Mes an esperans a lugern evel eur stereden skedus a zioc'h ho klac'har. Gouzout a rit e savo Ho Mab beo dan trede deves. O mam Jesus, hag hor mam-ni, roit deomp en hor poaniou eur fisians stard e promesaou Hor Zalver oll c'haloudeg.

Pemp Pater ha Pemp Ave-vid an Tad santel ar Pab.

STABAT MATER

Stabat Mater dolorosa
Juxta crucem lacrymosa,
Dum pendebat Filius.

Cujus animam gementem,
Contristatam et dolentem,
Pertransivit gladius.

O quam tristis et afflicta
Fuit illa benedicta
Mater Unigeniti.

Quæ mœrebat et dolebat,
Pia mater, dum videbat
Nati pœnas inclyti.

Quis est homo qui non fleret,
Matrem Christi si videret
In tanto supplicio?

Quis non posset contristari,
Christi matrem contemplari
Dolentem cum Filio?

Pro peccatis suæ gentis
Vidit Jesum in tormentis,
Et flagellis subditum.

Vidit suum dulcem Natum

En he za ar Vam glac'haret
En he daelou a oa beuzet,
He Mab er groas oa staget !

Kalon baour ar Verc'hes Vari
A zo bet tremenet dreizhi
Kleze kris ar velkoni.

O pegen trist, pegen sammet
Eo bet ar Verc'hes benniget,
Mam ar Mab muia-karet !

Na pebes poan, pebes glac'har
'Vid ar vam baour, var ar
C'halvar :
He Mab e poaniou dispar !

Piou an den na skuilfe daelou,
Pa'ma'r vella eus ar mamou
E kreis ar brasa poaniou ?

Piou a c'halfe chom didrues,
Dirag ar Vam bepred guer-
c'hes,
Gant He Mab, bras he enkres ?

Vid he dud hag ho fec'hejou
E vel Jesus en tourmanchou,
Dispennet gant ar fouetou.

Guelet ra he Mab dous meur-
bet

Var he varo abandonet
Gant Doue hag he vignoned.

O va mam, mam ar garantès,
Roit dim-me pers en oc'h en-
kres
Ma voelin ed va bues.

Grit mac'h entano va ene
O karet Jesus, va Doue,
Ma plijin d'he vajeste.

O mam zantel, o va Itron,
Kizellit, me o ped, doun-doun
Blesou Jesus em c'halon.

Ho Mab Jesus zo gouliet,
Evidon eo bet mac'haniet;
En he boan ra vin lodet.

Grit din devot ganeoc'h voela,
Ha gant Jesus glac'har ranna
Keit ma vevin er bed-ma.

E tal ar groas me a jomo;
Gant ho sikour me a evo
Ganeoc'h ar c'halur c'huero.

O guerc'hes santel, galloudus,
Evidon bezit truezus:
Grit ma voelin gant Jesus.

Grit ma zaio doun em c'halon
Maro Jesus, he basion
Enep an dentasion.

Ra vin gant he vlesou bleset
E tal ar groas ra vin goalc'het
Gant goad sakr Ho Mab Karet.

Mirit na zafen da zevi,
Va difennit, Guerc'hes Vari,
Pa ranko Doue kounnari.

O Jesus, pa rankin mervel

Moriendo desolatum,
Dum emisit spiritum.

Eia mater, fons amoris,
Me sentire vim doloris
Fac, ut tecum lugeam.

Fac ut ardeat cor meum
In amando Christum Deum,
Ut sibi complaceam.

Sancta, Mater, istud agas,
Crucifixi fige plagas
Cordi meo valide.

Tui Nati vulnerati,
Tam dignati pro me pati,
Pœnas mecum divide.

Fac me tecum pie flere,
Crucifixo condolere,
Donec ego vixero.

Juxta Crucem tecum stare,
Et me tibi sociare
In planctu desidero.

Virgo Virginum præclara,
Mihi jam non sis amara:
Fac me tecum plangere.

Fac ut portem Christi mortem,
Passionis fac consortem,
Et plagas recolere.

Fac me plagis vulnerari,
Fac me cruce inebriari,
Et cruore Filii.

Flammis ne urar succensus,
Per te, Virgo, sim defensus
In die judicii.

Christe, cum sit hinc exire,

Da per Matrem me venire
Ad palmam victoriae.

Quando corpus morietur,
Fac ut animæ donetur
Paradisi gloria.
Amen.

100 devez induljansou bep tro.

Digasit Ho mam dam gervel
Dan eürusted eternal.

Var va bues pa dui an noz
Grit ma'n do va ene repos
E dudi ar Barados.
Evelse bezet great.

PEDEN DA ITRON VARIA A DRUEZ

O guerc'hes Vari, Rouanes ar Verzerien, me garfe beza er Barados o velet ar c'hloar o peus digant an Dreinded sakr hag an oll Eles mad. Mes, en draoien a zaelou e maoun c'hoas ha noun nemet eur paourkeas pec'her, eur zervicher dister deoc'h; digemerit gouscoude, me o ped, an offrans eus ar resped hag ar volentes vad a ginnigan deoc'h ar guella meo posubl din. Dho kalon ken din da veza enoret hag a zo bet treuzet gant kleze ar boan e roan hirio va ene da zioual evid atao. Lakit ac'hanon daou anter ganeoc'h en ho klac'har ha nam lezit ket da dec'het dious ar groas m'en deus roet varnhi Ho Mab he vues evidon.

A unan ganeoc'h, o Mari, eo e fell din gouzanv an oll boaniou, dismegansou ha klenvejou a blijo d'Ho Mab Doue digas din er bed-ma. Me a ginnig an oll boaniou-ze deoc'h er zonj eus ar glac'har o peus bet var an douar-ma. Me a fell din e ve adaleg brema oll zonjou va spered ha kement lam a raio va c'halon ken alies a desteni a druez evid ho trubuilhou, hag a joa evid ar c'hloar o peus brema er barados.

O Guerc'hes Vari, p'e guir e kemeran lod er glac'har o peus bet hag er c'hloar o peus brema, kemerit truez ouzin ives hag rentit ac'hanon mignon da Jesus, ma tuin adarre hag evid atao eur c'hrouadur mad deoc'h. Duit var fin va bues da azista ac'hanon em zremenvan, evel mo peus great dho mab Doue, evid ma c'hallin nijal eus an draoien tenval-ma da sklerijen ha da c'hloar ar Barados.

200 devez induljansou.

PEDENNOU EN ENOR DA GALON GLAC'HARET
ITRON VARIA A DRUEZ

Deus, in adiutorium meum intende.	O va Doue, duit dam Zikour.
Domine, ad adjuvan- dum me, festina.	Duit buan, o va Doue, dam zikour.
Gloria Patri, et Filio, et Spiritui Sancto, etc.	Gloar dan Tad ha dar Mab ha dar Spered San- tel. Brema hag atao hag epad an oll eternite evel meo bet a oll viskoas.

1. O Mari, o mam glac'haret, me a gemer lod er boan e deus goasket ho kalon dener, meurbet, o klevet ar c'helou a zigase deoc'h ar prophed Simeon. O mam vad, dre ho kalon glac'haret, roit din ar vertus a humilite hag doujans va Doue.

Eun *Ave, Maria*, pe *me ho Salud, Mari*.

2. O Mari, o mam glac'haret, me a gemer lod en enkrezoù o deus goasket ho kalon dener-dener, pa o peus ranket tec'het ha chom en Egypt, o mam vad, dre ho kalon beuzet en dristidiges, roit din ar c'hras da veza douget da ober vad dar re all dreist oll dar beurien ha da gaout eur garantas tener evid Doue.

Ave, Maria.

3. O Mari, o mam glac'haret, me a gemer lod en dristidiges hag en enkres o deus goasket ho kalon pa zeo bet tec'het diouzoch Jesus, ho muia karet. O mam vad, dre ho kalon melkoniet, roit din ar c'hras da veza chast ha guisiek e deskadures Doue.

Ave, Maria.

4. O Mari, o mam glac'haret, me a gemer lod en enkres bras en deus goasket ho kalon a vam pa zoc'h en em gavet gant Jesus o tougen he groas. O mam vad, dre ho kalon treuzet gant eur boan ken kris, roit din ar c'hras da veza pasiant ha krenv e servich Doue.

Ave, Maria.

5. O Mari, o mam glac'haret, me a gemer lod er verzerenti e deus gouzanvet ho kalon vad o velet Jesus var he dremenvan. O mam vad, dre ho kalon merzeriet, roit din ar c'hras da veza reizet mad va bues atao ha da ober peb tra gant kuzul Doue.

Ave, Maria.

6. O Mari, o mam glac'haret, me a gemer lod er

*

boan en deus great d'ho kalon druezus guelet digeri he galon zakr da Jesus gant eun taol lans. O mam vad, dre ho kalon treuzet gant ar boan-ze, roit din ar c'hras da garet va nesa ha da gompren traou Doue.

Ave, Maria.

7. O Mari, mam glac'haret me a gemer lod er poaniou bras e deus gouzanvet ho Kalon garantezus p'eo bet sebelliet Jesus. O mam vad, dre ho kalon zagr beuzet er glac'har, roit din ar c'hras da veza douget evid gloar Doue ha da veva tao erves he furnes.

Ave, Maria.

Pedit evidomp, o mam glac'haret,
Evid ma vezimp rentet din eus promesaou
Jesus-Christ.

Pedomp. — O Jesus Christ, Hor Mestr, ar Verc'hes Vari, ho mam benniget, a zo bet treuzet he ene santel gant kleze ar glac'har epad ho pasion. Ni o ped, o Jesus, ma tal'ho ar Verc'hes, eürus e gorre ar Barados, da bedi evidomp ho madeles, brema hag en heur hor maro. Ar c'hras-ma a c'houlennomp dreizoc'h, o Jesus-Christ, Salver ar bed, a zo o veva hag o ren unan gant an Tad hag ar Spered Santel ed an oll eternite. Evelse bezet great.

300 devez induljansou.

PEDEN VER EN ENOR AR VERC'HEs VARI
MAM A C'HLAC'HAR

Lavaret 7 *Ave Maria*; ha varlerc'h peb ave ar post ma eus or *Stabat mater* e latin pe e brezoneg.

Sancta Mater istud a- gas, Crucifixi fige plagas Cordi meo valide.	O Mam zantel, o va Itron, Kizellit, me o ped, doun- doun, Blesou Jesus em c'halon.
---	--

300 devez induljansou bep tro ma ves lavaret ar pedennou-ma gant keus dar pechejou. — Hag induljans leun (plenier) eur veach ar mis, ma ves lavaret bemdis.

TAOLEN

Perag al levr-ma.	7
<i>An deves araog.</i> — Jesus ha Mari e Bethani.	17
<i>Kenta deves.</i> — Ar goan diveza.	26
<i>Eil deves.</i> — Jesus er Jardin Olives.	33
<i>Trêde deves.</i> — Jesus e Gethsemani.	37
<i>Pe vare deves.</i> — Jesus guerzet gant Judas.	45
<i>Pempet deves.</i> — Jesus liamet gant ar zoudarded er Jar- din Olives	53
<i>Chvec'hvet deves.</i> — Jesus kaset da di Annas.	61
<i>Seisvet deves.</i> — Jesus e ti Caïphas	69
<i>Eisvet deves.</i> — Jesus nac'het gant sant Per.	77
<i>Navet deves.</i> — Jesus goal dretet e ti Caïphas.	87
<i>Dekvet deves.</i> — Jesus dirag Pilat.	91
<i>Unnekvet deves.</i> — Jesus dirag Pilat.	97
<i>Daouzekvet deves.</i> — Jesus skourjezet.	105
<i>Trizekvet deves.</i> — Jesus skourjezet.	111
<i>Pevarzekvet deves.</i> — Jesus kurunet gant spern.	117
<i>Pemzekvet deves.</i> — Ecce homo!	123
<i>C'huezekvet deves.</i> — Jesus kondaonet d'ar maro.	131
<i>Seitekvet deves.</i> — Jesus o tougen he groas.	139
<i>Trivac'hvet deves.</i> — Jesus hag He Vam var hent ar C'halvar.	145
<i>Naontekvet deves.</i> — Jesus sikouret gant Simon ha santes Veronica.	153
<i>Ugenvet deves.</i> — Jesus o pignat d'ar C'halvar.	161
<i>Kenta deves var'n ugent.</i> — Jesus var ar C'halvar.	169
<i>Eil deves var'n ugent.</i> — Jesus savet er groas.	175
<i>Trêde deves var'n ugent.</i> — Jesus krusifiet etre daou laer.	183
<i>Pe vare deves var'n ugent.</i> — Jesus var ar groas.	191
<i>Pempet deves var'n ugent.</i> — Jesus a goms ous He Vam.	199

<i>C'huec'hvet deves var'n ugent.</i> — Mari roet da vam da zant Yan	205
<i>Seisvet deves var'n ugent.</i> — Jesus a lavar he gomzou diveza	211
<i>Eisvet deves var'n ugent.</i> — An traou krouet o tougen kañ da Jesus	217
<i>Navet deves var'n ugent.</i> — Kalon Jesus toullet gant al lans	223
<i>Tregonvet deves.</i> — Jesus sebelliet	229
<i>An deves diveza.</i> — Ar Verc'hes Vari goude m'oa sebelliet Jesus	235
Hent ar groas	243
<i>Stabat Mater</i> e brezonek	257
Peden da Itron varia a druez	259
Pedennou en enor da galon glac'haret Itron varia a druez	260
Peden ver en enor ar Verc'hes Vari, mam a c'hlac'har	263

